

ISSN 0125-0906

วารสาร ปีที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๗

ข้าราชการ

ข้าราชการ กับการเลือกตั้ง

วารสารข้าราชการ

ปีที่ ๓๑ ฉบับที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๒๙

วัตถุประสงค์

- เพื่อเผยแพร่วิชาการด้านการบริหารงานบุคคล
- เพื่อเผยแพร่แนวความคิดในการปฏิบัติราชการ
- เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างข้าราชการในอันที่จะเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อราชการ

บริการสมาชิก

วารสารข้าราชการจำหน่ายปลีกเล่มละ ๑๒ บาท สำหรับสมาชิกค่าบำรุงปีละ ๑๓๕ บาท รวมค่าส่ง กรุณาบอกรับและส่งเงินในนาม **ผู้จัดการสวัสดิการสำนักงาน ก.พ.** ถนนพิษณุโลก กท.๑๐๓๐๐ โดยส่งจ่ายธนาคา/เช็คไปรษณีย์ที่ ป.ท.สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี

ต้องการตามปัญหากฎหมายระเบียบ และวินัย ข้าราชการพลเรือน ปัญหาคลัง หรือปัญหาข้อข้องใจอื่นใด รวมทั้งการให้ข้อเสนอแนะและบทความแสดงความคิดเห็น โปรดแจ้งไปยังบรรณาธิการโดยตรง

เจ้าของ ผู้จัดการสวัสดิการ ฝ่ายจัดการ
สวัสดิการสำนักงาน ก.พ.
นายปรีชา วิชัยดิษฐ์
นายเกรียงไกร กลิ่นอุบล

ที่ปรึกษา

นายโสรัจ สุจิตกุล
นายสำราญ ดาวรายุคม์
นายวิลาศ สิงห์วิสัย

บรรณาธิการ

นายอุบล บุญประกอบ
นางทิพาวิดี เมฆสุวรรณค์

คณะบรรณาธิการ

นายสีมา สีมานันท์
นางเมทินี พงษ์เวช
นางดวงแข เมธาศิริ
นายอดุล จันทร์ศักดิ์
นางกานดา วัชรภักย์
นางสาวทัศนีย์ ดุสิตสุทธิรัตน์
นายนนทิกร กาญจนะจิตรา
นายธานินทร์ ลีอากาศ
นางสาวยุพียง เนียวกุล
นางปิยนารถ ปัจฉิมานนท์
นายเกริกเกียรติ เอกพจน์
นางสาวปารณี จันแยม

แบบปก

ประชาสัมพันธ์
สถานที่พิมพ์

นายอัคนี หฤทัย
นายธงชัย วาณิชกะ
บริษัท ประชาชน จำกัด
(แผนกการพิมพ์)
๓๕ ซอยพิพัฒน์ ถนนสีลม
บางรัก ๑๐๕๐๐
โทร. ๒๓๔-๒๐๖๒
๒๓๕-๐๓๘๙

ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา

นายนิรันดร์ เหวระกุล
พ.ศ. ๒๕๒๙

ปก : สัญลักษณ์นิยม
อนุสาวรีย์กับพลตรีจำลอง
“เป็นข้าราชการไทย ต้องไปเลือกตั้ง”

สารบัญ

จากบรรณาธิการ		๔
ข้าราชการประจำกับข้าราชการการเมือง : พันธะที่มีต่อกัน	ภักดี รตนผล	๖
เข่าผู้มาหลังการเลือกตั้ง	วิโรจน์ ธิรคุณโกวิท	๘
ข้าราชการกับการเลือกตั้ง - บทกล่าวนำ		๑๔
สัมภาษณ์พิเศษ : ข้าราชการกับการเลือกตั้ง		๒๗
<p>นายจำลอง กัลยาณมิตร - อธิบดีกรมการปกครอง ผศ.ดร.วิบูลพงษ์ หูนประสาทสิทธิ์ รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ นายกระจำจ หูลพิพัฒน์ นายอภิสมาคมข้าราชการพลเรือนแห่งประเทศไทย นางชมัยพร แสงกระจำจ / นางบุญชู เหลืองวิไล / นายพัฒน์ บูรณวัฒน์ / นายพรชัย ศรีอ่อน / นางรำไพ ธนุศิริ / นายลิขิต ขาวเอียร</p>		
ข้าราชการกับการเลือกตั้ง ปี๑๒		๔๘
“ให้ข้าราชการวางตัวเป็นกลาง” สั่งจ่าย แต่ทำยาก	ฉัตร เขิงคอย	๕๒
ข้าราชการกับการเลือกตั้งและการ์ตูน	ดาววันฉาย	๕๕
วิธีทำให้ผู้ได้บังคับบัญชาเหี่ยว	นิโลบล	๕๙
นิยายวิทยาศาสตร์ - จูไรเฉลิม บุญไทย		๖๔
คอกจำปาสีน้ำเงิน - บทกวี	ภักดี รตนผล	๖๖
อุทาหรณ์ก่อนทำผิด	เอกศักดิ์ ตรีกรูณาสวัสดิ์	๖๘
กฎหมายและระเบียบใหม่		๗๗
ปัญหาระเบียบข้าราชการพลเรือน		๘๙
ก่อนปิดปก		๙๖

จากบรรณาธิการ

เดือนนี้นับว่าเป็นเดือนแห่งความตื่นตัวของคนไทยทั่วประเทศ เพราะในวันที่ ๒๗ กรกฎาคม เราจะมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๓๔๗ คน จากผู้สมัครรับการเลือกตั้ง ๓,๘๑๓ คน สังกัดพรรคการเมืองต่าง ๆ รวม ๑๖ พรรค ดังนั้นวารสารข้าราชการฉบับนี้จึงกำหนดให้หัวข้อข้าราชการกับการเลือกตั้ง เป็นจุดเด่นของฉบับ เพราะเห็นว่าการเลือกตั้งโดยเฉพาะครั้งนี้ มีความหมายต่ออาชีพข้าราชการอยู่มากทีเดียว

มีข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในอดีตที่ยังไม่ค่อยจะน่าพอใจอยู่บางประการ คือ สถิติผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งยังมีน้อยกว่าที่ควรมาก ถึงแม้จะมีการณรงค์ให้คนพยายามไปใช้สิทธิกันให้มาก ๆ ก็ตาม จนในการเลือกตั้งครั้งนี้ต้องมีการกำหนดค่าขวัญไว้ว่า (ถ้า) “อยากได้ประชาธิปไตย (ก็) ต้องไปใช้สิทธิเลือกตั้ง”

สำหรับข้าราชการเรานั้นเท่าที่ได้สดับตรับฟังดู ก็ไม่ค่อยจะได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งกันมากเท่าที่ควรเช่นกัน ไม่ทราบว่าเป็นเพราะไม่อยากได้ประชาธิปไตย หรือมีธุระมาก หรือเห็นว่าไม่สำคัญ หรือเป็นเพราะคิดว่าได้ใครมาเป็นผู้แทนก็เหมือน ๆ กัน จึงไม่สนใจที่จะไปเลือกตั้งกัน ในครั้งนี้ น่าที่จะมีการสั่งกันลงไปเลยว่า “ข้าราชการทุกคนจะต้องไปเลือกตั้ง”

เราคิดว่าการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อข้าราชการทุกคน ทั้งนี้ เพราะมีวินัยของข้าราชการพลเรือนข้อหนึ่งว่า ข้าราชการพลเรือน “ต้องสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญ” ดังนั้น การที่ข้าราชการจะไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งจึงอาจถือได้ว่าเป็นการขัดต่อวินัยของข้าราชการในข้อนี้

ในปัจจุบันมีข้าราชการพลเรือนอยู่เป็นจำนวนหลายแสนคน ซึ่งเมื่อรวมกับข้าราชการทหาร พนักงานและลูกจ้างของรัฐประเภทอื่น ๆ ตลอดจนบุคคลในครอบครัวของเขาเหล่านั้น

ทั้งหมดด้วยกันแล้ว ก็จะมีจำนวนคนนับเป็นล้าน ๆ คน ถ้าคนนับล้าน ๆ คนเหล่านี้ร่วมใจกันไปเลือกคนดีที่สุดที่เหมาะสมที่สุดเป็นผู้แทนของปวงชนชาวไทยแล้ว โอกาสที่คนเลว ๆ จะเข้ามาอยู่ในสภาผู้แทนราษฎรก็จะน้อยลงตามลำดับ เมื่อผู้แทนราษฎรของเราส่วนใหญ่เป็นคนดีมีความสามารถพัฒนาประเทศชาติก็จะก้าวหน้าไปได้อย่างรวดเร็วและมั่นคง ประชากรราษฎรก็จะอยู่กันอย่างมีความสุขถ้วนทั่ว

การเลือกตั้งผู้แทนราษฎรจึงเป็นกิจกรรมที่มีผลกระทบต่ออย่างยิ่งต่ออนาคตของชาติสมควรที่ประชาชนคนไทยควรจะเอาใจใส่และไปใช้สิทธิกันทุกคน **โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าราชการนั้นจะต้องถือว่าเป็นหน้าที่สำคัญประการหนึ่งที่จะละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่นี้ไม่ได้**

ในความเป็นจริงการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรนั้นก็เหมือนกับเป็นการเลือกผู้บังคับบัญชาของข้าราชการเรานั้นเอง ทั้งนี้เพราะผู้บังคับบัญชาของข้าราชการประจำก็คือรัฐมนตรี หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่น ๆ ถ้าเราข้าราชการนอนหลับทับสิทธิ์ ก็เท่ากับเราปล่อยให้คนอื่นเขาเลือก “นาย” ให้เรา ถ้าพวกเราข้าราชการ พนักงานและลูกจ้างของรัฐ ตลอดจนครอบครัวของพวกเราตั้งปณิธานร่วมกันและสามารถเลือกได้คนดีมีฝีมือ มีคุณธรรมมาเป็นผู้แทนราษฎรได้อย่างพร้อมเพียงต่อเนื่องกันไป ก็รับรองได้ว่าพลั้งส่วนนี้จะเป็นผลให้คนชั่ว คนโกง คนเงี้ยวคนเลวมีโอกาสมาเป็น “นาย” เราได้น้อยลงตามลำดับ

ในเมื่อข้อเท็จจริงจากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติระบุว่าประชาชนในกลุ่มข้าราชการและพนักงานของรัฐ เป็นกลุ่มบุคคลที่มีการศึกษาสูงกว่ากลุ่มอาชีพอื่น ๆ คนกลุ่มนี้จึงจะต้องปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างในสังคม โดยมีค่านิยมที่ดี สนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยอย่างแน่วแน่ มั่นคง และไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง

ได้ทราบว่าทางกรุงเทพมหานคร ได้มีคำสั่งกำชับให้ข้าราชการและพนักงานทุกคนวางตนเป็นกลางและไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เราจึงขอสนับสนุนผู้บังคับบัญชากรุงเทพมหานครที่ได้สั่งการไปเช่นนี้และอยากที่จะให้ส่วนราชการทุกส่วนดำเนินการอย่างกรุงเทพมหานครด้วย

อย่าลืมว่าผู้แทนราษฎรนอกจากจะเป็นตัวแทนของเราในรัฐสภาแล้ว เขายังเป็นพวกที่จะเป็น “นาย” ของเราข้าราชการด้วย

“เป็นข้าราชการไทย ต้องไปเลือกตั้ง” นี่คือคำขวัญของเรา

ข้าราชการการเมืองกับข้าราชการ ประจำ : พันธะที่มีต่อกัน

ภักดี รตนผล

แมกซ์ เวเบอร์ นักรัฐศาสตร์และสังคมวิทยาผู้ยิ่งใหญ่ชาวเยอรมัน กล่าวข้อความอันเป็นอมตะว่า

“ข้าราชการประจำเป็นเครื่องมือหรือกลไกของข้าราชการการเมือง
ข้าราชการการเมืองเป็นเครื่องมือหรือกลไกของประชาชน”

จากวาทะนี้ สรุปนับได้ว่า หากประชาชนเดือดร้อนก็จะเสนอปัญหาความต้องการไปยังรัฐบาลผ่านทางข้าราชการการเมือง ข้าราชการการเมืองก็จะส่งปัญหาความต้องการนั้นต่อไปอีกทอดหนึ่ง ให้ข้าราชการประจำนำไปปฏิบัติให้เกิดมรรคผล ดังนั้น กล่าวโดยทางทฤษฎีรัฐศาสตร์ ประชาชนคือผู้ที่ครองอำนาจอย่างแท้จริง อำนาจอยู่ที่ประชาชนในการควบคุมตรวจสอบ การประพฤติปฏิบัติของข้าราชการการเมือง (ที่เป็น ส.ส.) กล่าวคือ สามารถถอดถอนอำนาจคืนจากข้าราชการการเมืองได้โดยการไม่เลือกเข้าไปใหม่ เมื่อวาระของความเป็น ส.ส. สิ้นสุดลง

ส่วนข้าราชการการเมือง ก็มีอำนาจในฐานะที่ได้รับมอบอำนาจจากปวงชนมาควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติราชการของข้าราชการประจำ

แต่ทั้งนี้ อยู่ภายใต้เงื่อนไขที่ว่า อำนาจดังกล่าวจะต้องถูกใช้โดยตั้งมั่นอยู่บนหลักการสำคัญ คือ หลักเหตุผล จริยธรรม คุณธรรม และความเป็นกลาง จึงจะเป็นอำนาจที่ชอบธรรม

เพราะหากว่าข้าราชการการเมืองผู้ได้รับอาณัติมาจากประชาชน ใช้อำนาจนั้นโดยมิได้ตั้งอยู่บนหลักการสำคัญดังกล่าว ข้าราชการประจำก็จะระส่ำระสาย ขาดหลักประกันในอาชีพ

และจะส่งผลให้ต้องยึดข้าราชการการเมืองผู้ทรงอำนาจในการให้คุณให้โทษฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็น “เกราะกำบัง” ผลที่ตามมาก็คือ ระบบคุณธรรมในราชการทั้งระบบต้องสิ้นสะเทือน และท้ายที่สุด ความเป็นกลางซึ่งเคยเป็นเกราะกำบังของข้าราชการประจำก็จะถูกทำลายลง

อาจกล่าวได้ว่า ที่ผ่านมามีข้าราชการประจำไม่น้อยที่ต้องโอนแอนและกระทบกระเทือนไปตามกระแสอำนาจของข้าราชการการเมืองบางคนที่มีได้ตั้งอยู่บนหลักการสำคัญดังกล่าว

หลักประกันของอาชีพราชการประจำอยู่ที่ใด หัวหน้าส่วนราชการของข้าราชการประจำจะสามารถปกป้อง ดูแลพวกเขาได้หรือไม่ คำตอบก็คือ เป็นไปได้ยากมาก บางทีหัวหน้าส่วนราชการเองก็แทบจะรักษาตัวไม่รอด ส่วนประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจที่แท้จริง ก็อยู่ห่างไกลเกินไป และระยะเวลาในการถอดถอนอำนาจของข้าราชการการเมืองก็อยู่ห่างไกลถึง ๔ ปี ต่อครั้ง

และตัวข้าราชการประจำเอง ก็ตกอยู่ภายใต้ “กรอบของวินัยเหล็ก” อย่างเข้มข้น ใครเคยเห็นข้าราชการประจำรวมตัวกันแสดงพลังต่อรอง หรือคัดค้านความไม่เป็นธรรม เช่น กลุ่มอาชีพอื่น ๆ บ้าง? กฎข้อแรกของ “วินัยเหล็ก” นั้นมีอยู่ว่า “แม้คุณจะไม่ผิดสถานใดเลย ก็ต้องผิดวินัยไว้ก่อน”

ลองจินตนาการดูเถิดว่า หากการเลือกตั้งที่จะมีขึ้นในวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๒๙ นี้ บรรดาข้าราชการประจำทุกกระทรวง ทบวง กรม โดยเฉพาะข้าราชการมหาดไทย ซึ่งมีบทบาทอย่างสำคัญในทุกขั้นตอนของการเลือกตั้ง มิได้ตั้งอยู่ ณ ความเป็นกลางอย่างเคร่งครัดแล้ว ผลการเลือกตั้งจะมีความบริสุทธิ์ยุติธรรมได้อย่างไร และนักการเมืองดี ๆ ที่มีประวัติดงาม จะมีโอกาสได้รับเลือกเข้ามาได้อย่างไร

ฉะนั้นไซ้ ขอให้เราเหล่าข้าราชการประจำที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง รวมทั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ได้ตั้งความหวังร่วมกันว่า จะยึดหลักความเป็นกลางอย่างเคร่งครัด ปราศจากฝักฝ่าย สมดังเจตนารมณ์ของรัฐบาล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงมหาดไทย และอธิบดีกรมการปกครอง เถิด

เพื่อที่เราจะได้ตั้งความหวังเลยไปอีกว่า อานิสงส์จากความเป็นกลางของข้าราชการประจำในครั้ง นี้ จะส่งผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรุ่นใหม่ถือเป็นพันธะผูกพันที่จะต้องสนองตอบต่อข้าราชการประจำด้วยความเป็นกลางเช่นเดียวกัน ภายหลังจากที่ได้เดินอย่างองอาจเข้าสู่สภาแล้ว หรือได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองแล้ว

“เขาผู้มาหลังการเลือกตั้ง”

วิโรจน์ ธิรคุณโกวิท

เมื่อการเลือกตั้งในแต่ละครั้งสิ้นสุดลง สิ่งหนึ่งที่จะเกิดขึ้นอย่างแน่นอน ก็คือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดใหม่ ซึ่งครั้งนี้จะมีจำนวนถึง ๓๔๗ คน และส่วนหนึ่งในจำนวนนี้ก็จะมิได้รับ การแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่เรียกว่า เป็น “ข้าราชการการเมือง” โดยที่มีกรอบอัตราไว้สูงสุดถึง ๒๑๕ ตำแหน่งในปัจจุบัน ผมจะขอทำ กรอบโดยแสดงเฉพาะกลุ่มมาให้ดูเพื่อจะได้เข้าใจ ตรงกันเสียที่ว่า ข้าราชการการเมือง ตาม พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ นั้น จะมีชื่อเสียงเรียงนามของตำแหน่งกันอย่างไรบ้าง แล้วจะ ใ้ว่าถึงความที่เราผู้เป็นข้าราชการพลเรือน จะต้องเกี่ยวข้องกับเขาผู้มาจากการเลือกตั้งต่อไป อย่างไร

๑. นายกรัฐมนตรี มีได้คนเดียว (เงินเดือน ๑๕,๘๗๐ บาท กับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่ง อีก ๓๐,๐๐๐ บาท)
๒. รองนายกรัฐมนตรี จะมีเท่าไรก็ได้ แต่ ปัจจุบันมี ๔ ตำแหน่ง (เงินเดือน ๑๕,๑๖๐ บาท กับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งอีก ๒๐,๐๐๐ บาท)
๓. รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีจะมี เท่าไรก็ได้ ปัจจุบันมี ๗ ตำแหน่ง (เงินเดือน ๑๓,๘๒๐ บาท กับเงินเพิ่มสำหรับ ตำแหน่งอีก ๒๐,๐๐๐ บาท)

๔. รัฐมนตรีว่าการกระทรวง หรือทบวง ปัจจุบัน มี ๑๒ กระทรวง/ทบวง จึงมีรัฐมนตรีได้ ๑๓ คน (เงินเดือน ๑๓,๘๒๐ บาท กับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งอีก ๒๐,๐๐๐ บาท)
๕. รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง ปัจจุบันมี ๒๐ ตำแหน่ง จำนวนที่จะกำหนดไว้ใน กฎหมายคงจะยืดหยุ่น โดยกำหนดเพียงว่า คณะรัฐมนตรีทั้งหมดจะมีจำนวนทั้งสิ้น เท่ากับ ๔๔ คน (ไม่รวมนายกรัฐมนตรี)
๖. ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี ปัจจุบันเฉพาะที่ มีกรอบไว้ ๒๗ ตำแหน่ง (อัตราเงินเดือน ๑๑,๑๕๐ บาท)
๗. เลขาธิการนายกรัฐมนตรี มีตำแหน่งเดียว (อัตราเงินเดือน ๑๓,๒๕๐ บาท)
๘. รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง ปัจจุบันมี ๗ ตำแหน่ง (อัตราเงินเดือน ๑๒,๑๕๐ บาท)
๙. โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรีมีตำแหน่ง เดียว (อัตราเงินเดือน ๑๐,๒๒๐ บาท)
๑๐. รองโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ปัจจุบันมีกรอบอัตรา ๔ ตำแหน่ง (อัตราเงิน เดือน ๙,๓๖๐ บาท)
๑๑. เลขาธิการรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ปัจจุบันมี ๗ ตำแหน่ง (อัตราเงิน เดือน ๙,๐๖๐ บาท)
๑๒. เลขาธิการประจำสำนักเลขาธิการนายก- รัฐมนตรี ปัจจุบันมีกรอบอัตรา ๗ ตำแหน่ง (อัตราเงินเดือน ๙,๐๖๐ บาท)

๑๓. ผู้ช่วยเลขานุการประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ปัจจุบันมีกรอบอัตรา ๕ ตำแหน่ง (อัตราเงินเดือน ๖,๓๖๐ บาท)
๑๔. เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวง มีจำนวนเท่ากับกระทรวงและทบวงรวมกันเท่ากับ ๑๓ ตำแหน่ง (อัตราเงินเดือน ๗,๐๖๐ บาท)
๑๕. ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวง ปัจจุบันมีกรอบอัตราไว้ ๒๐ ตำแหน่ง (อัตราเงินเดือน ๖,๓๖๐ บาท)
๑๖. ประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ปัจจุบันมีกรอบอัตราได้ถึง ๗๔ ตำแหน่ง (อัตราเงินเดือนมี ๔ ระดับ แล้วแต่จะกำหนดภาระหน้าที่ให้เป็นอย่างไร ก็พึงให้ได้รับเงินตามนั้น เช่น ๕,๔๖๐ บาท ๖,๓๖๐ บาท ๗,๐๖๐ บาท และ ๘,๑๖๐ บาท

เมื่อได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองบางตำแหน่ง บุคคลผู้นั้นก็มีอำนาจหน้าที่เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการประจำในทันที ดังที่มีระบุไว้ในประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 218 ข้อ 21 และข้อ 22 ดังนี้ “21. กระทรวงหนึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวง เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกระทรวง และจะให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงฯ ก็ได้” และ “22. กระทรวงหนึ่ง นอกจากมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวง และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง ให้มีปลัดกระทรวงคนหนึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบควบคุมราชการประจำในกระทรวง และกำกับเร่งรัดติดตามผลการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในกระทรวง และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ

ในกระทรวงรองจากรัฐมนตรีฯ” จึงเกิดเป็นความสัมพันธ์อันยากกับลูกน้องขึ้น ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดความกลมเกลียวรักใคร่ ร่วมมือกัน หรือจะก่อให้เกิดความขัดแย้ง ไม่ลงรอยกัน จนเกิดความเสียหายต่อทางราชการก็เป็นไปได้ ทั้งสองกรณี และโดยที่ปัจจุบันได้ให้อำนาจรัฐมนตรีที่จะแต่งตั้ง โยกย้าย ให้คุณให้โทษต่อข้าราชการพลเรือนระดับ 9, 10 และ 11 ตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 19 ลงวันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2520 ส่วนระดับรอง ๑ ลงไปนั้นยังเป็นอำนาจของข้าราชการประจำในกระทรวงนั่นเอง อำนาจในสองระดับนี้บางครั้งได้กลายเป็นข้อแลกเปลี่ยนกัน กล่าวคือข้าราชการประจำต้องการเลื่อนตำแหน่งให้ตัวเอง ในขณะที่ข้าราชการการเมืองก็ต้องการเลื่อนตำแหน่งให้กับข้าราชการประจำระดับกลางหรือต่ำที่เป็นฐานคะแนนเสียงให้กับตน แต่บางครั้งข้าราชการประจำเองเป็นผู้หยิบยื่นให้เพราะความเกรงกลัวต่อข้าราชการการเมืองก็มี ดังที่ปรากฏในปัจจุบันว่าการแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนระดับ 7 และ 8 ซึ่งเป็นระดับเทียบเท่าผู้อำนวยการกองหรือผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์หรือผู้ช่วย หรือนายอำเภอหรือปลัดอำเภอนั้น จะเป็นอำนาจตามกฎหมายของอธิบดี ซึ่งส่วนมากจะไม่กล้าตัดสินใจแต่งตั้งโดยลำพัง ด้วยเหตุที่เกรงว่าผู้ที่ตนเลือกสรรและทำการแต่งตั้งไป อาจจะเป็นบุคคลที่รัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีช่วยว่าการไม่เห็นด้วย ประกอบกับเห็นว่าตนเองไม่ได้มีส่วนได้เสียกับผู้ที่จะได้รับการแต่งตั้ง จึงนิยมที่จะเสนอรายชื่อผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมให้รัฐ-

มนตรีหรือรัฐมนตรีช่วยว่าการเป็นผู้เลือก แล้วจากนั้นอธิบดีจึงทำคำสั่งแต่งตั้งตามที่ได้ รับการพิจารณาเห็นชอบนั่นเอง

ความผูกพันในสายการบังคับบัญชา ตามที่ระบุไว้ในมาตรา 68 และ 71 ของพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 ที่ว่า **“ต้องสนับสนุนนโยบายของรัฐบาล”** และ **“ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบราชการ”** ทำให้ข้าราชการประจำมักไม่ค่อยกล้าโต้แย้ง ในการรับคำสั่งอันถือว่าเป็นนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งในเรื่องนี้มีข้อมูลที่ปรากฏออกมาว่า เมื่อข้าราชการการเมืองเข้ารับตำแหน่งได้ระยะหนึ่ง อธิบดีและรองอธิบดีจะมีสถิติการถูกสับเปลี่ยนตัวค่อนข้างสูง และปัญหานี้จะยิ่งทวีความสลับซับซ้อนมากขึ้นไปอีก ในกรณีที่เป็นรัฐบาลผสมระหว่างพรรคการเมืองหลายพรรค ทำให้เกิดการจัดสรรแบ่งปันการบริหาร ในกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ในกระทรวง บางแห่งมีรัฐมนตรีกับรัฐมนตรีช่วยว่าการ มาจากต่างพรรคการเมืองกัน ทำให้ต่างฝ่าย ต่างพยายามหาฐานสนับสนุนจากข้าราชการ ประจำระดับสูง เมื่อข้าราชการประจำคนใด มีความสัมพันธ์กับฝ่ายหนึ่ง ก็จะต้องกลายเป็น ปฏิปักษ์กับอีกฝ่ายหนึ่งไปโดยปริยาย

มูลเหตุอีกประการหนึ่งของความสัมพันธ์ ระหว่างข้าราชการการเมืองและข้าราชการ ประจำก็คือ เมื่อข้าราชการการเมืองได้รับ

การแต่งตั้งเข้ามา ก็มีสภาพเป็นคนหน้า ใหม่ของหน่วยงาน ไม่มีประสบการณ์ในหน้าที่มาก่อน และที่สำคัญก็คือการขาดความคุ้นเคยกับสถานที่ บุคคล และระเบียบราชการ ซึ่งในประการหลังนี้ก็ยิ่งต้องนับว่าสำคัญ เพราะระเบียบแบบแผน ตลอดจนขั้นตอนในการปฏิบัติงานของราชการไทยนั้นออกจะยุ่งยากซับซ้อน ที่ล้าสมัยก็มีมาก จนยากเกินกว่าที่ข้าราชการการเมืองจะสามารถเรียนรู้ได้ในเวลาอันสั้น แม้จะมีส่วนหนึ่งที่เคยรับราชการมาก่อน ก็ยังต้องประสบปัญหาเช่นกัน ยิ่งในปัจจุบันการจัดทำแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตลอดจนการจัดทำงบประมาณประจำปี มีความยุ่งยาก สลับซับซ้อนมากขึ้น ซึ่งเป็นความประสงค์ของทั้งข้าราชการการเมืองและข้าราชการประจำที่ต้องการผลักดันให้แผนงานของหน่วยงานได้รับการอนุมัติทุกแผนงานและโครงการ ตลอดจนได้รับงบประมาณเพิ่ม มากยิ่งขึ้นในแต่ละปี ซึ่งหากบังเอิญมิได้เป็นไปตามที่คาดหมาย ก็มักจะทำให้เดือดเนื้อร้อนใจกันทั้งสองฝ่าย ดังนั้นหากได้ข้าราชการประจำโดยเฉพาะข้าราชการระดับสูงมาร่วมมือด้วย ข้าราชการการเมืองก็สามารถทำงานได้โดยราบรื่น มีประสิทธิภาพสูง และไม่ต้องห่วงว่าจะมีการประสมเรื่องผิดไว้กับเรื่องถูกที่เรียกกันว่า **“ลอดไส้”** มาเสนอให้พิจารณาอนุมัติ อย่างไรก็ตามในบางครั้งข้าราชการการเมืองอาจประสงค์ที่จะติดต่อกับข้าราชการประจำที่เป็นระดับกลางหรือข้าราชการชั้น

ผู้น้อย โดยมุ่งหมายจะให้ เป็น “สาย” เพื่อที่จะได้รายงานความเคลื่อนไหวหรือความเป็นไปในหน่วยงานให้ทราบโดยรวดเร็ว สำหรับทางด้านของข้าราชการประจำนั้น นอกจากที่จะหวังประโยชน์ในการเลื่อนตำแหน่งหน้าที่แล้ว บางทีก็หวังสร้างอิทธิพลให้เป็นที่ยำเกรงของเพื่อนร่วมงาน และรวมถึงผู้บังคับบัญชาด้วย ทำนองว่าเป็นคนของผู้ใหญ่ ข้าราชการประจำบางคนเมื่อก้าวมาสู่ตำแหน่งสูง ก็มักจะรู้สึกโดดเดี่ยวมากขึ้น อาจมีคู่แข่งชั้นในตำแหน่งเดียวกัน หรือผู้ที่อยู่ในระดับรองลงไปคอยจ้องหาโอกาสที่จะทำลายล้าง ในทำนองเดียวกันข้าราชการการเมืองเอง ซึ่งนอกจากจะต้องเผชิญกับปัญหาการถูกโจมตีทั้งจากฝ่ายค้านในรัฐสภาและจากสื่อมวลชนแล้ว ยังจะต้องระมัดระวังตัวในการปฏิบัติหน้าที่ บางอย่างบางประการไม่ให้เป็นที่กระทบกระเทือนต่อนักการเมืองที่ร่วมพรรคอีกด้วย ทั้งนี้และทั้งนั้นก็นับว่าเป็นสิ่งที่ดี เพราะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงความเป็นประชาธิปไตยของประเทศ มิใช่ในลักษณะของการกุมอำนาจหรือเผด็จการ ซึ่งคณะรัฐบาลอาจจะไม่ต้องมาพะวงหรือหวั่นเกรงกับเรื่องในลักษณะเช่นนี้เลยก็ได้ แต่กระนั้นก็ตามเห็นจะต้องยอมรับว่าการพัฒนาทางการเมืองและการบริหารงานของประเทศโดยส่วนรวมยังอยู่ในระดับ “กำลังพัฒนา” ทั้งคู่ จึงอาจเป็นเหตุให้พื้นฐานความสัมพันธ์ของข้าราชการทั้งสองฝ่ายมิได้อยู่ในระดับที่ดีไปเสียทั้งหมด

มูลเหตุของความสัมพันธ์ในประการสุดท้ายที่จะกล่าวถึง คือ การที่ทั้งสองฝ่ายมี

อุดมคติหรืออย่างน้อยก็เป็นการแสดงออกทางสังคม ที่มุ่งมั่นจะปฏิบัติหน้าที่บำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ประชาชนด้วยกัน ซึ่งก็นับว่าสอดคล้องกับความหมายของคำว่า “ข้าราชการ” ที่หมายถึงผู้ปฏิบัติหน้าที่ต่างพระเนตรพระกรรณขององค์พระมหากษัตริย์ หรือดังในความหมายที่ท่านพุทธทาสภิกขุได้เคยบัญญัติไว้ว่า “ข้าราชการคือผู้ที่ทำให้ประชาชนได้ชื่นใจ” แต่ทั้งนี้ในการร่วมกันบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ประชาชนนั้นจะต้องไม่มีการแทรกแซงก้าวก่ายในหน้าที่การงานกัน ไม่เช่นนั้นแทนที่จะก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกัน กลับทำให้เกิดความแตกแยกริ้วฉานกันขึ้นมาแทนที่ อันจะทำให้เสียประโยชน์กันทุกฝ่าย รวมทั้งประชาชนโดยส่วนรวมด้วย ข้าราชการประจำที่อยู่ในท้องที่หรือมีโอกาสคลุกคลีกับประชาชนในเขตเป้าหมายของการเลือกตั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าราชการกระทรวงมหาดไทย ย่อมเป็นที่พึงใจของข้าราชการการเมืองที่จะผูกสัมพันธ์ด้วย และในอีกแง่มุมหนึ่งข้าราชการประจำก็คือประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง และโยงโยไปถึงคะแนนเสียงจากสมาชิกในครอบครัว ตลอดจนญาติพี่น้อง รวมทั้งประชาชนที่ให้ความเคารพเชื่อฟังข้าราชการประจำอีกมากมาย ซึ่งถ้าเป็นเช่นนั้นเสียงของข้าราชการประจำก็อาจประจวบได้กับเสียงสวรรค์สำหรับข้าราชการการเมืองนั่นเอง

ความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการการเมืองและข้าราชการประจำนั้นจะมีความเกี่ยว

เนื่องกับ**ปทัสสถาน** (NORM) ที่แต่ละฝ่ายได้รับ การกำหนด ปทัสสถานที่ว่านี้เป็นปทัสสถาน ที่มักเป็นที่ยอมรับหรือทราบกันคืออยู่ว่าเป็น เช่นไร อย่างไรก็ตามก็คิดว่าควรจะได้ทำความเข้าใจ ในเรื่องนี้พอประมาณ กล่าวคือข้าราชการ ประจําานั้นถือว่าตนเองทำงานเพื่อรับใช้ประ ชาชน โดยได้เงินค่าจ้างไม่มากนักจากเงิน ภาษีอากรของประชาชน ไม่สามารถไปหา รายได้อื่นใดได้โดยง่าย ส่วนหนึ่งก็เพราะ กฎหมายมีข้อห้ามไว้ในบางประการ จึงทำให้ มีรายได้จากงานราชการเพียงอย่างเดียว ส่วนทางด้านของข้าราชการการเมืองนั้นก็ถูก จำกัดด้วยทัศนคติที่ยอมรับกันว่า จะต้องทำ หน้าที่ของตนโดยไม่ยุ่งเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติ งานของข้าราชการประจำ ซึ่งไม่ใช่เรื่องง่าย นักในเมื่อข้าราชการการเมืองต้องทำหน้าที่ ในตำแหน่งเพื่อประโยชน์ทางการเมืองไป พร้อมกัน แม้แต่ในระหว่างนักการเมืองด้วยกัน ก็ยังมีอาจกล่าวได้อย่างเต็มปากเต็มคำว่า พรรคการเมืองร่วมรัฐบาลทุกพรรคได้ให้ ความสนับสนุนรัฐบาลอย่างจริงจังและโดย พร้อมเพรียงกัน โดยมีได้มีประโยชน์อื่นใด แอบแฝง ซ้ำกลับมีปรากฏให้เห็นบ่อย ๆ ถึง ความไม่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของพรรค ร่วมรัฐบาล และแม้กระทั่งในระดับสมาชิก พรรคเดียวกัน ทั้งนี้และทั้งนั้นก็กันไปเพื่อ แย่งกันมาครองตำแหน่งในคณะรัฐมนตรีเป็น สำคัญ ซึ่งถ้าเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง ก็อาจ ไม่มีผลร้ายต่อเสถียรภาพของระบอบการ ปกครองแบบประชาธิปไตยนี้เลย เพราะผู้ที่

พ้นจากตำแหน่งทางการเมืองไปก็เป็นการพ้น ไปแต่ตัว โดยมีจำเป็นจะต้องกลับมาเป็นผู้ ต่อต้านรัฐบาล หรือพรรคการเมืองร่วม รัฐบาลโดยไม่มีเหตุผลอันควร ในขณะเดียวกัน ข้าราชการประจำก็จะต้อง *ไม่ยุ่งเกี่ยวกับใคร จะได้มาเป็นผู้บังคับบัญชาของตน ไม่ต้องสนใจ ว่าบุคคลนั้นจะมาจากพรรคการเมืองใด หน้าที่ หลักของข้าราชการประจำอย่างหนึ่งนั้นก็คื การทำตามนโยบายที่ได้รับมอบหมาย พร้อม กับกำหนดเป้าหมาย แผนงาน กลยุทธ์ในการ ปฏิบัติงาน กำหนดลำดับก่อนหลังในการทำงาน ฯลฯ เพื่อให้ทุกอย่างดำเนินการ ไปโดยเรียบร้อย เพียงสถานเดียวเท่านั้น* นอกจากนี้ข้าราชการ ประจำจะต้องวางตัวเป็นกลางทางการเมือง อย่างเคร่งครัด ไม่สนับสนุนและส่งเสริม นักการเมืองโดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการ สถานที่ราชการ เครื่องใช้ไม้สอย และทรัพย์สิน อื่นใดของทางราชการทั้งสิ้น เว้นแต่ การกระทำนั้นจะเป็นการให้บริการตาม หน้าที่ และแก่ประชาชนโดยทั่วไปตามปกติ สำหรับในเรื่องของการเมืองนั้น เป็นที่เข้าใจ กันว่า ถ้าข้าราชการประจำจะกระทำไปในฐานะเป็นผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เช่นเดียวกับ ประชาชนโดยทั่วไปก็คงไม่ถือเป็นความ ผิดแต่ประการใด

ปทัสสถานของนักการเมืองหรือข้าราชการ เมืองในการสร้างชื่อเสียงหรือคะแนน นิยมให้กับตัวเองนั้นควรเป็นที่ยอมรับกันได้ และหากจะถือเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับการเป็น นักการเมืองก็ย่อมไม่ผิด โดยมีเงื่อนไขว่า

การกระทำนั้นจะต้องมีทำให้ทางราชการต้องเกิดความเสียหายจนเกินสมควร ข้าราชการการเมืองอาจใช้วิธีสร้างชื่อเสียงโดยพยายามปรากฏตัวในสังคมทุกระดับทุกอาชีพ นับตั้งแต่การเปิดถนน เปิดสะพาน เปิดปิดการประชุม ฯลฯ ซึ่งการจะทำให้มีข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์และวิทยุโทรทัศน์ให้มากเพียงใด ก็คงทำได้โดยไม่ถือเป็นเรื่องผิด การออกตรวจราชการซึ่งจะกระทำบ่อยครั้งเกินความจำเป็น จนเกิดความสิ้นเปลือง และมีลักษณะไม่ประหยัด มีคนติดตามครั้งละมาก ๆ รวมทั้งการระดมเจ้าหน้าที่คอยต้อนรับ ฯลฯ โดยมุ่งหมายจะให้เป็นที่โด่งดังและมีชื่อเสียงเป็นที่จดจำมากกว่าหวังให้ได้ประโยชน์ในการสั่งการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของงานราชการที่ได้พบเห็นจากการไปตรวจราชการ ก็ต้องนับว่าไม่สมควร มีหน้าซ้ำยังมีได้มีการประเมินสถานการณ์ความถูกต้อง หรือได้พิจารณาถึงความพร้อมของรัฐบาลหรือหน่วยงานที่จะแก้ปัญหาเหล่านี้ และหากมีการส่งต่อเรื่องในลักษณะนี้มายังข้าราชการประจำเพื่อขอให้พิจารณาแก้ไข จึงเป็นเรื่องที่ทำความยุ่งยากลำบากใจให้แก่ฝ่ายหลังมิใช่น้อย เพราะมักเป็นเรื่องที่มีขอบด้วยกฎระเบียบ หรือเป็นการขอมือสิทธิ์ อันอาจทำให้ต้องผิดวินัยข้าราชการซึ่งมีบัญญัติไว้ในมาตรา 67 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 ที่ว่า “ห้ามมิให้อาศัยหรือยินยอมให้ผู้อื่นอาศัยอำนาจหน้าที่ราชการของตน ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมหาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น การปฏิบัติหรือละเว้น

การปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการและเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง” แต่ในเรื่องเดียวกันนี้ มิได้มีกฎหมายใดที่จะออกมาเพื่อควบคุมข้าราชการการเมืองในฐานะเป็นผู้สั่งการแต่อย่างใด

อย่างไรก็ตามบทบาท หน้าที่ และปทัสสถานของแต่ละฝ่ายนั้น อาจเกิดการเปลี่ยนแปลงไปเมื่อเกิดมีการติดต่อประสานงานจนเกิดความคุ้นเคย การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอาจทำให้ฝ่ายหนึ่งมีอิทธิพลเหนือความคิดของอีกฝ่ายหนึ่งก็เป็นได้ ยกตัวอย่างเช่น การกำหนดนโยบายนั้นแม้จะเป็นหน้าที่ของข้าราชการการเมือง แต่ในเมื่อสถิติข้อมูลทุกอย่างถูกเตรียมขึ้นโดยข้าราชการประจำโดยฝ่ายเดียว ซึ่งแม้จะมีแนวทางเลือกในการตัดสินใจ ข้าราชการประจำก็สามารถจะวางน้ำหนักให้เหตุผลเพื่อให้ข้าราชการการเมืองสนับสนุนทางเลือกใดก็ได้โดยไม่ยากนัก ในขณะที่การปฏิบัติหน้าที่ตามนโยบายเป็นเรื่องของฝ่ายข้าราชการประจำก็จริง แต่ก็มักมีความเกรงใจที่จะทำไปโดยลำพัง จึงมักจะใช้วิธีนำไปปรึกษาหารือกับข้าราชการการเมือง ซึ่งก็อาจจะถูกขอให้ปฏิบัติไปในแนวทางที่ข้าราชการการเมืองต้องการโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่สามรถจะกำหนดสถานที่ก่อสร้างของทางราชการให้ไปลงในพื้นที่ที่ข้าราชการการเมืองต้องการสร้างคະແນນนิยม บทบาทที่สำคัญอย่างหนึ่งของข้าราชการประจำก็คือเป็นผู้รักษาระเบียบแบบแผนเพื่อ

เป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งในบางครั้งบรรทัดฐานที่ว่าเป็นเสมือนกำแพงที่ขวางกั้นความสัมพันธ์ที่ข้าราชการการเมืองจะมีต่อข้าราชการประจำ ตลอดจนประชาชนทั่วไปที่ต้องมาติดต่อกัน แต่ในเรื่องนี้หากได้รู้จักใช้กุศโลบายโดยเหมาะสมแล้ว ก็เชื่อมั่นได้ว่าระเบียบแบบแผนราชการเองอาจจะกลับกลายเป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์ขึ้นมาได้ แต่ถ้าหากว่าข้าราชการประจำจะโอนอ่อนผ่อนตามไปเสียทั้งหมด หรือจะละเว้นการปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนเสียแล้ว ก็อาจจะเกิดผลเสียหายและเป็นเยี่ยงอย่างในทางที่มีขอบต่อไป ควรจะนำปรีชาหาหรือกับผู้บังคับบัญชาเพื่อขอคำสั่งในการปฏิบัติเช่นนั้นทุกครั้งไป ในแง่มุมมองของข้าราชการการเมืองที่มักเป็นไม้เบื่อไม้เมากับระบบราชการ ชอบการใช้สิทธิพิเศษในการลัดชั้นต่อนั้น ควรจะเป็นเรื่องที่ข้าราชการประจำน่าจะทำได้ทำความเข้าใจไว้เสียบ้าง กล่าวคือ ข้าราชการการเมืองจะเป็นพวกที่ต้องการเห็นผลงานเร็ว ยิ่งได้เห็นผลในทันทีก็ยิ่งดี และอย่างช้าที่สุดก็ให้ทันได้เห็นในช่วงที่ตนอยู่ในตำแหน่ง ชอบสิ่งที่เป็นรูปธรรมมากกว่านามธรรม สิ่งใดที่เมื่อทำแล้วจะเกิดประโยชน์แก่ประชาชนมาก ๆ ได้ ข้าราชการการเมืองก็จะเร่งรัดโดยไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องคำนึงว่าสิ่งนั้นเรื่องนั้นจะมีอยู่ในแผนพัฒนาของชาติฉบับใดหรือไม่ ได้มีการตั้งงบประมาณไว้ก่อนหรือไม่ หรือมีอัตรากำลังเพียงพอที่จะทำงานแล้วหรือไม่ ฯลฯ

แม้ว่าข้าราชการการเมืองจะเป็นผู้ที่นิยมชมชอบในสิ่งที่เป็นรูปธรรม คือมีลักษณะที่

เห็นเป็นรูปร่างได้ค่อนข้างชัดเจน ไม่มองสิ่งที่อยู่ในระยะไกลเกินตัว เพราะเห็นเป็นสิ่งที่จับต้องได้ แต่ในขณะที่เดียวกันข้าราชการการเมืองก็มักจะมีเหตุผลบางประการที่จำเป็นต้องกำหนดนโยบายส่วนใหญ่ในเชิงนามธรรม อย่างน้อยก็เพื่อให้ดูมีสาระในเชิงวิชาการ หรือไม่ก็เป็นเป้าหมายในลักษณะของอุดมรัฐ UTOPIA หรือโลกของพระศรีอารีย์ ในขณะที่บางนโยบายกลับมีลักษณะของการปฏิบัติเพื่อผลประโยชน์ของตนและพวกพ้อง จึงออกจะทำความสับสนให้กับข้าราชการประจำเป็นอย่างมาก นับตั้งแต่การนำเสนอข้อมูลจนถึงการนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลขึ้นมาตั้งประสงค์ จนในบางครั้งอาจเกิดความรู้สึกกดดันที่ต้องอยู่ใต้บังคับบัญชาของนักการเมือง เกิดความรู้สึกที่ต่อต้าน และมีความรู้สึกไม่ปลอดภัยที่จะอยู่ตามลำพัง อาจเป็นเหตุให้เกิดการรวมกลุ่มรวมพวกเข้ากันกับบุคคลที่ตนคิดว่าจะพึ่งพาได้ อาจจะเป็นนักหนังสือพิมพ์ หรืออาจเป็นพรรคการเมืองฝ่ายค้าน จากนั้นก็อาจเป็นชนวนนำไปถึงการสืบสาวเอาความไม่ดีไม่งามที่บังเกิดขึ้นมาตีแผ่ให้สาธารณชนรับรู้ แทนที่จะได้นำไปหาแนวทาง หรือวิธีการปรับปรุงแก้ไขสิ่งเหล่านั้น ร่วมกันกับข้าราชการการเมืองที่เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของตน ทางด้านข้าราชการการเมืองเองนั้นก็อาจมีความหลงใหลในอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่ จนปรากฏอยู่บ่อยครั้งว่า นอกจากจะไม่ยอมฟังเสียงคัดค้านจากข้าราชการประจำแล้ว ก็ยังไม่นำพาต่อมติมหาชนที่ไม่เห็นชอบกับการกระทำของตน ซึ่งบางครั้งก็

เป็นเรื่องที่น่าเห็นใจบ้างเหมือนกัน เพราะเป็นนโยบายที่เกิดจากมติของพรรคการเมืองที่สังกัด มิใช่นโยบายอันเกิดขึ้นเพราะความต้องการที่แท้จริงของข้าราชการการเมืองเช่นกัน

ข้อเท็จจริงที่นับว่าสำคัญอีกประการหนึ่ง ก็คือข้าราชการการเมืองนั้นแม้จะชอบกล่าวอ้างอยู่เสมอว่า ไม่นิยมการเล่นพรรคเล่นพวก แต่ก็มักแสดงให้เห็นในการแต่งตั้งคนของตัวเข้ารับตำแหน่ง อีกทั้งยังจะเลือกสร้างความสัมพันธ์เฉพาะกับข้าราชการประจำเป็นรายบุคคล มีการผูกพันในเรื่องพื้นเพภูมิถิ่นกำเนิด จากสถาบันการศึกษาเดียวกัน เคยเป็นครูอาจารย์กัน เคยมีบุญคุณต่อกัน มีความเกี่ยวข้องกันในทางเครือญาติ ฯลฯ ความสัมพันธ์เช่นว่านี้เป็นเรื่องอันมีมูลเหตุจากเรื่องส่วนตัวเป็นสำคัญ มิใช่ความผูกพันอันเกิดจากการทำงาน หรือเห็นประโยชน์จากการทำงานเพื่อประชาชนร่วมกัน ความผูกพันนี้เท่าที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันต้องนับว่ามีส่วนเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างข้าราชการการเมืองและข้าราชการประจำบางกลุ่มบางพวกให้แนบแน่นขึ้นมาได้

อย่างไรก็ดีข้าราชการประจำจำนวนมากก็ยอมรับกันว่า ข้าราชการการเมืองโดยส่วนรวมแล้วเป็นผู้ที่ห่วงใยต่อความผาสุกของประชาชนโดยแท้จริง ทั้งเป็นคนกลางที่รับทราบความคิดเห็นและความเดือดร้อนของประชาชน และนำมาบงการให้ข้าราชการประจำรับไปแก้ไข โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการใช้อำนาจเกินตัวของข้าราชการในท้องถิ่น นอกจากนั้นข้าราชการ

การเมืองยังเป็นผู้ที่ผลักดันให้แผนงานต่าง ๆ ของข้าราชการประจำดำเนินการไปได้โดยรวดเร็ว ผ่านการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาโดยราบรื่น ในประเทศเราแม้จะได้แบ่งอำนาจการบริหารและนิติบัญญัติเด็ดขาดจากกัน แต่ในทางปฏิบัตินั้นยังมีความเกี่ยวพันกัน และโยงใยมาถึงความสัมพันธ์ของข้าราชการประจำและข้าราชการการเมือง ข้าราชการการเมืองนั้นถ้าหากมิได้มาจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ก็มักเป็นสมาชิกวุฒิสภา และเป็นข้าราชการประจำระดับสูงส่วนหนึ่งด้วย การลงมติของสภาในกฎหมายใดเรื่องใดมักสร้างความสนิสนมคุ้นเคยในลักษณะการขอเสียงสนับสนุน ในขณะเดียวกันโดยหน้าที่ของข้าราชการการเมืองที่ร่วมเป็นรัฐบาลก็ต้องถูกควบคุมโดยรัฐสภา ซึ่งส่วนหนึ่งก็คือสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากข้าราชการประจำ โดยเป็นไปตามมาตราที่ 135 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2521 ที่ได้บัญญัติว่า “วุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจการบริหารราชการแผ่นดิน” หรือบุคคลผู้เป็นรัฐมนตรีอาจถูกตั้งกระทู้ถามได้ตามมาตราที่ 136 หรือถูกขอลิขิตไม่ไว้วางใจเป็นรายบุคคลตามมาตราที่ 137 ก็จะต้องอาศัยรายงานตลอดจนข้อเสนอแนะจากข้าราชการประจำทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับกรณีขอลิขิตไม่ไว้วางใจนั้น รัฐมนตรีอาจจะถูกกล่าวหาเพื่อการขอลิขิตของสภาได้ในแทบทุกเรื่องที่อยู่ในความรับผิดชอบ ดังนั้นหากไม่ได้รับความช่วยเหลือที่ดีจากข้าราชการประจำแล้ว

ข้าราชการการเมืองก็อาจถูกลงมติให้ลาออก ตำแหน่งได้โดยไม่รู้ตัว ในอีกด้านหนึ่งเมื่อร่างพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปีถูกนำเสนอต่อสภา และผ่านคณะกรรมการการแปรญัตติงบประมาณอีกชั้นหนึ่งนั้น ผู้ที่จะต้องตกเป็นเบี้ยล่างและถูกชักจูงอย่างเข้มงวดก็คือข้าราชการประจำ ซึ่งถ้าหากได้มีสัมพันธที่ดีต่อข้าราชการการเมืองที่สำคัญบางคน ก็จะมีส่วนช่วยผลักดันให้งบประมาณนั้นผ่านสภา และคณะกรรมการการแปรญัตติฯ ไปด้วยดี ในบางครั้งอาจได้รับเงินงบประมาณเพิ่มเสียอีกก็เคยมีปรากฏ ทางเลียงทางหนึ่งของข้าราชการการเมืองที่ต้องต่อสู้ตามวิถีทาง ๆ การเมืองกับพรรคฝ่ายค้านในสภานั้น ก็โดยอาศัยการแต่งตั้งข้าราชการประจำเข้ามาดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณาเรื่องหนึ่งเรื่องใดเป็นการเฉพาะตามมาตราที่ 139 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฯ ทั้ง ๆ ที่ตามความเป็นจริงนั้น สภาย่อมจะมีคณะกรรมการสามัญที่จะรับพิจารณาเรื่องทุกประเภทได้อยู่แล้ว

การกำหนดอำนาจหน้าที่ให้ข้าราชการการเมืองเป็นผู้กำหนดนโยบาย และให้ข้าราชการประจำเป็นผู้ปฏิบัตินั้นเป็นเรื่องที่พูดง่ายแต่ทำได้ยาก ถ้าเป็นเรื่องในลักษณะของงานประจำของกระทรวงตามปกติ ความขัดแย้งก็ไม่มี และในกรณีเช่นนี้ข้าราชการการเมืองก็ดูออกจะยินยอมด้วยซ้ำไปหากจะมีใครมาแบ่งเบาภาระเช่นว่านี้ไปเสียได้ แต่ถ้าหากเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดโควตา

การส่งสินค้าออก การอนุมัติตั้งโรงงาน การอนุญาตให้ได้รับสิทธิพิเศษในการส่งเสริมการลงทุน ฯลฯ เหล่านี้ย่อมจะเป็นที่ปรารถนาที่จะร่วมอำนาจหน้าที่ด้วยกันทั้งสองฝ่าย และเป็นที่ยอมร่วมกันโดยทั่วไปว่าข้าราชการการเมืองนั้นมักใช้อำนาจหน้าที่สั่งให้ข้าราชการประจำกระทำในสิ่งที่ไม่ชอบด้วยเหตุผลและความถูกต้องของทางราชการ รวมทั้งการใช้อิทธิพลทางการเมืองบีบบังคับเพื่อให้ได้สิ่งที่ตนประสงค์ ซึ่งถ้าหากข้าราชการประจำไม่ยอมทำตามคำสั่งแกมบังคับดังกล่าว โอกาสที่จะเจริญก้าวหน้าในหน้าที่ราชการก็จะมัน้อยลง แต่ถ้าหากจะใช้หลักการของความ

เป็นข้าราชการที่ดี ยึดถือระเบียบข้อบังคับของราชการเป็นสรณะ พร้อมใช้วิจารณ์ญาณพิจารณาคำสั่งดังกล่าวนั้น โดยดูความถูกต้องเหตุผลทั้งปวง แล้วปฏิเสธคำสั่งอย่างแข็งขัน พร้อมกับให้คำแนะนำว่าจะทำวิธีที่ถูกต้องได้อย่างไร ก็เชื่อได้ว่าโอกาสที่จะอยู่ในตำแหน่งหน้าที่เดิมของข้าราชการประจำผู้นั้นก็คงลดน้อยลง โดยที่ไม่ต้องหวังถึงความก้าวหน้าในหน้าที่ราชการอีก เว้นแต่เป็นวาระของการเลื่อนตำแหน่งที่ไม่มีใครจะมาฝืนได้ หรือไม่เช่นนั้นก็เป็นเพราะข้าราชการการเมืองผู้เป็นผู้บังคับบัญชาคนเดิมมีอันต้องออกจากตำแหน่งไปเสียก่อน ซึ่งจะอย่างไรก็ตามย่อมถือว่าเป็นความถูกต้องที่ข้าราชการประจำที่ดีจะพึงปฏิบัติต่อคำสั่งอันมิชอบนั้นได้ แต่ใคร่ขอแนะนำข้อคิดจากนักรัฐประศาสนศาสตร์ที่มีชื่อของสหรัฐอเมริกาท่านหนึ่ง คือ PETER M. BLAU

ท่านผู้นี้กล่าวว่า “การจะบริหารองค์กรทางสังคมนั้น หากยึดถือความถูกต้องเป็นเครื่องพิจารณา ก็ถือว่าไม่ถูกต้อง เพราะหมายถึงการมองข้ามความเห็นอันไม่มีเหตุผลของทัศนคติทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมทางสังคมนั่นเอง” ที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งหมดก็เพื่อแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ที่ข้าราชการการเมืองและข้าราชการประจำจะพึงเสริมสร้างต่อกัน โดยมีข้อพิจารณาที่ใคร่ขอเน้นอย่างยิ่งในที่นี้คือ สภาวะการณ์ต่าง ๆ รอบข้างของสังคมและเศรษฐกิจการเมืองของประเทศเรานั้น ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จึงน่าที่จะทำให้ทุกฝ่ายได้ตระหนักถึงการปรับตัวเข้าหากันทั้งในด้านของแนวความคิดและความจริงใจในการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกัน และแม้จะเป็นที่ยอมรับกันว่าระบบราชการโดยทั่วไปนั้นเป็นตัวก่อปัญหา เป็นเหตุให้เกิดความ

ล่าช้าในการปฏิบัติหน้าที่ในแทบทุกกรณี เป็นที่น่ารังเกียจ แต่ก็จะต้องคงมีอยู่เพื่อการควบคุมและป้องกันผู้หาประโยชน์ในทางมิชอบได้ อาจจะมีการปรับปรุงแก้ไข หรือยกเลิกได้บ้างในบางส่วน โดยถือหลักที่จะยังประโยชน์ให้แก่ประชาชนส่วนรวมเป็นพื้นฐาน ซึ่งการจะแก้ไขสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ย่อมเป็นการแน่นอนที่จะไม่ใช่หน้าที่ของข้าราชการประจำเพียงฝ่ายเดียว หากจะต้องเป็นหน้าที่ของข้าราชการการเมืองด้วย โดยทั้งสองฝ่ายจะต้องตระหนักถึงภาระหน้าที่ของการเป็น “ข้าราชการ” ซึ่งหมายถึงการเป็นผู้ที่ทำให้ประชาชนได้ชื่นใจร่วมกัน

ข้าราชการประจำจะต้องไม่เถียงว่าใครจะเป็นผู้มาจากการเลือกตั้งครั้งนี้ ขอให้มือเบกขาโดยทั่วถึงกันทุกท่านเทอญ.

วรุณิ การช่าง

ดำเนินงานโดย : วรุณิ ฤทธิชัยโรจน์

ซ่อมเครื่องยนต์, ช่างล่าง, เบรค, ครัช, ไซค์อ๊พ

รับเคาะ, ตัดผุ, ฟันสีรถยนต์ทุกชนิด

ฝีมือประณีต ราคาตัวเอง

๑๘๗/๑๔ ถนนจรัลสนิทวงศ์ ตรงข้ามธนาคารกสิกรไทย

บางพลัด กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐ โทร. ๔๒๔-๔๗๑๕

ข้าราชการกับ การเลือกตั้ง

: บทกล่าวนำ

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นสิทธิทางการเมืองขั้นมูลฐานของประชาชนตามระบอบประชาธิปไตย เป็นการให้เสรีภาพแก่ประชาชนได้มีส่วนร่วมในทางการเมือง โดยพิจารณาเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งที่สังกัดพรรคการเมืองพรรคใดพรรคหนึ่ง ไปทำหน้าที่แทนตนในสภาผู้แทนราษฎร ในทางปฏิบัติ นับว่าเป็นความหนักใจและยากยิ่งของฝ่ายบ้านเมืองที่จะดูแลจัดการเลือกตั้งให้เป็นที่เรียบร้อย บริสุทธิ์ และยุติธรรม เนื่องจากการเมืองเป็นเรื่องที่มีกลุ่มผลประโยชน์ กลุ่มอิทธิพลเข้ามาแข่งขันกัน โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีหน้าที่ดำเนินการเลือกตั้ง จะควรปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะเหมาะสม และเจ้าหน้าที่ของรัฐในฐานะที่เป็นราษฎรคนหนึ่งจะแสดงออกในทางการเมืองได้ภายในขอบเขตอย่างไรจึงจะพอเหมาะพอคิ ไม่เสียหายแก่ภาพพจน์ของทางราชการ

เรื่องนี้ ได้มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายระเบียบ คำสั่ง และนโยบายของทางราชการที่กำหนดบทบาทของข้าราชการและเจ้าหน้าที่

ของรัฐเอาไว้ ซึ่งได้นำมาเรียบเรียงกล่าวถึงในที่นี้ เริ่มด้วย พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๔ มาตรา ๘๐ กำหนดไว้ว่า

ข้าราชการพลเรือนต้องไม่เป็นกรรมการพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่อื่นในพรรคการเมือง

ความข้อนี้นี้หมายความว่า ข้าราชการสามารถเป็นสมาชิกพรรคการเมืองได้ในฐานะประชาชนคนหนึ่ง ซึ่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกันนี้ได้แสดงเจตนารมณ์มุ่งหมายให้ “ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญด้วยความบริสุทธิ์ใจ” (มาตรา ๖๖) แต่การเข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้น ข้าราชการจะต้องไม่เป็นกรรมการหรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง คงเป็นได้แต่เพียงสมาชิกพรรคการเมืองเท่านั้น และในอดีตได้มีระเบียบสำนักคณะรัฐมนตรีว่าด้วยมารยาททางการเมืองของข้าราชการพลเรือน โดยจอมพล ป.พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี กำหนดไว้เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๑๙ ว่า

ข้าราชการพลเรือนจะนิยมหรือเป็นสมาชิกในพรรคการเมืองใด ๆ ที่ตั้งขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมาย และจะไปประชุมอันเป็นการประชุมของพรรคการเมืองนั้นเป็นการส่วนตัวก็ได้ แต่ในทางที่เกี่ยวกับประชาชน และในหน้าที่ราชการต้องกระทำตนเป็นกลาง ปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาลโดยไม่คำนึงถึงพรรคการเมือง และไม่กระทำการให้เป็น

การฝ่าฝืนวินัยที่กำหนดไว้สำหรับข้าราชการพลเรือน

นอกจากนี้ ในระเบียบว่าด้วยมารยาททางการเมืองของข้าราชการพลเรือนดังกล่าว ยังได้ระบุข้อห้ามปฏิบัติสำหรับข้าราชการพลเรือนไว้อีก ๑๑ ประการ กล่าวคือ

(๑) ไม่ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองใด ๆ เว้นแต่ผู้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภท ๒ หรือข้าราชการการเมือง

(๒) ไม่ใช้สถานที่ราชการในกิจการทางการเมือง

(๓) ไม่วิพากษ์วิจารณ์การกระทำของรัฐบาลให้ปรากฏแก่ประชาชน

(๔) ไม่แต่งเครื่องแบบราชการไปร่วมประชุมพรรคการเมืองหรือไปร่วมประชุมในที่สาธารณะสถานใด ๆ อันเป็นการประชุมที่มีลักษณะทางการเมือง

(๕) ไม่ประดับเครื่องหมายของพรรคการเมืองในเวลาสวมเครื่องแบบราชการหรือในเวลาราชการ หรือในสถานที่ราชการ

(๖) ไม่แต่งเครื่องแบบของพรรคการเมืองเข้าไปในสถานที่ราชการ

(๗) ไม่บังคับให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาหรือประชาชนเป็นสมาชิกในพรรคการเมืองใด และไม่กระทำการในทางให้ผู้อื่นให้โทษ เพราะเหตุที่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาหรือประชาชนนิยมหรือเป็นสมาชิกในพรรคการเมืองใดที่ตั้งขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมาย

(๘) ไม่ทำการขอร้องให้บุคคลใดอุทิศเงินหรือทรัพย์สินเพื่อประโยชน์แก่พรรคการเมือง

(๙) ไม่โฆษณาหาเสียงเพื่อประโยชน์แก่พรรคการเมือง หรือแสดงการสนับสนุนพรรคการเมืองใด ๆ ให้เป็นการเปิดเผยในที่ประชุมพรรคการเมือง และในที่ที่ปรากฏแก่ประชาชน หรือเขียนจดหมายหรือบทความไปลงหนังสือพิมพ์ หรือพิมพ์หนังสือหรือใบปลิวซึ่งจะจำหน่ายแจกจ่ายไปยังประชาชนอันมีข้อความที่เป็นลักษณะของการเมือง

(๑๐) ไม่ปฏิบัติหน้าที่แทรกแซงในทางการเมือง หรือใช้การเมืองเป็นเครื่องมือเพื่อกระทำการกิจการต่าง ๆ อาทิเช่น วิ่งเต้นติดต่อกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือพรรคการเมืองเพื่อนำร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติเสนอสภาฯ หรือตั้งกระทู้ถามรัฐบาล

(๑๑) ในระยะเวลาที่มีการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่แสดงออกโดยตรงหรือโดยปริยายที่จะเป็นการช่วยเหลือส่งเสริมสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้ง และในทางกลับกันไม่กีดกันดำเนินคดีต่อนักท้วง หรือให้ร้ายผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ถือได้ว่าระเบียบว่าด้วยมารยาททางการเมืองของข้าราชการพลเรือนฉบับนี้ได้กำหนดข้อพึงปฏิบัติและข้อห้ามไว้โดยละเอียดพอสมควร ดังนั้น กระทรวงมหาดไทยจึงได้ใช้เป็นแนวทางย้าให้ข้าราชการในสังกัดทราบ และให้ปฏิบัติตามมารยาทดังกล่าวทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง

สำหรับการเลือกตั้งในวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๒๕ นี้ กระทรวงมหาดไทยก็ได้มีหนังสือเวียนถึงผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด และผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่

๑๕ พฤษภาคม ๒๕๒๙ กำชับให้ข้าราชการ ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยมารยาททางการ เมืองดังกล่าวและในหนังสือเวียนฉบับเดียวกัน นี้ ก็ได้วางแนวให้จังหวัดและอำเภอยึดถือปฏิบัติ โดยในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตนของเจ้า- หน้าที่ของรัฐ ได้สั่งการว่า “ให้จังหวัดกำชับ บรรดาข้าราชการ พนักงานส่วนท้องถิ่นใน เขตท้องที่ทุกประเภท และทุกระดับในจังหวัด ให้วางตัวเป็นกลางโดยเคร่งครัด ไม่ปฏิบัติ การใด ๆ ทั้งทางส่วนตัวและราชการ อัน จะเป็นคุณหรือให้โทษแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ผู้ใดผู้หนึ่ง หรือพรรคการเมืองใดพรรคการ การเมืองหนึ่งโดยเด็ดขาด.....ทั้งนี้ โดยให้ผู้ บังคับบัญชาคอยสอดส่องควบคุมกันตาม ลำดับชั้นอย่างใกล้ชิด หากปรากฏว่ามีการ ฝ่าฝืนขึ้นก็ให้พิจารณาโทษทางวินัย”

ในส่วนของกฎหมายเลือกตั้งเอง คือ พระ- ราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ ก็ได้มีบทบัญญัติที่เกี่ยว กับบทบาทของข้าราชการในการเลือกตั้งไว้ ว่า

“ห้ามมิให้ข้าราชการหรือพนักงาน ส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือน ประจำ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ผู้ว่าราชการ กรุงเทมหานคร รองผู้ว่าราชการกรุงเท มมหานคร นายกเทศมนตรี นายกเมืองพัทยา เทศมนตรี กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำ ตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

กรรมการสุขาภิบาล หรือกรรมการสภาตำบล ใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบด้วย กฎหมาย เป็นคุณหรือให้โทษแก่ผู้สมัครหรือ พรรคการเมืองใด” (มาตรา ๑๕)

นอกจากนี้ ยังให้ “ข้าราชการหรือ พนักงานส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ให้การช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการ เลือกตั้ง ไม่ว่าจะเป็ทางตรงหรือทางอ้อม” ด้วย

จากกฎหมายแม่บทดังกล่าว เป็นที่เข้าใจ ว่าทางราชการมุ่งหมายให้ข้าราชการ และ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ไม่ว่าจะเกี่ยวข้องหรือไม่ เกี่ยวข้องกับการดำเนินการเลือกตั้งก็ตาม วางตัวเป็นกลางในการเลือกตั้งอย่างเคร่งครัด และในขณะเดียวกันก็ให้มีบทบาทในทางช่วย เหลือส่งเสริมการเลือกตั้ง ซึ่งเรื่องนี้คณะ รัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๒๙ และได้แจ้งเวียนให้กระทรวง ทบวง กรม ได้ทราบและถือปฏิบัติ ๓ ประการ คือ

๑. ให้กระทรวง ทบวง กรม รวมทั้ง รัฐวิสาหกิจ ในสังกัดต่าง ๆ ส่งข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ในสังกัดทุกประเภทและทุกระดับ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคให้ ความร่วมมือช่วยเหลือและสนับสนุนในการ ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโดยตรงร้องขอ โดยให้อือเป็นงานในหน้าที่ของข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่นั้น ๆ ด้วย

๒. ให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกประเภทและทุกระดับ ทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาควางตัวเป็นกลางในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะมีขึ้นในครั้งนี้อย่างเคร่งครัด ไม่ปฏิบัติภารกิจใด ๆ ทั้งทางส่วนตัวและราชการโดยมิชอบด้วยกฎหมาย เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใดโดยเด็ดขาด

๓. ให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกประเภทและทุกระดับ ทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ไปใช้สิทธิเลือกตั้งให้เป็นตัวอย่างแก่ประชาชนทั่ว ๆ ไป รวมทั้งให้คำแนะนำ ชักชวนบุคคลผู้มีสิทธิในครอบครัว ญาติ และมิตรสหาย ไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยพร้อมเพรียงกันด้วย

เมื่อพิจารณาตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และมติคณะรัฐมนตรีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่ได้ประมวลมาแล้วนี้ ถือได้ว่า ได้ให้แนวทางที่ค่อนข้างชัดเจนสำหรับบทบาทของข้าราชการที่ทางราชการพึงประสงค์ เมื่อมีแนวทางเช่นนี้แล้วก็เหลืออยู่ที่ขั้นตอนการดูแลกำชับกำชา การทำความเข้าใจและสร้างจิตสำนึกในทางที่ถูกต้องแก่ข้าราชการ หากบรรดาข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีบทบาทอันถูกต้องตามแนวทางดังกล่าวแล้ว ย่อมจะถือว่าเป็นกลุ่มแกนนำที่จะสร้างความ เป็นประชาธิปไตยอย่างสมบูรณ์แบบแก่ประเทศเราสืบไป

พูดจาภาษากฎหมายมาสักหน้ากระดาษ พิมพ์เข้าไปแล้ว ยังมีประเด็นที่ค้างคาอยู่ในหัวใจบ้าง เป็นปัญหาที่รอคอยคำตอบสำหรับการเลือกตั้งไม่ว่าจะเป็นครั้งนี้หรือครั้งไหน ๆ ก็ตาม

ประเด็นนั้นคือเรื่องคำสั่งให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกประเภท ทุกระดับวางตัวเป็นกลางในการเลือกตั้งครั้งนี้อย่างเคร่งครัด

มีคำถามว่า อย่างไรและแค่ไหน ที่เป็นนิยามของคำว่า “วางตัวเป็นกลางอย่างเคร่งครัด”

เมื่อไม่มีบทนิยามศัพท์ และไม่ได้มีการพูดจากันถึงความหมายของคำ ๆ นี้ให้ชัดเจน ความคิดของผู้คนหลายฝ่ายในเรื่องนี้ก็เลยแตกแขนงแยกทางกันออกไป

ฝ่ายที่หนึ่งเห็นว่า การตีความกฎหมาย ระเบียบหรือคำสั่งนั้น ต้องตีความตามลายลักษณ์อักษรอย่างเคร่งครัด เพราะฉะนั้น “วางตัวเป็นกลาง” ก็คือต้อง “วางเฉย” “ชี้หน้าไม่ได้” “ชี้แนะไม่ได้” “ไปช่วยปราศรัยหาเสียงไม่ได้” “ทำอะไร ๆ ที่เป็น การให้คุณให้โทษไม่ได้”

ความเห็นโดยสรุปของฝ่ายนี้เห็นว่าทำอะไร ๆ อย่างที่กล่าวมาแล้วไม่ได้ทั้งนั้นไม่ว่าจะเป็นไปในทางราชการหรือในทางส่วนตัว

ขณะที่ความเห็นอีกทิศทางหนึ่งมองเห็นในทางตรงกันข้ามว่า หากข้าราชการ

ผู้ใดไม่ได้อาศัยอำนาจหน้าที่ราชการ ไม่ได้ใช้เวลาราชการ ไม่ได้ใช้วัสดุอุปกรณ์ของทางราชการและไม่ได้กระทำไปในฐานะข้าราชการ การแสดงความรู้สึกนึกคิด การแสดงความเห็นอันอิสระ สุจริต การดำเนินการอย่างถูกต้องตามกฎหมายในทางส่วนตัว ก็น่าจะเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ตามสิทธิพื้นฐานของความเป็นประชาชนคนหนึ่งได้

ฝ่ายหลังนี้มองเห็นว่า ข้าราชการประเภทที่ควรจะอยู่ในลักษณะ “ต้องห้ามอย่างเด็ดขาด” ในการที่จะกระทำการในทางให้คุณให้โทษแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือแก่พรรคการเมืองนั้น น่าจะได้แก่ข้าราชการฝ่ายปกครองหรือข้าราชการผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการเลือกตั้งเท่านั้น

บทกล่าวนำนี้ไม่อยู่ในฐานะที่จะชี้แจงไปว่า เห็นด้วยกับความเห็นของฝ่ายไหน แต่อ่าน ๆ ไปแล้วก็คงจะรู้หัวใจของเราเอง บทกล่าวนำนี้เพียงอยากจะตั้งข้อสังเกตให้พิจารณาประการหนึ่งว่า ถ้อยคำในมติคณะรัฐมนตรี วรรคที่เขียนต่อจากการให้ข้าราชการวางตัวเป็นกลางอย่างเคร่งครัดก็คือ “ไม่ปฏิบัติภารกิจใด ๆ ทั้งในทางส่วนตัวและราชการโดยมิชอบด้วยกฎหมายเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใดโดยเด็ดขาด”

แปลความอย่างตรงไปตรงมาได้ว่า ถ้าข้าราชการผู้ใดปฏิบัติภารกิจโดยชอบด้วย

กฎหมาย แล้วบังเกิดผลเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใดแล้ว ก็ถือว่าไม่เป็นความผิดตามนัยมติดคณะรัฐมนตรีข้อนี้

ใช่หรือไม่?

ตัวอย่างที่อาจจะยกขึ้นประกอบคำถามนี้ก็คือ ความเป็นกลางที่ว่านั้น ในทางปฏิบัติแล้ว จะเป็นไปได้แค่ไหน

ในจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งสามพันกว่ารายในครั้งนี้ ก็คงมีอยู่บ้างที่มีพ่อแม่พี่น้อง คู่สมรส หรือบุตรธิดา เป็นข้าราชการเป็นพนักงานของรัฐ

ความเกี่ยวพันในลักษณะที่กล่าวมานั้น อยู่เหนือเงื่อนไข หรืออยู่ภายใต้เงื่อนไขของข้อกำหนดที่ให้วางตัวเป็นกลางดังกล่าว

สามัญสำนึกของทุกคนตัดสินได้

ถ้าจะให้ถาม ก็คงต้องถามว่า ข้าราชการเหล่านั้นมีสิทธิมากน้อยแค่ไหนที่จะกระซิบบอกเพื่อนร่วมงานขอให้ช่วยลงคะแนนให้พ่อแม่ญาติพี่น้องหรือคู่สมรสของเขา (หรือเธอ)

การกระทำอย่างนั้นเป็นความผิดด้วยหรือ?

เขา (หรือเธอ) เหล่านั้น กระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย กระทำในทางการส่วนตัว แต่ไม่วางตัวเป็นกลางอย่างเคร่งครัด ทำให้เกิดผลในทางเป็นคุณแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เป็นพ่อแม่ญาติพี่น้องของเขา

เป็นไปได้หรือที่จะบังคับให้ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งตกอยู่ในฐานะอย่าง ที่กล่าวมาแล้วนั้น “วางตัวเป็นกลางอย่างเคร่งครัด”

กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน

กำนันเป็นคนเติบโตในพื้นที่บ้านของเขา อยู่มาตั้งแต่เล็ก วันหนึ่งชาวบ้านก็เลือกให้เป็นผู้ใหญ่บ้าน ครั้นกำนันคนเดิมตายจากไป ผู้ใหญ่บ้านคนอื่น ๆ ก็มาบอกกับกำนันว่า ผู้ใหญ่แกขึ้นเป็นกำนันให้พวกบ้านเราหน่อยนะ

กำนัน ก้มหน้าก้มตาทำมาหากิน ประกอบสัมมาชีพ หนักเอาเบาสู้ มีอะไรที่พอช่วยเหลือเพื่อนเก่า ๆ สมัยเรียนหนังสืออยู่กับท่านพระครูที่วัดด้วยกัน กำนันก็ช่วยทุกอย่างเท่าที่จะทำได้ งานศพลูกบ้านคนไหน ถ้าฝนฟ้าไม่ตก กำนันก็จะไปนั่งประนมมือฟังพระสวดพระอภิธรรมอยู่แถวหน้า

นักเลงคนไหนมันเกเรนัก กำนันก็จะเดินไปหา อบรมสั่งสอน ลูกหลานเอ๊ย พวกเอ็งนี่ยังไม่รู้รสชาติถูกตะราง ห้ามนัก หัวนัก มันจะลำบาก จะต้องเข้าไปใหญ่ข้างในคุก มันไม่สนุกเท่าไรหรอก

มีเจ้ามือแทงห่วยกัน แล้วเจ้ามือเบี้ยว กำนันสงสารคนที่ถูกห่วย ก็ไปบอกพวกพ่อเจ้ามือ เอ็งกินเขามาเยอะ ใช้นี่เขาเสียนะ ข่านะเอาหูไปนาเอาตาไปไร่ ไม่ไปแจ้งตำรวจเขาก็เพราะเห็นว่าพวกเอ็งเล่นกันบาท-สองบาท พอได้เสียงโชค พอชาวบ้านได้เงินเจ้ามือ เสียงร่ำลือก็ฟัง ว่ากำนันเป็นเจ้ามือกินรวบซะเอง

พระสงฆ์องค์เจ้า จะบอกบุญ เรี่ยไรสร้างถ้ำน้ำ สร้างศาลาการเปรียญ กฐิน ผ้าป่า สารพัด กำนันจะต้องเป็นหัวเรี่ยวหัวแรง ปีไหนค้าขายได้กำไรงาม กำนันก็ออกมาเป็นพิเศษ

ลูกหลานใคร ไม่มีที่เรียนหนังสือ กำนันก็เดินไปถามตามโรงเรียนแต่ละแห่ง ครูช่วยรับมันไว้หน่อยได้ไหม ทั้งไว้มันก็จะเอาแต่เที่ยวเล่น พ่อแม่มันหรือก็จน ให้มันได้เรียนหนังสือ เผื่อมันจะได้มาเป็นนายอำเภอปกครองพวกผมมั่ง

บารมีของกำนัน บารมีของผู้ใหญ่บ้าน ในแต่ละตำบล แต่ละหมู่บ้าน จึงกว้างใหญ่ไพศาล

ไม่ต้องไปทำกำ ทำชำ เป็นนักเลงหัวไม้ กำนันก็ใหญ่ ผู้ใหญ่บ้านก็มีแต่คนนับถือ ถึงเวลาเลือกผู้แทนราษฎร นักการเมืองแต่ละพรรค ตรงดิ่งไปหาผู้ใหญ่บ้าน หากำนันไปขอให้เป็นหัวคะแนนให้

ผู้ใหญ่จะปฏิเสธ กำนันจะบอกปิด ก็นึกเกรงใจ วิสัยคนไทยในชนบทนั้นเห็นคนแต่งเครื่องแบบมีแถบเยอะ ๆ ที่หน้าอก เห็นคนแต่งสากล เดินพับขาทางกงมาหาถึงบ้านตนจะปฏิเสธ ก็ปฏิเสธไม่เป็น

ข้าวของ ที่เขาขนมาให้ เสื้อยืด ที่มีตราพรรค มีเบอร์ผู้สมัคร ถ้ารับเอาไว้ก็ยังไม่พอจะได้แจกเด็ก ๆ ในหมู่บ้าน ไอ้คนนั้นก็ใส่เสื้อเหมือนผ้าเช็ดเท้า ไอ้คนนั้นยังแยะใหญ่ไม่เคยมีเสื้อใส่สักตัว หน้าหนาวเห็นมันสั่นงกก แล้วสมเพชนัก

กำนัน และผู้ใหญ่บ้านก็รับของเขาไว้ เอาไว้แจกให้เด็ก ๆ ในหมู่บ้าน

เขาเอาเหล้ายาปลาปิ้งมา ให้อะกินตามลำพังตัวเอง ก็เกรงใจเขา ไปเรียก ๆ ชาวบ้านมาช่วยกิน นึกเสียวมีงานสักวัน กินเสร็จ ท่านจะพูดอะไรบ้างก็ ฟัง ๆ ไว้ เป็นความรู้ดีเสียอีก

กำนันก็ต้องบอกผู้ใหญ่ ให้ไปตาม บ้านนั้น บ้านโน้น เชนนี้แะมาหากันหน่อย

วันนี้ พรรคนี้มาหา อีกวัน พรรคนั้นมาหา ยกมือไหว้ สว่สดีกันไป วันไหนท่านมาขอกินข้าวที่บ้าน ก็ต้องบอกผู้ใหญ่บ้าน บอกพวกห้องที่ชอบคุย เรื่องการบ้านการเมือง มาฟังกันไว้เผื่อท่านเป็นผู้แทนฯ ขึ้นมา บ้านเราเขาจะได้เหลียวแลบ้าง

มีเลือกตั้งครั้งไร ผู้ใหญ่บ้าน และ กำนัน เหนื่อยกันทุกที

กำนัน และผู้ใหญ่แกอยู่ในถิ่นของแก ไปขอความช่วยเหลือ ไปหาแกถึงบ้านพอสอบ ตกเข้าหน่อยชะชะ ยังจะหาว่ากำนันเบี้ยว หรือ เหยียบเรือหลายแคว

เห็นใจกำนันมังซีเว้ย

มังกร ห้าเล็บ

บทกล่าวนำนี้คงต้องจบลงด้วยเรื่อง สั้นเรื่องหนึ่ง

อดีตข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ในสังกัด กระทรวงมหาดไทยท่านหนึ่ง เล่าให้ฟังว่า ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว เมื่อมีการเลือกตั้งใน ลักษณะที่คล้ายคลึงกับการเลือกตั้งครั้งนี้ ท่านเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดอยู่ที่จังหวัดแถว ชานเมืองกรุงเทพมหานคร นี้เอง

บังเอิญรักษาการรัฐมนตรีว่าการกระทรวง มหาดไทยในตอนนั้น ไปลงสมัครรับเลือกตั้งที่ จังหวัดนี้ด้วย

นโยบายของกระทรวงมหาดไทยตอน นั้นก็เหมือนกับตอนนี คือให้วางตัวเป็นกลาง อย่างเคร่งครัด ห้ามมิให้กระทำการเป็นการ ให้คุณให้โทษแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรค การเมืองใด

ท่านผู้ว่าราชการจังหวัด ก็วางตัว เป็นกลางอย่างเคร่งครัด

ให้ความเป็นธรรมกับผู้สมัครรับเลือก ตั้งทุกคนอย่างเสมอหน้ากัน

รถของผู้สมัครรับเลือกตั้งคนไหนออกหา เสียงในที่ห้ามจอด ท่านสั่งให้ปรับหมด

ไม่มีข้อยกเว้นแม้กระทั่งรถของท่านรักษา การรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยซึ่งเป็น ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

นี่คือความเป็นกลางอย่างเคร่งครัด

พอถึงเช้าวันเลือกตั้ง ท่านผู้ว่าราชการ จังหวัดกับภรรยา ก็เดินไปลงคะแนนเสียง คงไม่ต้องบอกว่าในทางส่วนตัว ท่านผู้ว่าฯ จะลงคะแนนให้กับผู้สมัครรายใด

เรื่องสั้นเรื่องนี้จบลงแบบเรื่องสั้นของไอ เฮนรี หรือเหมือนเรื่องสั้นของอาจินต์ ปัญจ- พรรค์

คือหักมุม ได้เอริคอร่อนัก

ท่านรักษาการรัฐมนตรีได้รับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัด นั้นและได้รับพระมหากรุณาธิคุณ โปรค

**เกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่า
การกระทรวงมหาดไทยอีกหน**

ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น
ซึ่งเป็นผู้เล่าเรื่องนี้ให้ฟัง ถูกย้ายไปอยู่ที่
จังหวัดแถบชายแดนอีสาน

เรื่องนี้ถ้าจะเขียนให้อ้อมไปอ้อมมา ไม่
ต้องถูกตั้งคำถามมากนัก หรือถ้าจะเขียน
หนังสืออย่างไม่ต้องรับผิดชอบ ก็คงต้อง
บอกว่าเรื่องนี้เป็น “เรื่องสั้น”

แต่ถ้าจะพูดกันอย่างที่จะทำความจริงให้
ปรากฏ ก็เห็นจะต้องบอกกันตรง ๆ ว่าเรื่องนี้เป็น
“เรื่องจริง”

อะไรจะเกิดก็ให้มันเกิด

คำถามสุดท้ายสำหรับเรื่องนี้คือคำถาม
ที่ว่า ความเป็นกลางอันเคร่งครัดที่แท้จริงนั้น
อยู่ที่ไหน?

บ๊อบ ไคแลน เคยบอกเอาไว้ว่า - คำตอบ
นั้นต้องลอยอยู่ในสายลม

แต่ไม่ว่าคำตอบนั้นจะล่องลอยอยู่ที่ไหน
ก็ตาม

**อย่าลืมเสียก็แล้วกันว่า ฮีลิจ์เจ็ค
กรกฎาคมนี้ รักประชาธิปไตย ต้องไปเลือก
ตั้ง**

ขอให้มีความสุขอยู่ในความเป็นกลาง
อย่างเคร่งครัดโดยทั่วถึงกัน.

บริษัท ประชาชน จำกัด

แผนกการพิมพ์

๑๕ ซอยพิพัฒน์ ถนนสีลม กรุงเทพฯ โทร. ๒๓๔-๒๐๖๒, ๒๓๕-๐๓๘๔

รับผลิตสิ่งพิมพ์คุณภาพดีทุกประเภท ด้วยระบบออฟเซ็ท

ดำเนินงานเองทุกขั้นตอน ทำแบบ ถ่ายฟิล์ม ทำเพลท จนถึงพิมพ์

รวดเร็ว ทันเวลา ราคาเยา

รับเรียงตัวด้วยระบบคอมพิวเตอร์กราฟฟิค ไทย-อังกฤษ สุตรดำนวน และสุตรเดมิ

สัมภาษณ์

ทัศนะ : ข้าราชการกับการ เลือกตั้ง

เมื่อจะสอบถามความคิดเห็นเรื่อง การเลือกตั้ง คนแรกที่นึกถึงคืออธิบดีกรมการปกครอง เพราะทราบว่าท่านอธิบดีจำลอง กัลยาณมิตร เคยเป็นหัวหน้ากองเลือกตั้งมาในอดีต และเคยผ่านงานควบคุมการเลือกตั้งมาแล้วหลายหน วารสารข้าราชการจึงได้ติดต่อขอ นัดหมายสัมภาษณ์ท่านอธิบดีโดยผ่านทางคุณ วิจารย์ ไชยนันท์ ผู้อำนวยการกองเลือกตั้ง คนปัจจุบัน

ระหว่างที่รอคิวสัมภาษณ์ท่านอธิบดีคืออยู่เมื่อวันศุกร์ที่ 13 มิถุนายน ซึ่งเป็นวันสุดท้ายของการสมัครรับเลือกตั้ง ได้มีโอกาสเข้าไปดูศูนย์ประสานงานการเลือกตั้งของกรมการปกครอง จัดเป็นโอเปอเรชั่นรุมที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะระบบการสื่อสารสายตรงกับจังหวัดทุกจังหวัดเพื่อประมวลข้อมูล และตอบปัญหาเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ข้อมูลทั้งหลายนอกจากจะเก็บไว้ในคอมพิวเตอร์แล้ว ก็ได้นำขึ้นบอร์ดขนาดใหญ่รอบ ๆ ห้องมีการ "เล่น" กับตัวเลข

และข้อมูลหลายรูปแบบ แทบจะพูดได้ว่า หากจะถามเกี่ยวกับเลือกตั้งครั้งนี้ในประเด็นใด เจ้าหน้าที่ก็ชี้ข้อมูลนั้น ๆ ที่จับพลัน หันต่อเหตุการณ์ได้ทันที

นายจำลอง กัลยาณมิตร อธิบดีกรมการปกครอง

- ขอบทราบนโยบายของรัฐบาล เกี่ยวกับการวางตัวของข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐในการเลือกตั้ง มีคำสั่งของกระทรวงระเบียบ บัญคับเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของข้าราชการในการเลือกตั้งอย่างไรบ้าง

“สำหรับเรื่องนโยบายของกระทรวงมหาดไทย ท่านรัฐมนตรี พลเอกสิทธิ จิตรโรจน์ ท่านไม่ใช้นักการเมือง เพราะฉะนั้นจึงถือเป็นหลักการในการวางตัวเป็นกลางอย่างเคร่งครัด และได้ปฏิบัติอย่างนั้นจริง ๆ ไม่ใช่ปากว่าตาขยิบ ในการประชุมกระทรวงทุกครั้งที่มี

การเลือกตั้ง ท่านจะเน้นอยู่เรียกว่า การให้ข่าวหนังสือพิมพ์ก็ดี การพูดจาในสังคมก็ดี ต้องวางตัวเป็นกลาง รวมทั้งได้มีหนังสือของรัฐมนตรีถึงผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดด้วยล่าสุดในการประชุมกระทรวงประจำสัปดาห์เมื่อวันพุธที่ผ่านมา (๑๑ มิถุนายน) ท่านก็ได้ย้ำในเรื่องนี้ และว่าถ้ามีกรณีข้าราชการของเราบางคนยังไม่วางตัวเป็นกลาง ยังสนับสนุนฝ่ายโน้นฝ่ายนี้ ต้องดำเนินการอย่างจริงจังผู้บังคับบัญชาจะต้องสั่งยุติการกระทำและต้องดำเนินการสอบสวนโดยทันที ไม่ต้องรอสอบข้อเท็จจริง หรือให้ใช้อำนาจในการปกครองบังคับบัญชาสั่งดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือแก้ปัญหา เช่น ย้ายออกนอกพื้นที่ แต่ถ้าปรากฏว่าเป็นเรื่องกล่าวหาไม่เป็นความจริงก็ต้องหาทางแก้ไขแก้ข่าวให้คนทั่วไปได้ทราบนี้เป็นเรื่องนโยบายซึ่งได้สั่งการไปแล้วทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งทั่วไปหรือเลือกตั้งซ่อม ถือว่าเป็นระเบียบปฏิบัติประจำอย่างภาษาทหารเรียก รปจ.

ส่วนด้านกฎหมายและระเบียบข้อบังคับก็มีตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ ห้ามมิให้ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น พนักงานรัฐวิสาหกิจ ผู้ว่า กทม. และรองนายกเทศมนตรี เทศมนตรี กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน กรรมการสุขาภิบาล หรือกรรมการสภาตำบล ใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมายเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัคร หรือ

“นโยบายของกระทรวงมหาดไทย ถือเป็นหลักการในการวางตัวเป็นกลางอย่างเคร่งครัด ท่านรัฐมนตรีเน้นอยู่เรียกว่า การให้ข่าวหนังสือพิมพ์ก็ดี การพูดจาในสังคมก็ดี ต้องวางตัวเป็นกลาง

ถ้ามีกรณีข้าราชการของเราบางคนยังไม่วางตัวเป็นกลาง ยังสนับสนุนฝ่ายโน้นฝ่ายนี้ ต้องดำเนินการอย่างจริงจังผู้บังคับบัญชาจะต้องสั่งยุติการกระทำและต้องดำเนินการสอบสวนทันที หรือให้ใช้อำนาจในการปกครองบังคับบัญชาสั่งดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือแก้ปัญหา เช่น ย้ายออกนอกพื้นที่ แต่ถ้าปรากฏว่าเรื่องกล่าวหาไม่เป็นความจริงก็ต้องหาทางแก้ไข แก้ข่าวให้คนทั่วไปได้ทราบ”

พรรคการเมืองใด และสำหรับมาตรา ๑๖ ก็เป็นเรื่องให้ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ช่วยเหลืออำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ถือว่าเป็นหน้าที่

ที่เป็นมติดคณะรัฐมนตรีของดั้งเดิมก็มีระเบียบสำนักคณะรัฐมนตรีว่าด้วยมารยาททางการเมืองของข้าราชการพลเรือน สมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรีเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๙ แต่ยังมีผลบังคับใช้อยู่ กำหนดแนวปฏิบัติตนของข้าราชการ เช่นไม่ให้แต่งเครื่องแบบไปประชุมพรรค ไม่โฆษณาหาเสียงเพื่อประโยชน์แก่พรรคการเมือง เป็นต้น มติดคณะรัฐมนตรีชุดปัจจุบันเกี่ยวกับการเลือกตั้งครั้งนี้เพิ่งเมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๒๙ คณะรัฐมนตรีได้วางหลักการตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ ๓ ประการด้วยกัน คือ ข้อแรก ให้กระทรวง ทบวง กรม รวมทั้งรัฐวิสาหกิจส่งข้าราชการและเจ้าหน้าที่ใน

สังกัดทุกระดับทุกประเภท ให้ความร่วมมือช่วยเหลือและสนับสนุนการเลือกตั้ง เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโดยตรงร้องขอ โดยให้ถือเป็นงานในหน้าที่ของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่นั้น ๆ ด้วยข้อสอง คือให้วางตัวเป็นกลางอย่างเคร่งครัด และข้อสามให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นตัวอย่างแก่ประชาชนทั่ว ๆ ไป รวมทั้งให้คำแนะนำ ชักชวน บุคคลผู้มีสิทธิในครอบครัว ญาติ และมิตรสหาย ไปใช้สิทธิเลือกตั้งด้วย

พูดโดยสรุป ผมคิดว่าเรามีแนวทางที่ชัดเจนพอสมควรจากรัฐบาลว่าข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐจะมีบทบาท หรือปฏิบัติอย่างไรในการเลือกตั้ง”

- ข้าราชการคือกลุ่มพลังที่น่าจะเป็นตัวกระตุ้นประชาธิปไตยได้ดี หากข้าราชการพร้อมใจกัน ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นตัวอย่างแก่ประชาชนทั่วไป จะมีส่วนช่วยให้ประชาชนตื่นตัวไปใช้สิทธิบ้าง บททราบดีว่าได้มีการดำเนินการชักชวนหรือกระตุ้นข้าราชการอย่างไรบ้าง และเคยมีการสำรวจหรือประเมินผลการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของกลุ่มข้าราชการบ้างหรือไม่

“ขอตอบข้อหลังก่อน ในการเลือกตั้งในอดีตสัก ๑๐ กว่าปีมาแล้ว เคยมีการสำรวจผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งว่าเป็นบุคคลอาชีพใดบ้าง แต่ต่อมาก็ต้องยกเลิกไป เพราะคนที่มาใช้สิทธิเลือกตั้งไม่พอใจที่เราไปชักไปถามว่าอาชีพอะไร เป็นแม่บ้าน หรือเป็นข้าราชการ เขา

รำคาญ แต่โดยสรุปข้าราชการบุคคล อาชีพหนึ่งที่ใช้สิทธิไม่มากนัก สาเหตุหนึ่งคือบ้านกับหน่วยเลือกตั้งไกลกัน เช่น คนที่บ้านอยู่ดาวคะนอง แต่มาทำงานที่กระทรวงมหาดไทย ก็ขี้เกียจกลับไปเลือก และถ้าเป็นวันหยุดก็มีเหตุอย่างอื่น จำนวนข้าราชการที่ใช้สิทธิค่อนข้างสูงเป็นข้าราชการต่างจังหวัด เพราะเราสั่งกำชับ ขอร้อง ให้ย้ายภูมิลำเนาไปให้ตรงที่ เพื่อจะได้ใช้สิทธิเลือกตั้งและทำตัวเป็นตัวอย่างแก่ประชาชน ข้าราชการต่างจังหวัดเมื่อมีการเลือกตั้ง เกือบจะทุกคนทุกสังกัด มักจะได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งไม่ทางตรงก็ทางอ้อม เช่น อาจเป็นเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ มีหน้าที่ชักชวนราษฎรให้มาใช้สิทธิเลือกตั้งมาก ๆ ถ้าไม่ลงคะแนนเอง แล้วใครเขาจะเชื่อ เหมือนกับเราบอกว่าน้ำอัดลมยี่ห้อนี้ดี แต่เรากลับไปกินยี่ห้ออื่น หรือไม่กินเลย

นอกจากนี้ ตามกฎหมายเลือกตั้ง มาตรา ๒๔ ทหารประจำการ ตำรวจ อ.ส. หรือข้าราชการที่ได้รับคำสั่งให้ไปปฏิบัติราชการเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อย หรือเกี่ยวกับความมั่นคง นอกที่ตั้งปกติ ผู้บังคับบัญชาจะทำบัญชีรายชื่อยื่นต่อนายอำเภอท้องที่นั้น นายอำเภอจะออกทะเบียนบ้านชั่วคราวให้ ผู้นั้นก็สามารถไปใช้สิทธิเลือกตั้งในท้องที่นั้น ๆ ได้ นี่เป็นเรื่องอำนวยความสะดวกตามกฎหมาย”

- ที่เรียดานข้อนี้ก็เพราะเห็นว่า ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐมีจำนวนมากทุกประเภทรวมกันแล้วร่วมสองล้านคน หากรวมกันคิด เป็นกลุ่มพลังใหญ่ อีกหน่วยพรรคการเมืองเห็นว่าข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐไปเลือกตั้งกันเยอะก็จะได้มีนโยบายพรรคมุ่งให้ประโยชน์แก่ข้าราชการบ้าง ขณะนี้รัฐสภาจะเป็นตรงกันข้าม ไม่มีใครพูดถึงการสนับสนุนเอื้อประโยชน์แก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐเลย

“เท่าที่ผมสังเกต ข้าราชการลงคะแนนไม่เป็นกลุ่มเป็นก้อน แนวความคิดเป็นอิสระ ไม่ตามอย่างใคร มีความเป็นตัวของตัวเองมาก คือ ความเป็นข้าราชการไม่ได้ทำให้สามารถรวมกัน หรือมีความคิดทางการเมืองเป็นแนวทางเดียวกันได้”

- ตามบทบัญญัติวินัยข้าราชการนั้น ข้าราชการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองได้ แต่เป็นกรรมการพรรค หรือผู้บริหารพรรคไม่ได้ อยากทราบขอบเขตที่ข้าราชการจะสามารถสนับสนุนพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกว่ามีได้เพียงใด เช่น จะช่วยปราศรัยหาเสียงได้หรือไม่ จะชักจูงโน้มน้าวผู้ได้บังคับบัญชาให้ไปเลือกผู้สมัครที่ตนสนับสนุนได้หรือไม่

“ไม่ได้แน่ ๆ เป็นข้อห้ามชัดแจ้งตาม มาตรา ๑๕ ของกฎหมายเลือกตั้ง จะเป็นข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งหรือ

ข้าราชการกระทรวงอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง ก็ไม่ได้เหมือนกัน เพราะกฎหมายใช้คำว่า ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ รวมทั้งพนักงานรัฐวิสาหกิจด้วย พูดยาชักชวนลูกน้องไปลงคะแนนเสียง ให้เลือกพรรคโน้นพรรคนั้นเบอร์นั้นเบอร์นี้ไม่ได้ ผิดทันทีเป็นการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมาย เพราะไม่มีอำนาจหน้าที่ที่จะสั่งให้เขาไปลง และการไปลงคะแนนแบบนี้เป็นคุณแก่ผู้สมัครฝ่ายหนึ่ง ในขณะที่เดียวกันก็เป็นโทษแก่ผู้สมัครอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ฝ่ายนี้

การจะอ้างว่าเวลาปราศรัยหาเสียงกระทำในฐานะประชาชนคนหนึ่งไม่ได้ทำในหน้าที่ราชการมันก็ไม่ได้ เป็นการล่อแหลม เช่น นายอำเภอจะบอกว่าถอดเครื่องแบบไปหาเสียงข้อเท็จจริงก็ยังเป็นนายอำเภออยู่ เพราะฉะนั้นเรื่องนี้กระทรวงจึงสั่งห้ามเสียเลย”

- **ได้ข่าวอยู่เสมอว่า กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน เป็นหัวคะแนนให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง กรณีอย่างนี้ผิดหรือไม่ เพราะกำหนดผู้ใหญ่บ้านเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่หากมองอีกแง่หนึ่ง กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน ก็คือผู้มาจากการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น น่าจะถือเป็นนักการเมืองระดับล่าง ซึ่งย่อมจะมีพรรคมีฝ่ายที่จะสนับสนุนเกื้อกูลกันได้เหมือนกัน**

“การที่กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน ประกาศสนับสนุนพรรคโน้นพรรคนั้น อย่างนี้ผิดตามกฎหมาย

ตามมาตรา ๑๕ แต่ความเป็นจริงราษฎรของเราเวลาจะไปลงคะแนน จะเลือกใครดี ต้องไปถามกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพราะเป็นคนที่เขาเชื่อถือศรัทธา เพราะฉะนั้นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จึงมีอิทธิพลสูงในการจูงใจลูกบ้านให้มาลงคะแนน ถ้ามองอีกแง่หนึ่งก็คือ กำหนดผู้ใหญ่บ้านเป็นตัวกระตุ้นประชาธิปไตย เป็นคนสำคัญนี่ก็คือเหตุผลอันหนึ่งที่ว่า เพราะเหตุใด ประชาชนในชนบท ในตำบล ในหมู่บ้าน ถึงมาใช้สิทธิลงคะแนนมากกว่าคนในเมืองใหญ่ หรือในกรุงเทพฯ หรือเขตเทศบาล บางอำเภอเรามีการแข่งขันให้รางวัลว่า ตำบลไหนจะมีคนมาใช้สิทธิลงคะแนนมาก พวกกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ก็แข่งกันอยากได้รางวัล หรืออยากมีชื่อเสียง คนในชนบทจึงมาลงคะแนนกันเป็นกลุ่มเป็นก้อน อย่างจังหวัดยโสธรในการเลือกตั้งซ่อมเมื่อปีที่แล้ว มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งถึง ๘๒% หรือกว่านั้น ในขณะที่กรุงเทพฯ มีคนไปใช้สิทธิแค่ ๒๐-๓๐% เพราะไม่มีใครเป็นสื่อกลาง เว้นในบางพื้นที่อาจทำได้ เช่น หมู่บ้านจัดสรรของการเคหะ จะมีหัวหน้าหมู่บ้าน พื้นที่อื่นโดยทั่วไปทำไม่ได้ เราไม่ได้มีประธานตามตรอก ตามซอย อย่างประเทศคอมมิวนิสต์”

- **ขอถามความเห็นเรื่องสุดท้าย คือ ในการเลือกตั้งครั้งนี้มีข้าราชการลาออกไปสมัครรับเลือกตั้งกันมาก ถือว่าเป็นเรื่องดี เพราะเป็นผู้อยู่ในวงการ มีประสบการณ์ที่จะไปรับใช้ชาติอีกทางหนึ่ง ขอทราบว่าเป็น**

**กรณีที่เราออกไปแล้วไม่ได้รับเลือก ทาง
กรมการปกครองมีนโยบายสงวนตำแหน่ง
ไว้ให้หรือรับบรรจุกลับเข้ามาใหม่**

“เรื่องนี้กำหนดเป็นนโยบายแน่นอน
ไม่ได้ ต้องแล้วแต่เรื่องแล้วแต่กรณี พิจารณา
เป็นราย ๆ ไป คนลาออกไปอัตรารว่าง เราก็
อาจเลื่อนคนขึ้นไปแทนแล้ว นอกจากนี้ข้า-
ราชการกรมการปกครองที่ลาออกไปสมัคร

เลือกตั้งก็ได้มีมากอะไร แต่ประการสำคัญ
คือกรมการปกครองมีหน้าที่รับผิดชอบใน
การเลือกตั้ง หากเราประกาศนโยบายไปว่า
กรมยินดีสนับสนุนให้ข้าราชการในสังกัดออก
ไปสมัคร ถ้าสอบตกจะรับกลับเข้ามาใหม่
อย่างนี้ทำไม่ได้แน่ จนกลายเป็นว่า เราสนับสนุน
คนของเราไม่ทางตรงก็ทางอ้อม อาจทำ
ให้เสียความเป็นธรรม”

“เรื่องข้าราชการลาออกไปสมัครรับเลือก
ตั้งแล้ว ไม่ได้รับเลือกที่จะขอบรรจุกลับนั้น
กำหนดเป็นนโยบายแน่นอนไม่ได้ ต้องแล้วแต่
เรื่อง แล้วแต่กรณี พิจารณาเป็นราย ๆ ไป คน
ลาออกไปอัตรารว่าง เราอาจเลื่อนคนขึ้นไปแทน
แล้ว แต่ประการสำคัญก็คือ กรมการปกครอง
มีหน้าที่รับผิดชอบในการเลือกตั้ง หากเรา
ประกาศนโยบายไปว่า กรมยินดีสนับสนุนให้ข้า-
ราชการในสังกัดออกไปสมัคร ถ้าสอบตกจะรับ
กลับเข้ามาใหม่ อย่างนี้ทำไม่ได้แน่ จะกลายเป็นว่าเราสนับสนุนคนของเราไม่ทางตรงก็ทาง
อ้อม อาจทำให้เสียความเป็นธรรม”

นายฉลอง กัลยาณมิตร
อธิบดีกรมการปกครอง

รับฟังทัศนะของท่านอธิบดีกรมการปกครอง ซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่ “จัดการ” และ “ดำเนินการ” เลือกตั้งโดยตรงในฐานะ “ผู้ปฏิบัติ” ซึ่งจะต้อง “ชักชวน” ด้วยประการทั้งหลายทั้งปวง เพื่อให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งให้มากที่สุด และการชักชวนนั้นจะต้องไม่มีลักษณะเป็นการ “ออกคำสั่ง” หรือ “ขี้นำ” หรือ “โน้มน้าว” หรือ “จูงใจ” หรือทำอะไร ๆ ในทำนองนั้น ในทุกความหมาย เพราะมิฉะนั้นก็จะทำให้เสีย “ความเป็นกลาง” ไป

การทำอะไร ๆ ในลักษณะที่เสียความเป็นกลางนั้น อาจจะมีผลสะท้อนย้อนกลับมาได้ในหลายรูปแบบ ซึ่งอาจเป็นไปได้ทั้งในทาง “บวก” และทาง “ลบ”

สิ่งหนึ่งที่ลืมกราบเรียนให้ท่านอธิบดีกรมการปกครองทราบในวันนั้นก็คือ บางทัศนะของเพื่อนข้าราชการ และประชาชนที่มีต่อโปสเตอร์เชิญชวนให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งของกรมการปกครอง

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โปสเตอร์ที่ว่าด้วยการอ่านนอนหลับทับสิทธิ์

เพื่อนพ้องหลายคนบอกว่างานนี้คงไม่กล้านอนหลับทับสิทธิ์ เพราะรูปที่ปรากฏในโปสเตอร์นั้น “ดูไม่ได้” เอาจริง ๆ

ดูไม่ได้เสียจนไม่กล้าเป็นผู้นอนหลับทับสิทธิ์

กลัวจะเป็นเหมือนภาพคนที่นอนน่าเกลียดอยู่ข้าง ๆ หีบบัตรเลือกตั้งนั้น

จึงขอประทานเสนอเพื่อประกอบการพิจารณาไว้ตรงบรรทัดนี้ว่า กรมการปกครองนั้น “บรรลู่” แล้วในการจัดทำโปสเตอร์ชุดนี้ทำให้

คนไม่อยากนอนหลับทับสิทธิ์

วารสารข้าราชการขอแสดงความชื่นชมยินดีกับการบรรลุวัตถุประสงค์ครั้งนี้ด้วย

และการสัมภาษณ์ทัศนะเรื่องข้าราชการกับการเลือกตั้งในครั้งนี้ หากจะทำให้เกิด “สีสัน” และ “แ่งมุม” ที่แหลมคมทางความคิดออกไปอีกจนเกิดความ “หลากหลาย” ในการ “สื่อความหมาย” หรือ “สื่อทัศนคติ” ขึ้นมาได้บ้าง ก็คงจะต้องสัมภาษณ์ทัศนะของ “นักวิชาการ” ซึ่งร่ำเรียนมาทางด้านนี้โดยตรง บางทัศนะของ “ผู้ปฏิบัติ” กับ “นักวิชาการ” อาจจะมีลักษณะเป็นการ “มองคนละมุม” อยู่บ้าง แต่ก็เป็นแ่งมุมที่น่าศึกษา น่าวิเคราะห์ และน่าไตร่ตรอง ด้วยพุทธปัญญาของท่านเอง อยู่มาก มิใช่หรือ?

ทัศนะที่สองของเรื่องนี้ จึงเป็นการสัมภาษณ์ ศส.ดร.วิบูลพงศ์ พูนประสิทธิ์ ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คุชภักดิ์นิติต วัชเฉียดสามสิบหก ผู้ได้รับปริญญาเอกทางรัฐศาสตร์จากสหรัฐอเมริกา ซึ่งถ้าจะเอาผลงานทางวิชาการ ประสบการณ์ และการได้ทุนไปศึกษา ฝึกอบรม หรืองานทางด้านการเมืองการเลือกตั้งในต่างประเทศมาพูดกันอย่างละเอียดให้ครบถ้วนแล้ว ก็จะต้องใช้หน้ากระดาษของวารสารข้าราชการอีกทั้งหน้า

ในบางวาระกับข้อจำกัดหลายข้อ เราจึงควรทำความรู้จักกับนักวิชาการด้วยสิ่งที่นักวิชาการ “ลึกลับ” และ “ดำมืด” ทัศนคติในเรื่องที่ถูกสัมภาษณ์นั้นออกมา

ผศ. ดร.วิบูลพงษ์
พูนประสิทธิ์

ผู้ช่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์

- จากประสบการณ์ที่อาจารย์สอนอยู่ในคณะรัฐศาสตร์ และได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งเป็นพิเศษตลอดมา อาจารย์เห็นว่าการที่ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือที่เราเรียกกันว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” พร้อมใจกันไปใช้สิทธิเลือกตั้งนั้น จะถือเป็นการเพียงพอลแล้วหรือยัง

“ผมเห็นว่าการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของเจ้าหน้าที่ของรัฐนับว่าเป็นตัวอย่างที่ดีของคนทั่วไปแต่สิ่งที่ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจพึงกระทำอีกส่วนหนึ่ง คือการมีบทบาทเป็นตัวกลางระหว่างประชาชนกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง ทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน ให้ประชาชนรอบข้างเห็นคุณค่าของตนเองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ตลอดจนจนสามารถแนะนำให้แนวทางประกอบการตัดสินใจในการเลือกสรรคนดีมีคุณธรรม เข้าไปเป็นผู้แทนได้”

- บทบาทของข้าราชการเช่นว่านั้น น่าจะเข้าข่ายการไม่วางตัวเป็นกลาง

“เรื่องเกี่ยวกับวินัยตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 กำหนด

ให้ข้าราชการต้องสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตย ตามรัฐธรรมนูญด้วยความบริสุทธิ์ใจ ส่วนมติคณะรัฐมนตรีกำชับให้ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจวางตัวเป็นกลาง ซึ่งข้อกำหนดทั้งสองเรื่องก็มีจุดประสงค์อย่างเดียวกัน คือ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสนับสนุนการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ด้วยความบริสุทธิ์ใจ จะใช้อำนาจหน้าที่ราชการของตนในทางที่เป็นคุณหรือเป็นโทษต่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือพรรคการเมือง ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งโดยเฉพาะไม่ได้

โดยเหตุนี้ผมจึงเห็นว่า “ข้าราชการ” ตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว ควรจะหมายถึงข้าราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการเลือกตั้งเท่านั้น เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ หรือข้าราชการในกระทรวงมหาดไทยที่มีอำนาจหน้าที่บังคับบัญชา สามารถให้คำแนะนำให้โทษต่อประชาชนที่เกี่ยวข้องได้เท่านั้น ส่วนข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจอื่น ๆ ที่ไม่มีอิทธิพลใด ๆ จะบังคับให้ข้าราชการหรือประชาชนจำยอมในความคิดเห็นของตน ควรมี

โอกาสแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ สามารถให้ข้อมูลแก่บุคคลรอบข้าง รวมทั้งประชาชนด้วยเพื่อบุคคลต่าง ๆ จะได้แนวทางประกอบการพิจารณาตัดสินใจที่จะเลือกคนดี มีคุณธรรม เป็นผู้แทนของตน ซึ่งน่าจะเป็นผลดีต่อระบอบประชาธิปไตย มากกว่าที่เป็นอยู่ เมื่อเทียบกับการปล่อยให้ประชาชนไปใช้สิทธิโดยขาดความรู้ ความเข้าใจ ซึ่งเท่าที่ผ่านมาในอดีตทั้งข้าราชการและประชาชนต่างก็มองการเมือง การเลือกตั้งไปในทางลบ ควบคู่กับทัศนคติที่ว่า ข้าราชการคือ ผู้ปกครองประชาชนคือผู้ถูกปกครอง จนกระทั่งมาถึงยุคประชาธิปไตย ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ ความรู้สึกต่าง ๆ ได้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่เอื้ออำนวยต่อประชาธิปไตยมากขึ้น เช่นข้าราชการอยู่ในฐานะเป็นผู้รับใช้ประชาชน และเชื่อว่าการเลือกตั้งเท่านั้นที่นำไปสู่สิ่งที่ประชาชนต้องการ แม้ว่าภาพรวมของ ส.ส.ยังไม่ดีเท่าที่ควร

อย่างไรก็ตาม ในช่วงเวลาการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ประชาชนจะได้มีโอกาสพบปะกับข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ระดับรัฐมนตรี พ่อค้า นายทุน ที่จะต้องลงไปหาชาวบ้านต้องไปขอบางสิ่งบางอย่างจากชาวบ้าน ซึ่งในสมัยก่อน ชาวบ้าน หรือประชาชนไม่เคยพบเห็นภาพอย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้เลย ฉะนั้น การเลือกตั้งทุกครั้งจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่ไม่ควรจะหันหลังให้ เพราะผลการเลือกตั้งจะเป็นตัวบ่งชี้ และกำหนดบทบาทต่าง ๆ ในบ้านเมือง โดยเหตุนี้ข้าราชการซึ่งเป็นประชาชนกลุ่มที่มีความรู้ มีประสบการณ์ดี ซึ่งไม่

“ผมเห็นว่า ข้าราชการที่จะต้องวางตัวเป็นกลางตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวควรจะหมายถึง ข้าราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการเลือกตั้งเท่านั้น เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ หรือข้าราชการในกระทรวงมหาดไทยที่มีอำนาจหน้าที่บังคับบัญชาสามารถให้คุณให้โทษต่อประชาชนที่เกี่ยวข้องได้เท่านั้น ส่วนข้าราชการอื่น ๆ ที่ไม่มีอิทธิพลใด ๆ จะบังคับให้ข้าราชการหรือประชาชนจำยอมในความคิดเห็นของตน ควรมีโอกาสแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ สามารถให้ข้อมูลแก่บุคคลรอบข้างรวมทั้งประชาชนด้วย เพื่อเป็นแนวทางประกอบการพิจารณาตัดสินใจได้”

ควรมีบทบาทแต่เพียงไปใช้สิทธิเลือกตั้งและเป็นผู้สังเกตการเลือกตั้งเท่านั้น แต่ควรเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิดถึงขนาดสามารถอธิบายกับคนรอบข้าง โดยเฉพาะประชาชน ให้เข้าใจถึงคุณค่าของเขาเหล่านั้นที่มีต่อการเลือกตั้ง และให้ความรู้ ให้แนวทางประกอบการตัดสินใจว่าควรพิจารณาจากส่วนใดของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือของพรรคการเมือง”

- ในกรณีที่ข้าราชการบางคนสนับสนุนระบอบประชาธิปไตยอย่างจริงจังถึงขนาดลาออกจากราชการไปสมัครรับเลือกตั้งนั้น มีความเห็นอย่างไร

“พอดี เพื่อนผมที่คณะรัฐศาสตร์คนหนึ่ง ลาออกไปสมัคร ส.ส.ในพื้นที่ภาคใต้ ซึ่งเป็นบ้านเกิดของเขา เพื่อนผมคนนี้เป็นคนดี และการลาออกครั้งนี้ก็เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม โดยแท้จริงต้องสละอะไรหลายอย่าง แต่ในสายตาของผู้บังคับบัญชาหรือคนอื่นผมไม่ทราบ แต่ผมเห็นว่าเป็นเรื่องดีที่เราจะได้

ส.ส.ที่มีทั้งความรู้และเป็นคนดี อย่างไรก็ตาม มิได้หมายความว่าคนที่ลาออกไปจะได้รับการเลือกตั้งทุกคน มันขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น ๆ อีกมาก ฉะนั้นหากผมเป็นผู้บังคับบัญชา ผมจะส่งเสริมให้การสนับสนุนข้าราชการที่มีเจตนาดีต่อบ้านเมืองอย่างนี้โดยจะให้คำมั่นว่า เมื่อประสงค์จะขอบรรจุกลับเข้ารับราชการจะอำนวยความสะดวกให้อย่างเต็มที่ นอกเสียจากขาดคุณสมบัติตามกฎหมายในระหว่างนั้น ถ้าผู้บังคับบัญชาทุกหน่วยงานให้การสนับสนุนและหลีกเลี่ยงการใช้ดุลยพินิจไม่รับบรรจุกลับแล้ว ผมเชื่อว่าจะมีข้าราชการดี ๆ มีความรู้ความสามารถลาออกไปสมัครเป็น ส.ส.กันมากขึ้น การเมืองไทยก็คงจะดีกว่านี้”

- ควรเสริมสร้างความเข้าใจระหว่างผู้บังคับช้ญากับข้าราชการที่ลาออกไปรับสมัครรับเลือกตั้ง อย่างไร

“สภาพสังคม ประเพณีของคนไทยเรายังเคารพ เชื่อฟัง และปฏิบัติตามคำสั่งของผู้หลักผู้ใหญ่ ยิ่งยึดถือล้าดับอาวุโส ยึดมั่นในตัวบุคคล ซึ่งเป็นอุปสรรคในการทำความเข้าใจหรือการรับฟังความคิดเห็นของข้าราชการรุ่นใหม่ ดังนั้น การที่จะไปพูดกับผู้ใหญ่โดยตรงคงไม่บรรลุผล นอกจากการเสนอแนะผ่านคณะรัฐมนตรี เป็นมติดอกมา อย่างไรก็ตาม ควรจะต้องพินิจพิเคราะห์กันอย่างรอบคอบ เพราะข้าราชการที่ดีก็มีมาก ข้าราชการที่ไม่ดีก็ยังมีอยู่ปะปนกัน แต่ประโยชน์ที่จะได้รับคือการเสริมสร้างความมั่นใจให้ข้าราชการที่ลาออก

ไปสมัคร สส.ว่าผู้บังคับบัญชาจะไม่ใช้ดุลย-
พินิจในทางปฏิเสธการขอบรรจุกลับเข้ารับ
ราชการโดยเด็ดขาด จึงนับว่าเป็นการส่งเสริม
สนับสนุน การปกครองระบอบประชาธิปไตย
อีกทางหนึ่งของผู้บังคับบัญชาด้วย”

**- แม้ว่าในปัจจุบันผู้บังคับบัญชาจะให้
การสนับสนุนข้าราชการที่ลาออกไปสมัคร
รับเลือกตั้งมากขึ้น แต่ปัญหาเรื่องความ
ขัดแย้งระหว่างข้าราชการการเมืองกับ
ข้าราชการประจำยังคงคึกคักกันอยู่มิใช่หรือ**

“ไม่ว่าข้าราชการประเภทใด ก็คือประ-
ชาชนธรรมดาคนหนึ่งของสังคม จะต่างกัน
ที่บทบาทและโอกาสในการทำงานเท่านั้น
เช่น ข้าราชการการเมืองทำหน้าที่ควบคุม
ข้าราชการประจำให้ปฏิบัติตามแผนหรือ
นโยบาย ส่วนข้าราชการประจำจะทำหน้าที่
ดำเนินการ เป็นกลไกที่สำคัญของรัฐบาล
จึงดูคล้าย ๆ กันว่า ข้าราชการการเมืองเข้า
ไปก้าวก้าวการปฏิบัติงานของข้าราชการ
ประจำ บางครั้งก็มีลักษณะขัดแย้งกันอยู่
ตลอดเวลา ดังนั้นจึงต้องสังเกตด้วยว่า การ
ก้าวก้าวนั้นเป็นเรื่องของการปฏิบัติงาน หรือ
เรื่องของนโยบาย เพราะลักษณะงานจำเป็น
ต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอยู่เสมอ ถ้าข้าราชการ
การเมืองก้าวก้าวการปฏิบัติงานข้าราชการ
ประจำ ก็เป็นสิ่งที่ต้องเร่งแก้ไข ส่วน
การก้าวก้าวในทางด้านนโยบายทั่วโลกก็
ยอมรับ

อย่างไรก็ตาม สภาพปัญหาในปัจจุบัน
โดยเฉพาะในช่วงเวลาหาเสียงตัวอย่างเมื่อ

ปลายสัปดาห์ที่แล้วมีพรรคการเมืองพรรค
หนึ่ง ให้คำมั่นสัญญากับประชาชนว่า จะจัด
การศึกษาฟรีแก่ประชาชนในระดับอนุบาล
และมัธยม โดยไม่ได้ศึกษาข้อมูลหรือความ
เป็นไปได้จากกระทรวงศึกษาธิการก่อน
ซึ่งหากได้ศึกษาแล้ว หัวหน้าพรรคการเมือง
นั้นคงจะไม่ประกาศออกไปเช่นนั้น และเมื่อ
พรรคดังกล่าวต้องพบอุปสรรค ไม่สามารถ
ดำเนินการตามคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้ ก็เกิด
ความแตกแยก มีอคติต่อข้าราชการประจำที่
เกี่ยวข้องอยู่ในลักษณะที่คอยจับผิด ฉะนั้น
พรรคการเมืองจึงควรให้ความสำคัญในการ
เสาะแสวงหาข้อมูลและคำนึงถึงความเป็นไป
ได้จากกระทรวงทบวงกรม ที่เกี่ยวข้อง ก่อน
ที่จะกำหนดเป็นนโยบายของพรรคเพื่อป้องกัน
และหลีกเลี่ยงปัญหาที่จะเกิดขึ้น โดยเฉพาะ
การกำหนดอุดมการณ์ที่เลื่อนลอยอันอาจนำ
มาซึ่งความแตกแยกให้เกิดขึ้น ตั้งแต่ระดับ
รัฐมนตรี ปลัดกระทรวง และข้าราชการ
ประจำได้ จึงควรลดความขัดแย้งด้วยการ
ศึกษา ทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน

พรรคการเมืองต้องเข้าใจในระบบข้าราชการ
ประจำ ต้องรู้กำลังความสามารถ
การควบคุมนโยบายจึงจะมีสัมฤทธิ์ผล และ
โดยนัยเดียวกัน ข้าราชการประจำก็ต้อง
ให้ความสำคัญต่อระบบการเมือง ต้องจัดระบบ
งานในหน่วยงานที่รับผิดชอบ ให้เอื้อต่อนโยบาย
ของพรรคการเมือง ไม่ควรยึดสุภาษิตที่ว่า
“รู้รักษาตัวรอดเป็นยอดดี” แต่ควรร่วมแรง
ร่วมใจกันประสานประโยชน์กันระหว่าง

ข้าราชการการเมืองกับกระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน เพื่อประโยชน์ร่วมกันของส่วนรวม”

- การที่ประเทศญี่ปุ่นสามารถพัฒนาระบอบประชาธิปไตยได้อย่างรวดเร็วกว่าประเทศไทย ทั้ง ๆ ที่ประเทศทั้งสองมีพื้นฐานทางวัฒนธรรมคล้ายคลึงกันนั้น เหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น ๆ

“คนไทยเรายังขาดการประสานประโยชน์ เช่น ข้าราชการบางคนมุ่งแต่ทำงานเพื่อการเลื่อนตำแหน่ง ทำงานให้เจ้านายพอใจก็เพียงพอแล้ว ไม่ได้มองภาพรวม แต่เป็น

เพียงความสำเร็จเฉพาะตัว ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่เราจะต้องเร่งเสริมสร้างความร่วมมือร่วมใจระหว่างพรรคการเมือง ข้าราชการประจำ และประชาชนทั่วไป ด้วยวิธีการในทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการสัมมนา ฝึกอบรม หรือการศึกษางานซึ่งกันและกันในความเห็นส่วนตัว ผมมั่นใจว่าคนไทยมีความคิดที่ดี ไม่เป็นรองใคร เพียงแต่เรายังไม่กล้าแสดงออก คิดไม่เป็นระบบ ทำให้ผู้คิดขาดความมั่นใจ ดังนั้นคนที่ มีประสบการณ์อย่างข้าราชการจึงได้เปรียบ เพราะมีโอกาสแสดงความคิดเห็นมากกว่า โดยเฉพาะตอนเป็น สส.”

“ถ้าผมเป็นผู้บังคับบัญชา ผมจะส่งเสริมให้การสนับสนุนข้าราชการที่มีเจตนาดีต่อบ้านเมืองที่ลาออกไปสมัคร ส.ส. โดยจะให้คำมั่นว่า เมื่อประสงค์จะขอบรรจุกลับเข้ารับราชการ จะอำนวยความสะดวกให้อย่างเต็มที่ ถ้าผู้บังคับบัญชาทุกหน่วยงานให้การสนับสนุน และหลีกเลี่ยงการใช้ดุลยพินิจไม่รับบรรจุกลับแล้ว ผมเชื่อว่าจะมีข้าราชการดี ๆ มีความรู้ ความสามารถ ลาออกไปสมัครรับเลือกตั้งกันมากขึ้น การเมืองไทยก็คงจะดีกว่านี้”

ดร.วิบูลพงศ์

พูนประสิทธิ์

นายกระจ่าง พูลพิพัฒน์

นายกสมาคมข้าราชการ พลเรือนแห่งประเทศไทย

รับฟังทัศนะของท่านอธิบดีกรมการปกครองในฐานะผู้ปฏิบัติ กับความเห็นของนักวิชาการทางรัฐศาสตร์ซึ่งให้แนวคิดที่แตกแขนงหรือหลากหลายในเรื่องเดียวกันนั้นไปแล้ว วารสารข้าราชการรู้สึกขึ้นมาเองว่า บทสัมภาษณ์นี้คงจะไม่เสร็จสมบูรณ์ลงตัว ถ้าจะไม่ได้สัมภาษณ์ตัวแทนของสมาคมข้าราชการพลเรือนแห่งประเทศไทยอีกสักหนึ่งทัศนะ

สมาคมข้าราชการพลเรือนแห่งประเทศไทยนั้น มีสมาชิกที่เป็นข้าราชการพลเรือนของประเทศไทยอยู่ตอนนี้ประมาณสามหมื่นคน และพึงพอใจสูงสุดอยู่กับตัวเลขระดับนี้ในวันนี้โดยไม่ได้เร่งขยายสมาชิก ด้วยเหตุผลที่ว่า ยิ่งขยายมากเท่าใด การติดต่อระหว่างสมาชิกกับสมาคมก็ยิ่งยากมากขึ้นเท่านั้น

ที่ทำการของสมาคมอยู่ที่ซอยเศรษฐสุนทร ถนนพระราม ๕ รู้สึกว่าจะเป็นที่ของกรมธนารักษ์ ใช้เป็นที่ประชุมคณะกรรมการ เป็นที่ตั้งของมูลนิธิพัฒนาข้าราชการพลเรือน ซึ่งเน้นการฝึกอบรม สัมมนา รวมทั้งช่วยเหลือข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการแล้วเกิดปัญหาต่างๆ เช่น เกิดอุบัติเหตุ ภัยธรรมชาติ หรือมีความ

จำเป็นทางด้านเศรษฐกิจ ถ้าอยากรู้รายละเอียดมากกว่านี้ก็ติดต่อสอบถามได้ที่สมาคม หมายเลขโทรศัพท์ ๒๔๓๑๕๒๑

และให้บังเอิญที่เมื่อเกิดความคิดที่จะขอทราบทัศนะของสมาคมข้าราชการพลเรือน ก็ได้ยื่นข่าวจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยว่า สมาคมข้าราชการพลเรือนแห่งประเทศไทย ได้มีบทบาทร่วมสมัยในการเลือกตั้งครั้งนี้ โดยการออกแบบสอบถามพรรคการเมืองต่างๆ ว่ามีนโยบายเกี่ยวกับข้าราชการอย่างไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการปรับปรุงเงินเดือน ค่าจ้าง และค่าตอบแทนอื่นๆ กับเรื่องการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้กับข้าราชการ

ผู้ที่เป็นเจ้าของความคิดนี้คือ **คุณกระจ่าง พูลพิพัฒน์** นายกสมาคมข้าราชการพลเรือน เราจึงเริ่มต้นด้วยคำถามนั้น

“ครับ สมาคมข้าราชการพลเรือนแห่งประเทศไทยก็ทำหน้าที่สื่อถามพรรคการเมือง

ทุกพรรคที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในครั้งนี้ เราได้รับคำตอบกลับมาจาก ๖ พรรค คือพรรค ปวงชนชาวไทย พรรคกิจประชาคม พรรค ประชาธิปไตย พรรคราษฎร พรรคกิจสังคม และพรรคพลังใหม่ พรรคที่ยังไม่ได้ตอบมาก็ เป็นไปได้ที่ว่าอาจจะไปหาเสียงกันอยู่ หรือ อาจจะยังทำนโยบายไม่เสร็จ ไม่มีคนทำ นโยบายเกี่ยวกับข้าราชการ หรือด้วยเหตุผล อื่น ซึ่งเราจะไปตอบแทนเขาไม่ได้

เท่าที่เขาตอบมา เขาก็ตอบตามประเด็นที่ เราถามไปก่อน เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายที่ เขามีมาแต่เดิม แต่พรรคที่เขาไม่ตอบมาผมก็ คิดว่าเขาคงไม่ได้รังเกียจข้าราชการแต่คง ไม่พร้อม แต่เราจะไปถือเป็นข้อตำหนิว่าพรรค ไหนไม่ตอบแล้วอย่าไปเลือก อย่างนั้นไม่ได้ เราต้องดูข้อดีข้อเสียและองค์ประกอบอย่าง อื่นของเขาด้วย”

- แล้วจะทำอย่างไรกับสิ่งที่พรรคการเมืองตอบมา

“สมาคมจะนำนโยบายและความคิดของเขาทั้งหมดพิมพ์ออกเผยแพร่สู่สื่อมวลชน ส่วนราชการต่าง ๆ และแจกไปตามผู้แทน สมาคมที่เรามีอยู่แล้วในทุกส่วนราชการ”

- คำตอบในเรื่องนโยบายส่วนใหญ่ เหมือนกันหรือไม่ หรือมีอะไรแตกต่างกัน ในสาระสำคัญ

“ไม่เหมือน ตอบได้เลยว่าไม่เหมือนกัน อ่านดูแล้วแนวคิดของแต่ละคนแต่ละพรรค ก็มีความคิดเห็นเป็นของตนเอง มีอยู่อย่างหนึ่ง ที่คล้ายคลึงกันก็คือเรื่องเงินเดือนของข้าราชการ

การขั้นผู้น้อย พรรคการเมืองทุกพรรคที่ตอบ มาเห็นว่าควรได้รับการปรับปรุง อีกเรื่อง หนึ่งที่พรรคการเมืองสนใจก็คือเรื่องปัญหา การคอร์รัปชันในวงราชการ มีนโยบายในเรื่องนี้ อยู่แทบทุกพรรค”

- คือนโยบายของพรรคการเมืองเกี่ยวกับราชการนั้น ก็มีอยู่ทุกพรรค แต่บางที่ ข้าราชการก็มีความรู้สึกว่าเขาอยู่ในด้าน เดียว คือด้านที่จะปรับปรุงปฏิรูปปฏิวัติ ระบบราชการ จะแก้ไขโน้น แก้ไขนี้ เหมือนกับทุกพรรคจะเข้าใจไปว่า ระบบ ราชการนี้ไม่ดี

“ผมก็คิดอย่างนั้น และคิดว่าข้าราชการ ของเรามีจำนวนถึงประมาณหนึ่งล้านห้าแสน คน เป็นกลุ่มพลังกลุ่มใหญ่ที่มีคุณภาพมากใน ประเทศไทย ถ้าพรรคการเมืองเห็นความ สำคัญของกลุ่มพลังกลุ่มนี้ เขาก็คงหวังที่จะได้ รับความร่วมมือในทางการเมือง ซึ่งถ้าขาด ความร่วมมือทางการเมืองจากกลุ่มข้าราชการ เสียแล้ว เขาก็จะบริหารไปไม่ได้ ในขณะที่เขา จะจัดตั้งรัฐบาลหรือแม้จะเป็นพรรคฝ่ายค้าน ก็ตามที่ ถ้าขาดความร่วมมือจากข้าราชการ ก็ยากที่จะทำหน้าที่ของฝ่ายค้านที่สมบูรณ์ ในสภาได้”

- อย่างที่รัฐบาลมีมติคณะรัฐมนตรีออก มาดำชับว่า ให้ข้าราชการวางตัวเป็น กลางสนับสนุนการเลือกตั้ง ไปเลือกตั้งเพื่อ จะได้เป็นตัวอย่างแก่ราษฎร อันนี้คิดว่าจะ ได้ผลหรือไม่ หรือสมาคมจะช่วยเสริมตรง นี้อย่างไรบ้าง

“ผมคิดว่ารัฐบาลไม่ได้แยกแยะให้เห็นชัดว่า สิทธิประชาธิปไตยที่ข้าราชการมีอยู่ เช่นเดียวกับพลเมืองไทยทุก ๆ คน มันมีขอบเขตแค่ไหน และในส่วนไหนที่ข้าราชการจะต้องวางตัวเป็นกลาง เขายังไม่ชี้มาให้ชัด เป็นแต่พูดคลุมเครือไปว่าข้าราชการจะต้องเป็นกลาง แค่นี้ ผมคิดว่าสับสนมาก ไม่ว่าข้าราชการผู้ปฏิบัติ หรือกลุ่มภายนอกที่มองข้าราชการ ต้องแยกให้ได้ว่า สิทธิเบื้องต้นของประชาธิปไตย ข้าราชการก็เป็นพลเมืองส่วนหนึ่งของประเทศ จะต้องมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ในการเคลื่อนไหวที่จะสนับสนุนใคร ไม่สนับสนุนใครในทางการเมืองเหมือนกัน นี่คือข้าราชการทั่วไป ส่วนข้าราชการอีกกลุ่มหนึ่งที่ไม่ควรเข้าไปเกี่ยวข้องหรือเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง คงเป็นข้าราชการที่ได้รับมอบหน้าที่ให้เป็นเจ้าหน้าที่ในการเลือกตั้ง เพราะเจ้าหน้าที่ถ้าไปเข้าข้างฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ก็จะทำให้การเลือกตั้งไม่บริสุทธิ์ยุติธรรมได้

ผมคิดว่าต้องแยกกันว่า ข้าราชการที่ไม่ปฏิบัติหน้าที่ในการเลือกตั้ง กับข้าราชการที่เป็นเจ้าหน้าที่โดยตรง ต้องแยกจากกัน แต่อย่างไรก็ตาม ข้าราชการทั้งหมดถ้าไปช่วยหาเสียงให้ใคร ในฐานะสิทธิประชาธิปไตยเหมือนพลเมืองทั่วไป จะต้องไม่ใช้เวลาราชการ ไม่ใช้สถานที่ราชการ ไม่ใช้เครื่องมือเครื่องใช้ของทางราชการทั้งหมด และก็ต้องไม่ใช้ตำแหน่งหน้าที่ที่จะไปให้คุณให้โทษ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้าราชการฝ่าย

ปกครอง หรือตำรวจ ไม่ควรจะไปใช้อำนาจที่ตนมีอยู่ หรือใช้อำนาจหน้าที่กับพลเมือง ซึ่งอันนี้จะทำให้เกิดความไม่ยุติธรรม เพราะฉะนั้น ข้าราชการที่พึงระวังมากคือ ข้าราชการฝ่ายปกครอง ส่วนข้าราชการทั่วไปผมคิดว่าถ้าไม่ใช้เครื่องมือของราชการ ไม่ใช้สถานที่ราชการ ไม่ใช้เวลาราชการ เขาก็มีสิทธิประชาธิปไตยเหมือนประชาชน”

ที่กฎหมายพูดไว้เพียงว่า ห้าม “ข้าราชการ” ทำอย่างนั้น ทำอย่างนี้ ในการเลือกตั้ง ตรงนี้ผมคิดว่าพูดไม่ชัด สับสน ทำให้คลุมเครือ ทำให้ข้าราชการเหมือนถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพในทางการเมือง ซึ่งคิดว่า ไม่ใช่เป็นวิธีการที่ถูกต้อง เพราะข้าราชการเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ควรใช้ข้าราชการนำฝ่ายประชาชนด้วย

- จะมีทางไหนบ้างครับที่รวมพลังของข้าราชการ เช่นพวกพ่อค้าก็เลือกพรรค นายทุนขุนศึกที่จะทำประโยชน์ให้เขาได้ ถ้าเป็นข้าราชการจะเลือกพรรคไหนที่จะดูแลผลประโยชน์ให้ ไม่ใช่จะมาปฏิรูปปฏิวัติอย่างเดี๋ย มาตัดโน่นตัดนี่ เลือกพรรคที่จะมาดูแลทุกข์สุขให้ มาเพิ่มพูนประสิทธิภาพให้ และถ้าเขาทำได้จริง เป็นทางที่รวมพลัง เป็นสื่ออันหนึ่ง

“ผมคิดว่าเป็นไปไม่ได้ ข้าราชการก็ตีอาชีพอื่นก็ตี ต่างคนก็ต่างจิตต่างใจ ต่างก็มีความเชื่อทางการเมืองไม่เหมือนกัน ผลประโยชน์ในวงราชการเองแม้บางอย่างมีผลประโยชน์ร่วมแต่มีผลประโยชน์ที่แตกต่างกัน

อยู่มาก เพราะฉะนั้นผมคิดว่า อาชีพข้าราชการกับอาชีพอื่น มันก็เหมือน ๆ กัน คงมีความคิดไม่เป็นเอกภาพทีเดียว แต่อย่างน้อยผมคิดว่า ถ้าพรรคการเมืองพรรคใดเสนอแนวนโยบายที่ทำให้ชีวิตของข้าราชการดีขึ้น เช่น การปรับปรุงเงินเดือน เงินไม่พอกับงาน ไม่พอกับค่าครองชีพ ไม่พอกับภารกิจที่มอบหมาย พรรคใดพรรคเดียวที่เสนอปัญหานี้อย่างจริงจัง ผมคิดว่า ก็ควรเลือกพรรคนี้ ถ้ามีหลายพรรค ข้าราชการต้องพิจารณาว่า พรรคไหนที่จะทำงานให้เขาได้ คิดว่าข้าราชการมีความคิดของเขาเองที่จะเลือกได้ คิดได้”

- **สาระสำคัญที่จะเรียนถามถึงประเด็นนี้** สืบเนื่องจากได้ฟังท่านให้สัมภาษณ์ทางวิทยุว่ากำลังถามพรรคการเมืองต่างๆ อยู่นั้น ใครง่ายๆ ตามที่คงจะเป็นช่องทางให้พรรคการเมืองสนใจกลุ่มข้าราชการในโอกาสต่อไป

“ผมคิดอย่างนี้ การเมืองกับข้าราชการนี้ ผลสุดท้ายมันก็ต้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ต้องเข้าใจกัน ไม่อย่างนั้นก็บริหารประเทศไม่ได้ เพราะฉะนั้นตอนนี้พรรคการเมืองที่โจมตีข้าราชการเพื่อหาเสียงกับราษฎร ผมคิดว่า บางคนกำลังเดินแนวทางที่ผิด งานราชการเป็นงานของประชาชน งานของชาติ งานส่วนรวม พรรคการเมืองไม่ควรมองในแง่ลบ ควรจะมาช่วยกันแก้ไขอย่างไร มากกว่าที่จะไปโจมตี หาร้ายป้ายสี โดยเฉพาะนโยบายที่กำหนดมาในปัจจุบันรัฐบาลมีนโยบายต่อราช-

“**ผมคิดว่ารัฐบาลไม่ได้แยกแยะให้เห็นชัดว่า สิทธิประชาธิปไตยที่ข้าราชการมีอยู่เช่นเดียวกับพลเมืองไทยทุกๆ คน มันมีขอบเขตแค่ไหน และในส่วนไหนที่ข้าราชการจะต้องวางตัวเป็นกลางแค่นี้ ผมคิดว่า สับสนมาก ต้องแยกให้ชัดว่า สิทธิเบื้องต้นของประชาธิปไตย ข้าราชการก็เป็นพลเมืองส่วนหนึ่งของประเทศ จะต้องมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ในการเคลื่อนไหวที่จะสนับสนุนใคร ไม่สนับสนุนใครในทางการเมืองเหมือนกัน นี่คือการทั่วไป ส่วนข้าราชการอีกกลุ่มหนึ่งที่ไม่ควรเข้าไปเกี่ยวข้องหรือเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง คงเป็นข้าราชการที่ได้รับมอบหน้าที่ให้เป็นเจ้าหน้าที่ในการเลือกตั้ง เพราะอาจจะทำให้การเลือกตั้งไม่บริสุทธิ์ยุติธรรมได้”**

การ ค่อนข้างจะมองข้าราชการในแง่ไม่ตีความมากเกินไป แทนที่จะให้ข้าราชการปกครองตนเอง งานบริหารตามสายบังคับบัญชาของตนเอง กลับออกกฎหมายพิเศษ อะไรต่ออะไรมาควบคุมข้าราชการ เป็นแนวคิดที่น่าคิดว่าถูกต้องแล้วหรือเปล่า? ต้องมาวิจารณ์กันดู วิเคราะห์กันดู กฎหมาย ป.ป.ป. เป็นกฎหมายพิเศษ กฎหมายพิเศษในโอกาสที่จะออกคือประเทศมีวิกฤต ต้องออกกฎหมายมาจัดการกับบุคคลบางประเภท เช่น สมัยจอมพลสฤษดิ์ ออกกฎหมายอันธพาล กฎหมายผู้หญิงบางประเภท สมัยจอมพล ป. ออกกฎหมายคอมมิวนิสต์ ป้องกันการกระทำเป็นคอมมิวนิสต์ มาตอนหลังออกกฎหมาย ป.ป.ป. ข้าราชการก็กลายเป็นบุคคลบางประเภท ทำให้รู้สึกว่าเต็มไปด้วยความเลว ต้องควบคุม ข้าราชการต้องคิด ต้องทำตามระเบียบ ความรับผิดชอบน้อยลง ความริเริ่ม ความจริงจังก็น้อยลง ผมว่าประเด็นที่น่าคิดว่ารัฐบาลมีปรัชญาในการบริหารราชการแผ่นดินถูกหรือเปล่า”

ทัศนคติที่ผ่านไปถึงสามทัศนะนั้น คือความรู้สึกนึกคิดและความเห็นอันเป็นอิสระ ไม่ติดกรอบจริงจังและเสรี วารสารข้าราชการทำหน้าที่เป็นเพียงตัวกลางโปร่งแสง ให้โลกทัศน์และชีวิตทัศน์เหล่านั้น ผ่านจากแง่มุมต่างๆ ไปสู่ท่านผู้อ่านโดยไม่จำเป็นต้องมีบทสรุป

และอีกสี่ห้าความเห็นต่อไปนี้ คือความเห็นของข้าราชการหลายระดับที่มีต่อการเลือกตั้งครั้งนี้

ถ้าทั้งหมดที่ได้ทำมานั้น จะจุดไฟให้มันเพื่อนข้าราชการเกิดความรู้สึกอยากจะออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งในครั้งนี้ได้บ้าง เราก็คงไม่ต้องการอะไรมากกว่านั้น

ขอเชิญพบกับทัศนคติที่แสดงออกมาอย่างกะทัดรัดและกระชับอย่างได้ใจความได้ในบรรทัดต่อไป

“การเมืองกับข้าราชการนี้ ผลสุดท้ายมันก็ต้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ต้องเข้าใจกัน ไมอย่างนั้นก็บริหารประเทศไม่ได้ เพราะฉะนั้นตอนนี้พรรคการเมืองที่โจมตีข้าราชการเพื่อหาเสียงกับราษฎร ผมคิดว่าบางคนกำลังเดินแนวทางที่ผิด”

นายกระจ่าง พูลพิพัฒน์

นางชัมยพร แสงกระจ่าง หัวหน้างานโต้ตอบ กองกลาง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- จะไปเลือกตั้งวันที่ ๒๗ กรกฎาคม นี้
หรือไม่

“ไปแน่ ๆ ไปทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง เพราะ
ราชการเขาก็หยุดให้ไปอยู่แล้วทุกครั้ง คราวนี้
เป็นวันอาทิตย์ก็ต้องไป เพราะหน่วยเลือกตั้ง
อยู่ใกล้บ้านเดินไปได้”

- มีแนวโน้มในการเลือกผู้แทนอย่างไร
เลือกคน หรือเลือกพรรค

“เรื่องเลือกคนหรือพรรคนี้คงต้องประกอบ
กัน แต่พื้นฐานแรกนั้นคงจะต้องดูพรรค
ก่อน บางพรรคเห็นชื่อพรรคแล้วไม่เลือก
เลย ไม่ได้ดูชื่อคนในพรรคด้วยซ้ำว่าเป็น
ใคร สำหรับพรรคที่ชื่อพอใช้ได้ก็จะมาดูคน
อีกทีหนึ่ง เชื่อว่าพรรคการเมืองที่ดีจะมีคนดี
อยู่ และสามารถผลักดันให้มีการตัดสินใจที่
เหมาะสมสำหรับสถานการณ์บ้านเมืองใน
ปัจจุบันได้”

- คิดอย่างไรกับการที่มีพรรคการเมืองเกิด
ขึ้นมากมายในการเลือกตั้งคราวนี้

“ดูไปแล้วก็น่าจะดีเพราะทำให้ดูตึกคัก สร้าง
บรรยากาศการรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับ

การเลือกตั้ง ทำให้คนตื่นตัว เรื่องประชา-
ธิปไตยแม้ว่าคราวนี้เราอาจจะยังไม่ได้คนที่
ดีนัก แต่ก็ดีกว่าที่เราจะไม่มีโอกาสหรือ
ประสบการณ์ในการเลือกตั้งเลย”

“เท่าที่สังเกตการหาเสียงทางโทรทัศน์รู้สึก
ผู้สมัครไม่ค่อยจะเตรียมตัวกันให้พร้อม ทั้ง ๆ
ที่น่าจะทำเพราะเป็นโอกาสสำคัญ ควรจะมี
การทำบทยาวไว้ล่วงหน้า บางพรรคออกมา
พูดยังไม่จบต้องถูกตัดออกไป บางพรรคฟัง
แล้วไม่น่าเลื่อมใสเลย ยังไม่เคยไปฟังการหา
เสียงจริง ๆ การทำข่าวเลือกตั้งของช่อง 9 เป็น
เรื่องดีมาก น่าเสียดายที่ผู้สมัครเราไม่พร้อม
หรือว่าถูกละหลุมเพราะการยุบสภา เตรียมตัว
ไม่ทันก็ไม่ทราบ”

- คิดว่าหลังเลือกตั้งบ้านเมืองจะเปลี่ยน
แปลงไปจากเดิมหรือไม่

“น่าจะดีกว่าเดิม เพราะชุดที่แล้วก็อยู่นานพอสมควรจนคนสามารถประเมินได้แล้วว่า ส.ส. คนไหนเป็นอย่างไร ดังนั้น การเลือกตั้งคราวนี้เราน่าจะได้คนดีกว่าเดิม แต่ก็ไม่ได้คิดว่าจะมีอะไรเปลี่ยนแปลงมากมายนัก รู้สึกว่าการหาเสียงคราวนี้สกปรกน้อยกว่าทุกครั้ง”

นางบุญชู เหลืองวิไล
หัวหน้างานธุรการ
กองตรวจภาษีอากร
กรมสรรพากร

คิดจะเลือกเป็นพรรค เพราะทำให้มีเสียงส่วนมากในการปกครองประเทศ จะไม่ยอมเลือกตัวบุคคล เพราะเข้าไปแล้วไม่มีประโยชน์ จะไปขัดแย้งกันเองมากกว่า เลือกทีมหนึ่งทีมใด จะมีความสัมพันธ์สอดคล้องซึ่งกันและกันในการปฏิบัติงาน

เลือกพรรคอะไร คุณผลงานที่ทำมาแล้ว... แต่ถ้าเป็นพรรคใหม่... คุณทีมของเขามีความถนัดทางไหนบ้าง เคยปฏิบัติงานมาแล้วได้ผลแค่ไหน

นโยบายของพรรคการเมือง มีแต่่นโยบาย ส่วนมากทำไม่ได้

นักการเมืองที่เปลี่ยนพรรคเรื่อย ๆ คิดว่าไม่มีความมั่นใจในตัวของเขาเองมากกว่า เห็นพรรคไหนดีก็เข้าไป

นายพัฒน์ บุณวัฒน์
พนักงานช่วยบริหารระดับ ๓
กองบุคลากร
องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย

เลือกพรรค... คำนี้ถึงนโยบายพรรคเป็นเรื่องสำคัญ พรรคทำหน้าที่ถ่วงกรองตัวบุคคลอีกที่เลือกตัวบุคคล อาจจะไม่ได้อตามนโยบายที่

เราชอบ ตัวบุคคลอาจจะชอบใครเป็นการ
ส่วนตัว แต่นโยบายอาจจะไม่เกี่ยวข้องกันก็ได้
เลือกไป อาจไม่ได้ตามนั้น

ลงคะแนนให้ใคร คนนั้นต้องเป็นคนดี มีความ
รู้ ความสามารถ ซื่อสัตย์ สุจริต รักศักดิ์ศรี มี
ประวัติดีเด่น รู้ผลงานของเขาพอสมควร ให้
ความสำคัญกับพรรคเป็นอันดับแรก รองลงมา
พิจารณาตัวบุคคลอีกที ถ้าพรรคที่ชอบ ไม่ส่ง
คนสมัคร ก็จะไม่ดูพรรคที่มีนโยบายที่ชอบรอง
ลงมา และดูตัวบุคคลอีกที

นักการเมืองในระบบพรรค ควรจะต่อสู้กันใน
พรรค (หากมีความขัดแย้งทางความคิด) ไม่
ใช้วันนี้อยู่พรรคนี้ พรุ่งนี้อยู่พรรคโน้น มัน
คล้ายคนโลเล... ถ้ามีอุดมการณ์เพื่อพรรค ต้อง
ต่อสู้ผลักดันนโยบายของพรรค ไม่ใช่ไม่ชอบ
อะไรเป็นส่วนตัว ก็แผ่นออกนอกพรรคอย่างนี้
ทำให้ระบบพรรคไม่ก้าวหน้า ไม่พัฒนา

นายพรชัย ศรีอ่อน

นักการภารโรง

สำนักงาน ก.พ.

จะเลือกตัวบุคคล เอาคนที่ดี เลือกพรรค ดีกว่า
ไม่ได้คนดี

ดูความรู้ผู้สมัคร นิสัยดีหรือไม่ดีในการจะลง
คะแนนให้ใคร

นโยบายพรรคการเมือง ไม่ค่อยได้สนใจเท่าไร
นักการเมืองย้ายพรรค เห็นดีด้วย ถ้าอยู่พรรค
เดิม สมัครแล้วไม่ได้ เปลี่ยนใหม่ อาจจะดีขึ้น
น่าบ้าง อยากจะให้คนอื่นขึ้นมาเป็น ส.ส.บ้าง
เป็นอยู่ประจำมันไม่ดี เป็นแล้วเป็นแล้ว

นางรำไพ ธัญศิริ

ผู้อำนวยการกองฝึกอบรม

กรมการพัฒนาชุมชน

ถ้าเลือกเป็นพรรค รัฐบาลจะทำงานง่ายขึ้น
เลือกตัวบุคคลเสียงจะกระจาย และอาจมีการแข่ง
เสียงกัน รัฐบาลทำงานไม่ได้ผล

นโยบายของพรรคการเมืองมีความสำคัญมาก
พรรคที่ได้รับเสียงข้างมาก ควรเป็นพรรคที่มี
นโยบายที่จะดำเนินงานให้เป็นประโยชน์ต่อ
ประเทศชาติ ให้นโยบายเป็นหลักใหญ่ในการ
ดำเนินงานเพื่อความเจริญของบ้านเมือง ควร
เป็นพรรคที่มีนโยบายมั่นคง หูคจริง ทำจริง
ผู้แทนที่เปลี่ยนพรรคบ่อย ๆ เห็นว่าเป็นคนที่
ไม่ยึดหลักนโยบาย ไม่ถือประโยชน์ส่วนรวม
ใครให้ผลประโยชน์ข้างมาก ก็จะไปฝ่ายนั้น
เป็นคนไม่หนักแน่น... ควรยึดหลักการทำงาน
เพื่อประโยชน์ของประชาชนให้มากที่สุด โดย

ไม่หวังประโยชน์ส่วนตัว ควรมีความหนักแน่น
มั่นคง มีหลักการมากพอสมควร ยึดถือคุณธรรม
เป็นหลัก

นายลิขิต ขาวเรียร

วิศวกรโยธา ๗

กองก่อสร้างทางหลวงแผ่นดิน
และทางหลวงพิเศษ

กรมทางหลวง

การเมืองไทย ได้มีการพัฒนามาเป็นเวลายาว
นาน จนกระทั่งปัจจุบัน สถานภาพของนัก
การเมืองเริ่มจะมั่นคงขึ้น การสนับสนุนพรรค
น่าจะสนองประโยชน์ได้ดีกว่าลักษณะที่เป็น
ตัวบุคคล

ในระยะแรก พรรคการเมืองไม่ปฏิบัติตาม
นโยบายอาจเป็นเพราะว่า พรรคปฏิบัติงาน
ไม่ได้นานเท่าไร ก็มีการยุบสภา แต่ปัจจุบัน
พรรคเริ่มจริงจังกับนโยบายมากขึ้น ประมาณ
๕๐% และต่อไปจะดีขึ้นตามลำดับ ถ้ามีการ
เลือกตั้งโดยสม่าเสมอ

นักการเมืองที่เปลี่ยนพรรคเป็นประจำ เนื่องจาก
มีน้อยพรรคการเมืองที่มีอายุยืนยาว เมื่อมีพรรค
ใหม่ขึ้นมา จะใช้วิธีดึงตัวบุคคลเก่ามาร่วม
ซึ่งเป็นพฤติกรรมของคนไทย ซึ่งนิยมการดึง
ตัวบุคคล ไม่นิยมการสร้างบุคคล แต่ต่อไปถ้า
พรรคมีสถานภาพดีขึ้น การย้ายพรรคบ่อย ๆ
จะเป็นที่น่ารังเกียจ

ข้าราชการกับการเลือกตั้ง

“ซี. ๑๒”

ในการเลือกตั้งทั่วไปวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๒๙ คนที่ทำงานหนัก
เพิ่มขึ้นอีกหลายเท่าตัวคือข้าราชการ

นักการเมืองทั้งหลายนั้นยกไว้เถิด เพราะความยากลำบากในการหาเสียงต่อให้ยาก
แสนแสนสาหัสสักเพียงใด ย้ำไปจนรองเท้าขาดกันสักก็คู่ก็ตาม ผลที่ได้รับตอบแทนนั้นแสน
จะคุ้มค่า ในการได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอันทรงเกียรติ

ปะเหมาะเคราะห์ดีเข้าพรรคถูก มีบริษัทบริวารติดตามเข้ามาจำนวนมากพอสมควร
ยังจะได้ตำแหน่งการเมืองเป็นรัฐมนตรีเสียอีก

เคราะห์ห้ามยามร้ายพลาดพลั้งอะไรลงไปก็เป็นแค่สส. สอบตก ไม่มีอะไรสูญเสียมาก
ไปกว่านั้น นอกจากจะเดินเล่นไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเลือกตั้งในประเด็นที่ต้องแสดงบัญชีรายการ
ค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเท่านั้นแหละ

ที่มีสิทธิ์จะติดคุก หรืออย่างน้อย ๆ ก็ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

แต่ข้าราชการเราไม่อย่างนั้น

มีการเลือกตั้งทั่วไปที่ไหนเป็นต้องวิ่งกันหัวปั่น หน้าทีการงานอันละเลิกหรือชลดเอาไว้ก่อน
ต้องหันมาทุ่มเทกับการเลือกตั้งลูกเดียว

ข้าราชการฝ่ายปกครองนั้นแน่นอนที่มีหน้าที่โดยตรงในการดำเนินการเลือกตั้งแต่มีใช่
ว่าข้าราชการฝ่ายอื่นจะไม่มีสิทธิมีส่วนเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย

ตำรวจก็ต้องเพิ่มความระมัดระวังดูแลรักษาความสงบกันเป็นพิเศษ

ข้าราชการกรมกองกระทรวงใดก็ตามที่รับราชการอยู่ในส่วนภูมิภาค ก็ต้องเข้าไปร่วม
ในการจัดการเลือกตั้งโดยทั่วหน้ากันตามคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาตาม
กฎหมาย

การทำหน้าที่ในการเลือกตั้งนั้นเป็นเรื่องที่ล่อแหลมเสี่ยงต่ออันตรายไม่น้อย เพราะใคร
ทำงานได้ดี ชักชวนผู้คนมาใช้สิทธิได้มาก จัดการเลือกตั้งได้อย่างบริสุทธิ์ยุติธรรมสมดัง
เจตนารมณ์ของทางราชการ อย่างมากก็ได้รับคำชมเชยหวานหูอยู่ชั่วครู่ชั่วยาม

โล่รางวัลหรือประกาศนียบัตรประกาศเกียรติคุณก็เป็นสิ่งที่ตื้นตันกันวูบเดียวแล้วก็จางหายไปไม่มีใครสนใจกันสักก็มากน้อย

แต่ถ้าพลาดพลั้งลงเมื่อไหร่แล้วละก็ พ่อเจ้าประคุณเอ๋ย... ไม่ตายก็เลี้ยงไม่โต

ตัวอย่างก็มีให้เห็นกันแล้วเมื่อไม่นานมานี้ กรณีนายอำเภอคนหนึ่งทางภาคอีสานแต่เข้าใจผิดในประเด็นของวิธีการเลือกตั้งเพียงนิดเดียว แล้วเก็บเอาไปดำเนินการประชาสัมพันธ์กับชาวบ้านว่า เลือกตั้งคราวนี้เป็นการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเบอร์เดียว หรือที่เรียกกันว่าพวงเล็ก ซึ่งของจริงตามรัฐธรรมนูญที่แก้ไขเพิ่มเติมแล้วเป็นการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเรียงเบอร์เท่านั้นแหละ

นายอำเภอคนนี้ถูกสับเสียแหลกและไม่มีชิ้นดีจากทุกฝ่ายตั้งแต่ผู้ว่าราชการจังหวัดลงมาว่าเป็นมนุษย์โบราณไม่ลืมหูลืมตามองดูโลกที่เขาเปลี่ยนแปลงไปแล้วบ้างล่ะอะไรบ้างล่ะ

ผลที่ตามมาคือนายอำเภอคนนี้ถูกกรมการปกครองสั่งย้ายด่วนเข้ามาเก็บไว้ในกรูประจำกรมการปกครอง และคัดเลือกส่งคนอื่นไปเป็นนายอำเภอแทน

เห็นฤทธิ์เดชของการทำงานเลือกตั้งหรือยังล่ะครับ

รายที่ย่อม ๆ ไปกว่านั้นก็เห็นจะเป็นพวกที่ถูกร้องเรียนว่าไม่วางตัวเป็นกลางในการเลือกตั้ง เมื่อผู้บังคับบัญชาตรวจสอบแล้วพบพฤติกรรมว่าเอนเอียงเข้าข้างผู้สมัครคนหนึ่งคนใดเป็นพิเศษก็มีการย้ายให้พ้นจากหน้าที่และความรับผิดชอบในเขตนั้น ๆ ไปก็มี

เรื่องทำนองนี้อย่าคิดว่าเป็นแต่ข้าราชการชั้นผู้น้อย

ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ขนาด ซี. ๔ ซี. ๙ ก็มีเหมือนกัน ในสังกัดกตม. แต่คงจะไม่จำเป็นต้องเอ่ยชื่อ ข่าว่าถูกผู้บังคับบัญชาเรียกมาดักเตือนและทำภาคทัณฑ์เอาไว้แล้วด้วยซ้ำไป

ส่วนเรื่องการประกาศลาออกจากตำแหน่งเพื่อทุ่มเทช่วยเหลือผู้สมัครอย่างออกหน้าออกตาให้เต็มที่ อย่างที่ก้านนะอะไรบางคนทำลงไปนั้น อย่าไปสนใจเลยครับกับละครฉากเล็ก ๆ ยั้งจั้น

อย่างไรก็ตามมีข้าราชการประเภทหนึ่งซึ่งสบายกว่าใครเพื่อน ข้าราชการพวกไหนหรือครับ

ก็พวกที่ตัดสินใจลาออกจากราชการมาลงเลือกตั้งนะสิครับ

ลองไล่เรียงดูชื่อผู้สมัครสส. ทั่วประเทศจำนวนกว่าสามพันคนดูเถิด จะเห็นว่ามีพวกที่ลาออกจากราชการไปลงสมัครด้วยจำนวนไม่น้อยทีเดียว

คนพวกนี้มีเจตนารมณ์แตกต่างกันไป

บางพวกก็เป็นอย่างที่รู้ ๆ กันอยู่คือ อาศัยช่องโหว่ของกฎหมายที่ระบุว่า การลาออกไปสมัครรับเลือกตั้งให้มีผลทันทีในวันยื่นใบลาออก ใครจะมายับยั้งไม่ได้ การจัดการเรื่องบำเหน็จบำนาญก็เป็นไปอย่างรวดเร็วทันอกทันใจ พวกนี้ได้เงินบำเหน็จมาสักก้อนแล้วก็หาพรรคแล้ว ๆ

ไปลงสมัครพอเป็นพิธีไม่ออกหาเสียงอะไรกับเขา

**พอหันวันเลือกตั้งแล้วก็บอกกลับเข้ารับราชการใหม่ เข้ามาพึ่งร่มเงาใบบุญของราชการ
อีกอย่างน่ารังเกียจ**

อีกพวกหนึ่งเป็นคนเด่นคนดังพอสมควร มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์สูงส่ง จากวงราชการ เห็นว่าถึงเวลาแล้วที่จะออกมารับใช้ชาติบ้านเมืองตามวิถีทางทางการเมือง ก็ตัดสินใจลาออกมาลงเลือกตั้งด้วยความหวังเต็มเปี่ยมและทุ่มเทหาเสียงอย่างจริงจัง ๆ จัง ๆ

คนดัง ๆ ที่พอจะเอ่ยนามได้ก็เห็นจะเป็น **คุณเคโซ สนวนานนท์ อธิบดีกรมการฝึกหัดครู คุณกฤษ กมลนาวิณ รองเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ คุณสุรใจ ศิริบุหงศ์ รองอธิบดีกรมสรรพากร คุณพาสกร จรูญรัตน์ ปลัดจังหวัดชุมพร** หรืออย่าง**คุณศุภชัย พานิชภักดิ์ ผู้อำนวยการฝ่ายกำกับและตรวจสอบสถาบันการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย** ซึ่งถึงแม้จะไม่มีสถานะเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ แต่ก็ยังเป็นพนักงานของรัฐอยู่ดี

คนพวกหลังนี้แบ่งออกเป็นสองประเภท คือประเภทแรกประกาศตัวออกมาชัดเจนแล้วว่าอำลาชีวิตราชการอย่างจริงจังไม่หันหลังกลับมาอีกไม่ว่าจะสอบได้หรือสอบตก พวกนี้
น่าสรรเสริญ

บางรายที่กำลังจะเกษียณอายุราชการตอนสิ้นปีงบประมาณนี้อยู่แล้ว ก็คงไม่มีปัญหาใด ๆ แต่เมื่ออยู่ประเภทหนึ่งซึ่งสงวนท่าทีเป็นพิเศษ ไม่กล้าแถลงออกมาถึงอนาคตของตัวเองว่าสอบตกแล้วจะทำอย่างไร

ซึ่งจริง ๆ ก็คือหวังว่าจะขอกลับเข้ารับราชการอีก

คนพวกนี้แหละครับที่น่ารังเกียจยิ่งขึ้นอีกหลายเท่า เพราะความรู้ความสามารถของตัวเองก็มีอยู่ แต่ได้ตัดสินใจในสิ่งที่เป็นการเอาเปรียบสังคม เอาเปรียบวงราชการ เอาเปรียบข้าราชการอื่น ๆ ที่ควรจะมียุติธรรมในการเลื่อนตำแหน่งขึ้นแทน

ก็เห็นจะต้องฝากถึงผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจบรรจุแต่งตั้งกันไว้ละครับว่าได้โปรดใช้
วิจรรณญาณให้ดี สำหรับพวกเหยียบเรือสองแคมแบบนี้ ถ้ามีคำขอกลับเข้ารับราชการมา

จะยอมให้กลับเข้ามาเป็นเสนียดแก่งวงราชการไปทำไม

ว่าไปแล้ว สำนักงาน ก.พ. เองซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินการต่าง ๆ ตามบทบัญญัติ
ในพรบ. ระเบียบข้าราชการพลเรือนอยู่แล้ว น่าจะเริ่มคิดสังคายนาข้อกำหนดในประเด็นนี้เสียที

**กำหนดลงไปให้แน่ชัดเลยว่าข้าราชการที่ลาออกไปลงสมัครรับเลือกตั้ง ไม่มีสิทธิ
ขอกลับเข้ารับราชการอีก**

วงราชการไทยคงจะสูงขึ้นอีกจมเลย.

“ให้ข้าราชการ วางตัวเป็น กลาง” สั่งง่าย - แต่ ทำยาก

เรานัดกันเสียจริงเกี่ยวกับการ
ออกคำสั่งที่ปฏิบัติจริงไม่ได้

อย่างคำสั่งของกระทรวงมหาดไทยที่
ออกมาว่าขอให้ข้าราชการในสังกัด วางตัว
เป็นกลางอย่างเคร่งครัด

ห้ามแสดงอาการฝักใฝ่กับผู้สมัครคน
ใดคนหนึ่ง พรรคใดพรรคหนึ่งเป็นพิเศษ

ถามสักคำแต่ละว่าในกรณีของผู้สมัครที่
สามหัวโขนเป็นรัฐมนตรีอยู่นั้น

จะให้ข้าราชการมหาดไทยทำอย่างไร
ทำอย่างไรในกรณีที่ รัฐมนตรีเดินทางไป
หาเสียงในเขตพื้นที่ของตน

โดยปกติเมื่อรัฐมนตรีกลับไปบ้าน
หรือเดินทางออกไปช่วยเหลืหาเสียงให้

เพื่อนร่วมพรรคในท้องถิ่นอื่น ข้าราชการ
ในสังกัดมหาดไทยหลายคนจะต้องคอยให้
การต้อนรับดูแลรัฐมนตรีเป็นกรณีพิเศษอยู่
แล้ว

สารวัตรใหญ่ จะต้องไปรายงานตัวในคาน
อารักขารักษาความปลอดภัย

นายอำเภอก็ต้องไปพบไปเยี่ยมเยียนใน
ฐานะเจ้าของพื้นที่

แม้กระทั่งระดับผู้ว่าราชการจังหวัดก็ต้อง
ไปขลุกอยู่กับรัฐมนตรีเหมือนกัน

สภาพความเป็นจริงของสังคมไทย ๆ
เป็นอย่างนี้

อย่าปฏิเสธเสียให้ยากเลย

ที่นี้พอมาถึงช่วงรัฐมนตรีต้องออกไปหา
เสียง คนของมหาดไทยที่อยู่ในพื้นที่ก็ยังคงต้อง
คอยดูแลท่านรัฐมนตรีอยู่

รัฐมนตรีเรียกหาตัว มีหรือจะกล้าขัดใจ
โดยเฉพาะตำรวจ

ตำรวจนั้นเป็น “หน้าที่” อยู่แล้วที่จะ
ต้องคอยอารักขา รักษาความปลอดภัยให้
บุคคลสำคัญระดับรัฐมนตรี

รัฐมนตรีหลายคนที่อยู่ยากทำตัว “เรียบและ
ง่าย” เคยบอกตำรวจในพื้นที่ว่า พวกคุณไป
ทำงานกันเป็นปกติเถิด ผมไปไหนมาไหนเอง
ได้ ไม่ต้องมีรถนำรถตาม

ตำรวจจะตอบว่า ทำอย่างนั้นไม่ได้

เพราะหากรถของรัฐมนตรีไปเสียเฉาเสา
ไฟฟ้าหรือขับไปตกคู จนได้รับอันตรายแล้ว

ตำรวจจะต้องมีคามผิด ถือว่า “บกพร่อง
ต่อหน้าที่” เขียวมาครับ

ลักษณะที่ตำรวจต้องคอยติดตาม. ลักษณะ
ที่นายอำเภอฝ่ายปกครองคอยดูแลรับใช้รัฐมนตรี
นี่ถือว่า ทำตัวให้คุณให้โทษหรือไม่

หรืออย่างที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
เกษตร ออกไปตรวจราชการ ไปเรียก
ประชุมข้าราชการในสังกัดกระทรวงเกษตร
ในจังหวัดที่ท่านลงรับสมัครเลือกตั้งนั้นแล้ว
จะให้ข้าราชการกระทรวงเกษตรทำ
อย่างไร

รู้อยู่เต็มอกว่า การประชุมสัมมนา. หรือ
การตรวจงานราชการในช่วงนี้เป็นการหาเสียง
ทางอ้อมของรัฐมนตรี

ไม่ไปร่วมประชุม ไม่ไปร่วมต้อนรับดีไหม?
ดีแต่เสีย

เพราะจะถูกมองว่ากระด้างกระเดื่อง
ไม่ให้ความร่วมมือชะงัดชะงัด ท่านรัฐมนตรี
คนนั้นทวนกลับมาเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
เดิมอีกหน อนาคตการงานก็ยากที่จะ
โต

ดังนั้นอย่าเสี่ยงดีกว่า

เกิดเป็นข้าราชการนั้น หลักประกัน
ในการถูกรังแกจากข้าราชการการเมือง
หรือจากนักการเมืองมีค่าเป็นศูนย์

มีแต่คนยุ่งว่าข้าราชการอย่าอ้อม
นักการเมืองไปในทางที่ผิด อย่างลัทธิ
การเมืองที่สั่งให้เราทำผิด ๆ ขอให้ทำในสิ่ง
ที่ถูกต้องเถิด ไม่มีใครทำอะไรท่านได้
หรอก

แต่พอข้าราชการถูกนักการเมืองรังแก
เอาจริง ๆ มีใครช่วยได้บ้างไหม?

คนที่ยุ่งอย่างที่ว่านั้นช่วยอะไรเขา
ได้บ้าง?

ได้แต่นั่งท่าตาปริบ ๆ

ได้แต่แสดงความสงสารเห็นใจ

หนังสือพิมพ์อาจจะเขียนแสดงความ
เห็นใจอยู่สักวันสองวัน หลังจากนั้นก็ปล่อย
ให้อยู่อยู่กับอนาคตที่ริบหรี่ไปอีกนาน

คุ้มกันหรือ

คำสั่งง่าย ๆ ที่ปฏิบัติยากอย่างนี้ สั่ง
ไปก็เหนื่อยเปล่า

เหมือนคำสั่งที่ห้ามข้าราชการชั้น
ผู้ใหญ่ในส่วนกลาง ไปเบียดเบียนข้าราชการ
ในหัวเมืองในเมื่อไปตรวจราชการนั้นแหละ

สั่งก็หน ๆ ก็เหมือนเดิม

คือข้าราชการในหัวเมืองยังคงเจอการระ
หนักในการต้อนรับขับสู้อยู่เหมือนเดิม

เพราะ “นาย” ยังทำตัว “ปากว่าตา
ขยิบ” อยู่

พอสั่งข้าราชการผู้ใหญ่ในส่วนกลางไม่
ได้ผล ก็หันไปสั่งเอาที่ข้าราชการในหัวเมือง
สั่งว่า ไม่ต้องต้อนรับขับสู้จนเกินความ
พอดี

ตกลงหนักเข้าไปอีก

เหมือนกับเอาเสือไปไว้ในกรงไก่ แล้วสั่ง
ไก่ว่าอย่าอุทิศตัวให้เสือกินนะ

อ้าว..ก็เสือมันอยากกินนี่ครับ. ไก่จะ
เอาอำนาจอะไรไปหักทานเสือ

ฟิลึก

ฉัตร เริงดอย

น.ส.พ.แนวหน้า

ข้าราชการ กับ การเลือกตั้ง และ การ์ตูน

ดาววันฉาย

เทศกาลเลือกตั้ง เป็นมหกรรมแห่งการตัดสินใจ เรา ๆ ท่าน ๆ ได้ทำการตัดสินใจกันอย่าง
เป็นล่ำเป็นสัน เริ่มตั้งแต่

เอ...ดูจะ ไปเลือก หรือไม่ไปเลือกดีหว่า"

หรือ "เลือกใครดีนี่"

กับ "เลือกคนหรือเลือกพรรค"

อีกทั้ง "ชาย หรือ ไม่ชายดี" (บัตรประจำตัวประชาชน)

กับ "ชายเท่าไรดี" (บัตรประจำตัวประชาชน)

บางทีก็ "รับของของเค้ามาแล้ว ไม่เลือก เค้าจะรู้มั๊ยเนี่ย"

และ อื่น ๆ อีกมากมาย

เอาเป็นว่าเราทุกคนผ่านการตัดสินใจมาด้วยดีก็แล้วกัน เพราะอย่างน้อยพวกเราก็คงพยายามหาข้อมูลมาสนับสนุนการตัดสินใจ จนเป็นที่พอใจของตัวเอง อย่างบางท่านอาจจะมีเพื่อนดีคอยสนับสนุนว่า "ชายไปเหอะน่า เลือกใครเข้าไปมันก็แป๊ะเอ๊ย ให้คนอื่นเค้าเอาไปเลือก บางทีจะดีกว่า" หรือบางท่านก็ได้คนให้กำลังใจว่า "ไม่เห็นเป็นไรเลย ชั้นก็เอาของเค้ามาเหมือนกันแหละ ยังไม่เลือกเลย ใครจะทำไม" แต่เพื่อนบางคนก็แย่น้อย พอถามว่าเลือกคน หรือเลือกพรรคถึงจะดี **ค้นพบว่าเลือกคนละพรรคขี้** เลยไม่รู้เรื่อง ตัดสินใจลำบาก

อย่างไรก็ตาม ข้าราชการส่วนใหญ่คงจะเอาจริงเอาจังกับการตัดสินใจในเทศกาลนี้มากพอสมควร เพราะนักการเมืองกับข้าราชการประจำมีเรื่องต้องเกี่ยวข้องกันใกล้ชิด ก็นักการเมืองเป็นฝ่ายวางนโยบาย แล้วข้าราชการประจำก็เป็นผู้รับนโยบายไปปฏิบัติไง เพราะฉะนั้นข้าราชการจึงค่อนข้างจะสนใจกับการอภิปรายหาเสียง กับทั้งนโยบายของพรรคการเมืองต่าง ๆ พวกเราจะพากันติดตามอ่าน ดู ฟังว่าใครเขาว่ายังไง พรรคนั้นพรรคนั้นเขาจะทำอะไรให้ใคร ยังไง ที่ไหน เมื่อไหร่ ฯลฯ จนเราตัดสินใจได้ว่าจะเลือกใคร พรรคอะไร เสร็จแล้วถามเพื่อน

ว่าจะเลือกใคร ก่อนจะไปเข้าคุกหากกะบาท ด้วยความหวังว่าจะอะไร อะไร มันจะดีขึ้นมาก
เมื่อมหรรมการตัดสินใจผ่านไป ก็ถึงเทศกาลแห่งการรอ รอดูว่า เมื่อไหร่ อะไร อะไร
มันถึงจะดีขึ้นดังว่า ชักที

ระหว่างรอ คุณการ์ตูนไปพลาง ๆ ก่อนท่าจะดี การ์ตูนเรื่องนี้จะแสดงถึงภาพในใจ
ของคนที่ย่ี่ยนไปตามข้อมูลที่ได้รับ ประกอบกับประสบการณ์ของเจ้าตัว

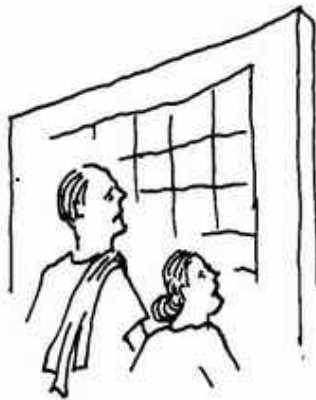

การ์ตูนเรื่องนี้ชี้ให้เห็นความจริงข้อหนึ่งที่ว่า การสื่อสารให้เข้าใจตรงกันนั้นไม่ง่ายเลย แม้ว่าจะได้ถ้อยคำกันละเอียดลึกซึ้งเพียงใด เว้นแต่จะใช้ภาพหรือ ใ้ดูของจริง ซึ่งโอกาสที่จะทำดั่งว่านี้ก็มักไม่ค่อยมีเท่าไร

ถ้าหากท่านมีข้อคิดนี้อยู่ในใจตลอดเวลา ว่าเรากับเขาไม่ได้มองอะไรเป็นภาพเดียวกัน ๑๐๐% และท่านได้นำมันไปประกอบการพิจารณาตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ในชีวิตแล้วละก็ ประโยชน์จะเกิดขึ้นอย่างแน่นอน อย่างน้อยเวลาเมื่อใครไม่ทำอย่างที่ได้พูดไว้กับท่าน ท่านก็จะโกรธน้อยลง เพราะคิดได้ว่า “เค้าอาจจะไม่ได้หมายความว่าเราเข้าใจก็ได้ มั้ง”

กลับมาถึงเรื่องที่ท่านกำลังรอ คือ รอให้อะไร อะไร มันดีขึ้น ในระหว่างรอมบางท่านอาจรู้สึกผิดหลัง แล้วคิดว่า “ไม่เห็นทำอย่างที่ว่าไว้เลย ทีหลังไม่เลือกแล้ว” แต่ในขณะเดียวกัน บางท่านอาจรู้สึกได้อย่างที่หวัง ทั้ง ๆ ที่ตอนแรกคิดว่าหมดหวังไปแล้ว เพราะคนที่ท่านกาะบาทไว้ไม่ได้รับเลือก อะไรต่าง ๆ เหล่านี้อาจเกิดขึ้นได้เสมอ ไม่ใช่ของแปลก เพราะขนาดคนที่ตั้งใจให้ข้อมูลรายละเอียดเต็มที่ ก็ยังไม่สามารถสื่อภาพได้สมบูรณ์ ก็แล้วนักการเมืองยิ่งตอนหาเสียงมีเวลาจำกัด ต้องการพูดอะไรต่ออะไรมากมาย ก็อาจจะต้องย่อลงให้เหลือเฉพาะความสำคัญ ๆ อย่างที่พูดว่า เราจะทำอะไรเพื่อประชาชนนั้นนะ ที่เต็ม ๆ อาจจะเป็น เราจะทำเพื่อประชาชนและเพื่อตัวข้าพเจ้าเองก็ได้

ท่านก็ลองเอาการ์ตูนเรื่องนี้มาอธิบายก็แล้วกัน แล้วคิดเสียว่า ท่านคงจะเข้าใจความหมายของสิ่งที่เขาพูดผิดไป อันที่จริงเขาได้ทำอย่างที่ได้ให้คำมั่นสัญญาไว้วิธตอนหาเสียงแล้ว ทุกประการ...สาธุ

หลวงเพชกรให้ลูก “นิยาม”

เฮ้งช่วยทำเหสิ มั้ญกูเิดร เเนอร์อะไร

วิธีทำให้ ผู้ใต้บังคับบัญชา เหียว

นิโลบล

คำว่า “เหียว” น่าจะคล้ายคลึงกับคำว่า เฉา เหงา หงอย ซิมเซา หรือทรุดโทรม ฯลฯ ที่ว่าน่าจะมีความหมายคล้ายคลึงกันเนื่องจาก คำทั้งหมดนี้เป็นการแสดงอาการทางลบ แสดงถึงความเจ็บไข้ได้ป่วย หรือสุขภาพที่มีสิ่งจะดีของสิ่งมีชีวิต ไม่ว่าจะเป็นมนุษย์ สัตว์ หรือพืช ก็ตาม แต่คำเหล่านี้เป็นคำพื้นบ้านหรือที่เรียกว่าภาษาชาวบ้าน ถ้าจะพูดให้เป็นภาษาหนังสือสักหน่อยก็อาจจะใช้คำว่า หมดกำลังใจ หรือไม่มีแรงจูงใจ ก็ยอมได้

“ผู้ใต้บังคับบัญชา” ตรงกับคำว่า ลูกน้อง หมายถึง ลูกน้องทุกระดับชั้นที่อยู่ใต้บังคับบัญชาของท่าน

“ผู้บังคับบัญชา” หมายถึง ผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้น ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้บังคับบัญชาที่เหนือท่านไปเพียงชั้นเดียวเท่านั้น อาจเป็นผู้ที่อยู่เหนือท่านไปหลายชั้นก็ได้

การที่จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาของท่านเหียวเฉานั้นทำได้ง่ายมาก เรียกกันว่าเล่นไม่ยาก วิธีง่าย ๆ บางวิธีมีดังต่อไปนี้

๑. อย่าเปิดโอกาสให้เขาได้ทำงานสำคัญ หรือที่เรียกว่างานช้าง จงมอบหมายงานกระจอกกระจิบที่ไม่มีความสลักสำคัญและไม่มีความหมายให้ทำ ผลก็คือผู้ใต้บังคับบัญชาของท่านจะไม่มีโอกาสได้แสดงฝีมือเลย ทำให้ไม่สามารถทราบได้ว่าเขาผู้นั้นมีความสามารถหรือไม่ ประการใด

๒. มอบงานที่ยาก ๆ ที่ต้องใช้ อัตรากำลังหลาย ๆ คนทำจึงจะสำเร็จ หรือที่คิดว่าเขาจะทำไม่ได้ ให้เขาทำโดยไม่ต้องมีผู้ช่วย แน่نونเขาจะต้องทำด้วยความยากลำบาก อาจสำเร็จแต่ใช้เวลานานมาก และผลงานอาจไม่ดีเท่าที่ควร ผลก็คือเขาจะเกิดท้อถอย หมดแรงไปเอง

๓. หากเผชิญทราบกับผู้ใต้บังคับบัญชา ของท่านชอบหรือไม่ชอบงานประเภทใด หรือมีความถนัดงานหรือไม่ถนัดงานประเภทใด

ก็แกล้งทำเป็นไม่รู้หรือลืม ๆ เสีย แล้วให้เขาไปทำงานอื่นที่ตรงข้ามกับความชอบความถนัดและความรู้ความสามารถของเขาทันที ผลก็คือ เขาจะทำงานด้วยความยากลำบาก งานไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร แล้วเขาจะค่อย ๆ เฉื่อยชาไปเอง พวกข้าราชการที่ทำงานแบบเช้าชามเย็นชามส่วนหนึ่งมาจากพวกนี้ (อย่าไปนับพวกที่ชอบเช้าชามเย็นชามโดยกำเนิดนะ)

๔. ถ้ากองไหนหรือแผนกไหนมีทางเจริญก้าวหน้าอย่าให้เขาได้ไปทำงานในหน่วยงานนั้น ๆ เดี่ยวเขาจะเจริญก้าวหน้าเร็วไป ส่งเขาไปทำงานในที่ ๆ ไม่มีทางเจริญก้าวหน้าในที่ ๆ ไม่มีทางได้เลื่อนระดับตำแหน่ง หรือที่ดิน เท่านั้นที่รับรองได้ว่า "ซิมไปเลย"

๕. ให้เขาได้รับความไม่ยุติธรรมอย่างเห็นได้ชัดในการพิจารณา ๒ ชั้น ถึงเขาจะทำงานดีเด่นอย่างไร หรือดีกว่าคนอื่นอย่างเห็นได้ชัด อย่าไปเสนอเขา เสนอชื่อคนอื่นให้ได้ ๒ ชั้นไปเลย การพิจารณา

เลื่อนตำแหน่งหรือเลื่อนระดับก็เช่นกัน ให้เสนอเลื่อนระดับคนอื่นที่อาวุโสน้อยกว่า ฝีมือไล่ ๆ กันหรือสู้ไม่ได้อย่างเห็นได้ชัด คนที่ไม่สนใจทำงาน คนที่ประจบสอพลอ คนที่ทำงานพอใจจะให้ชะง่าง โดยอ้างว่าคนที่ท่านเลื่อนถึงอาวุโสน้อยกว่าก็มีความรู้ความสามารถหรือไม่ก็เสนอคนที่อาวุโสมากกว่า แต่ทำงานไม่เป็น หรือไม่เคยทำงาน เรียกว่าเป็นคนเก่าแก่หรือแก่มาก ๆ ให้ขึ้นเป็นหัวหน้าเขา โดยอ้างว่าหัวหน้างานทำงานไม่เป็นไม่เป็นไร เขาอาวุโสกว่าปกครองได้ ให้ลูกน้องทำไปก็แล้วกัน หัวหน้าเซ็นชื่ออย่างเดียวก็นพอ ผลก็คือเขาจะเกิดความน้อยเนื้อต่ำใจ และคิดว่าความยุติธรรมไม่มีในโลกนี้ ถึงจะทำงานดีหรือไม่ดีก็ไม่มีใครเห็น สู้ทำไปเรื่อย ๆ จนแก่ก็คงได้ตัวเอง เพียงแค่นี้ท่านก็จะได้ข้าราชการที่มีอาการตายซากเพิ่มขึ้นมากมาย

๖. พยายามจับผิดให้มาก ๆ จับตาดูให้ดีถ้าเขาทำอะไรผิดพลาดเพียงเล็กน้อย ให้รีบตำหนิตันที่อย่าเฉยไว้ การตำหนิถ้าจะให้ดีควรทำต่อหน้าธารกำนัล ทำเสียงเอ็ดให้ดัง ให้หงอยไปเลย

๗. อย่าไปหักทนายเขา หากพบเขา มากับลูกน้องคนอื่น ๆ จงหักทนายลูกน้องคนอื่น ๆ ทุกคน เว้นเขาคนเดียว คิดเสียว่าเขาไม่อยู่ ณ ที่นั้น หรือถ้าพบเขาตามลำพังโดยบังเอิญ เช่น เดินสวนกันก็แกล้งทำมองไม่เห็น เสีย วิธีการเช่นนี้จะทำให้เขาคิดได้หลายอย่าง เช่น ท่านไม่ชอบหน้าเขา ท่านเข้าใจเขาผิด เขาทำความผิด ฯลฯ ล้วนแล้วแต่เรื่องร้ายแรงทั้งนั้น

เห็นไหมละว่าเป็นเรื่องเล่นไม่ยากเลย เราเป็นหัวหน้าซะอย่างจะทำอะไรก็ได้ โครหรือจะกล้าร้องทุกข์ ถึง พรบ.ราชการพลเรือน จะเปิดไว้หน้าไหนจะกล้า ถ้ากล้าจริงก็ลองดู เพียงยกตัวอย่างวิธีการไม่กี่ตัวอย่างง่าย ๆ ลูกน้องท่านก็จะเหี่ยวจนเกินพอแล้ว

ที่เขียนมานี้มิได้หมายความว่าต้องการให้ผู้บังคับบัญชาใช้วิธีเหล่านี้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา เพราะไม่เห็นว่าเกิดประโยชน์อะไร

แก่ตัวท่านผู้บังคับบัญชาเอง ตัวผู้ใต้บังคับบัญชา หรือแก่ผลงานเป็นส่วนรวม เพราะการเป็นผู้บังคับบัญชาย่อมได้เปรียบผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่แล้ว หากไม่พอใจไปกลั่นแกล้งผู้ใต้บังคับบัญชา ถึงผู้อื่นไม่รู้เรารู้อยู่แก่ใจตัวเองแล้ว ผู้ที่มีธรรมประจำใจย่อมไม่ประพฤติ ถึงจะไม่ชอบหน้าลูกน้องเพียงใดก็ตาม

ทั้งหมดนี้ต้องการเพียงให้เห็นว่าการทำให้ผู้ปฏิบัติงานหมดกำลังใจ หรือหมดแรงจูงใจทำได้ง่ายมาก แต่การที่จะทำให้เขามีกำลังใจหรือมีแรงจูงใจนั้นทำได้ยากกว่า วิธีการบางประการดังกล่าวข้างต้น หากปฏิบัติให้กลับกันได้ก็จะเป็นทางหนึ่งที่จะเกิดผลตรงข้ามคือแทนที่จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาของท่านเหี่ยวก็จะกลับทำให้เขาสดชื่นได้ แล้วท่านต้องการให้เขาเหี่ยวหรือสดละ โปรดเลือกปฏิบัติเองก็แล้วกัน

จึงขอประทานเสนอมาเพื่อโปรดพิจารณา.

กลุ่มเลือดก็อาจจะมีความหมาย

ท่านอยากทราบไหมว่าจะ ไรคือสิ่งที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จทางด้านเทคโนโลยีของญี่ปุ่น คำตอบที่ได้ไม่ใช่เรื่องของคุณภาพของคน ไม่ใช่เรื่องเศรษฐกิจภายในประเทศ และก็ไม่ใช่เรื่อง การมีระบบพนักงานสัมพันธ์ที่ดี แต่เป็นสิ่งที่เราคาดไม่ถึง นั่นคือ การที่ประชากรญี่ปุ่นมีกลุ่มเลือด ที่เหมาะสมกับงาน

ผู้อ้างว่าค้นพบเรื่องนี้ คือ นายโตชิคาเกะ โนมิ ผู้เขียนหนังสือเรื่อง "ทำอย่างไรจึงจะมี กลุ่มเลือดที่เหมาะสม" โนมิได้เก็บตัวอย่างกลุ่มเลือด จำนวนมากกว่า ๓๐๐,๐๐๐ ตัวอย่าง โดย ได้เก็บคุณลักษณะและบุคลิกของผู้เป็นเจ้าของกลุ่มเลือดนั้น ๆ ไว้ด้วยและนำมาวิเคราะห์

จากการอ้างอิงของนายโนมิ ปรากฏว่าผู้ที่มีกลุ่มเลือดโอ เป็นพวกที่รักษาสติธิประโยชน์ ของตัวเอง และคิดอะไรตรงไปตรงมา กลุ่มเลือดเอ เป็นวิศวกรและช่างเทคนิคต่าง ๆ ได้เยี่ยม ที่สุด (ซึ่งประมาณ ๕๐% ของประชากรญี่ปุ่น) กลุ่มเลือดบี มักเป็นคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ แต่ไม่ค่อยจะอยู่กับร่องกับรอยนัก ในขณะที่กลุ่มเอบี เป็นพวกที่มีชีวิตง่าย ๆ เห็นอกเห็นใจคนอื่น

เมื่อผลงานของนายโนมิออกสู่ตลาด ก็เลยเกิดแพ้นเลือกคู่โดยกลุ่มเลือดในญี่ปุ่น บาง บริษัทก้าวไปไกลถึงขนาดรับสมัครคนเข้าทำงานโดยระบุกลุ่มเลือดเอาไว้ด้วย

เรื่องนี้จะมีความจริง และถูกต้องตามหลักวิทยาศาสตร์แค่ไหนยังมีได้มีการพิสูจน์ แต่ก็ นับว่านายโนมิมีความพยายามสูงทีเดียว โดยเฉพาะความพยายามที่จะค้นหาความจริงว่า เพราะ เหตุใดญี่ปุ่นจึงประสบความสำเร็จด้านเทคโนโลยีอย่างมากมาย โดยให้คำตอบว่าเพราะประชากร ที่อยู่นั้น ๕๐% เป็นพวกที่มีกลุ่มเลือดซึ่งกำหนดและสร้างให้เขามีทักษะด้านวิศวกรรมและช่าง เทคนิคอย่างเลิศอยู่แล้ว

เรียบเรียงจาก "Notes from All Over"

Reader's Digest June 1986

กานดา วัชรารักษ์

นิยาย

วิทยาศาสตร์

เรื่อง คุณมโน

ประดิษฐ์

กับเฟื่องเกียร์

ของยานอวกาศ

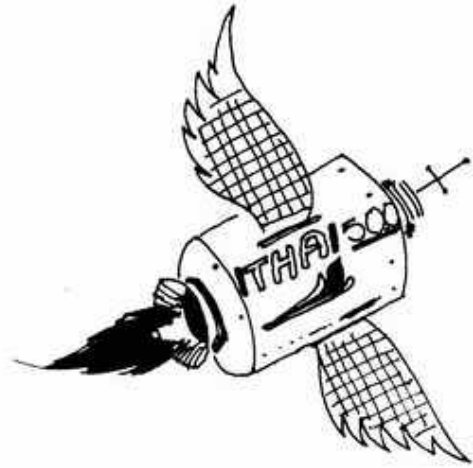

จุไรเฉลิม บุญไทย

พุทธศักราช ๓๐๐๐ ไทยเป็นมหาอำนาจ เรากุมอำนาจทั้งทางเศรษฐกิจและทางการเมืองของโลก โดยกุมไว้กว่า ๕๐% เรามีการผลิตและส่งออกยานอวกาศเป็นกลไกสำคัญในการปั่นตลาดโลกให้ไปตามใจเรา บริษัทผลิตและส่งออกยานอวกาศที่ใหญ่ที่สุดในประเทศตอนนั้นคือ บริษัทสยามอวกาศยาน จำกัด (SIAM SPACE

SHUTTLE CO.,LTD. หรือ 3S ซึ่งผลิตยานอวกาศ THAI 500 ส่งออกดังคับโลก 3S มีคุณฉิ่ง วิศวกรอวกาศ (SPACE ENGINEER) เป็นตัวจักรสำคัญ

ในอีกด้านหนึ่งของประเทศ (เวลาต่างกันประมาณ ๑๐ ชั่วโมง) ก็มีคุณมโนประดิษฐ์เป็นวิศวกรเหมือนกัน และเป็นนักประดิษฐ์ตามชื่อด้วย คุณมโนฯ ได้สืบทราบความลับเกี่ยวกับ THAI 500 มาได้ว่า เครื่องยนต์ของยานฯ รุ่นนี้มีจุดอ่อน เนื่องจาก THAI 500 นี้ใช้เกียร์กระปุก แล้วตรงเฟื่องเกียร์มักจะเสียบ่อย ๆ เป็นปัญหาใหญ่ของ 3S ที่เดียว

คุณมโนฯ เห็นช่องทางอยู่ใส่ ๆ จึงคิดผลิตเฟื่องที่ทำด้วยวัสดุพิเศษสำหรับใช้กับ THAI 500 โดยเฉพาะ เฟื่องนี้จะทำให้อายุการใช้งานของ THAI 500 เพิ่มขึ้นถึง 2 เท่า มันไม่ใช่งานง่ายเลย คุณมโนฯ พุ่มทั้งกำลังกาย กำลังใจ และกำลังเงินทั้งหมดที่เขามี และที่คุณพ่อคุณแม่มีเฟื่องานนี้ แยกใช้เวลาทั้งหมดอยู่ในห้องทดลอง แก่คิด ทดลอง คิด

ทดลอง สลับกันไปเป็นเวลาครึ่งปี แกก็ร้อง
ยูเรก้า ข้าพบแล้ว

ด้วยความที่กลัวคนอื่นจะล่วงรู้ความลับ
แกก็ขุ่มสร้างโรงงานอย่างรีบเร่ง ขนาดเร่งแล้ว
กว่าโรงงานและเครื่องจักรจะพร้อมก็ปาเข้าไป
อีก 4 เดือน แกเริ่มผลิตทันที พร้อมกันนั้นก็เตรียม
การโฆษณา กะว่าคุณนี่จะต้องแจ่มมา
ติดต่อนั้ ๆ 2 เดือนต่อมา (เบ็ดเสร็จ 1 ปีพอดี
จากวันนั้นถึงวันนี้วันที่เกษนะ) เฟื่องชนิดพิเศษ
ก็เสร็จพร้อมที่จะนำออกขาย คุณมโนฯ เฟื่องจะมี
เวลาหายใจ ออกมากินข้าวเย็นนอกห้องทดลอง
เป็นมือแรก กินเสร็จก็นั่งฟังอ่านหนังสือพิมพ์

และแล้วคุณมโนฯ ก็แทบช็อค เมื่อเปิด
ถึงหน้าธุรกิจอุตสาหกรรม แกพบว่ามีคอลัมน์
สัมภาษณ์พิเศษคุณนี่ถึงความสำเร็จในการที่
ยอดขายยานอวกาศ THA 500 (รุ่นใหม่)
ของ 3S ได้ครบ 1 หมื่นลำ โดยรุ่นปรับปรุง
ใหม่นี้ได้เปลี่ยนจากเกียร์กระปุก ซึ่งมีปัญหา
ที่ตัวเฟือง มาเป็นใช้กวดปั้มแทน คุณนี่ได้คิด
เกียร์กวดปั้มได้สำเร็จเมื่อ ๖ เดือนมาแล้ว
และผลิต รุ่นใหม่ออกสู่ตลาดมาตั้ง ๓ เดือน
เข้านี้แล้ว

อนิจจาคุณมโนฯ ประคิษฐ์ ความหวังทั้ง
หมกฟังทะลาย แถมตัวเองก็มากลายเป็นบุคคล

ล้มละลายไปพร้อม ๆ กับคุณพ่อคุณแม่ นี่เพราะ
ความที่ตัวเองมัวแต่รัก ไม่ยอมมุ่งแต่งงาน ไม่สนใจ
ความเป็นไปภายนอก ทำตัวปิดต่อข่าวสาร
นี่ถ้าแกรู้สึกนึกเมื่อ ๖ เดือนที่แล้วว่า คุณนี่ได้
คิดเกียร์ระบบใหม่ที่ไม่ต้องใช้เฟืองขึ้นมาได้
แกก็ควรจะล้มเลิกการซื้อเครื่องจักรสร้างโรงงาน
เพราะตอนนั้นยังไม่ได้เริ่มสร้างโรงงานด้วย
ซ้ำไป แต่มีไหน ๆ ก็ไหน ๆ คุณมโนฯ เลยต้อง
ไปนั่งอยู่คลองถม ชั่งเฟื่องขายกิโกละ ๑๐ บาท
และสิ้นชีวิตด้วยความตรอมใจเมื่ออายุได้ ๕๐ ปี

นิยายวิทยาศาสตร์เรื่องนี้ชี้ให้เห็นว่า
การทำดีนั้นอาจจะไม่ได้ดีเสมอไปถ้าหาก
ไม่ดูตาม้าตาเรือ ในการกระทำกิจกรรม
หรือดำเนินโครงการใด ๆ ก็ตาม ท่านผู้อ่าน
โดยเฉพาะท่านนักบริหาร ท่านเคยเหลียวดู
ความเป็นไปรอบ ๆ ข้างบ้างหรือไม่ เคย
ถามตัวเองบ้างไหมว่าทำไปทำไม ยังจำเป็น
จะต้องทำอยู่ไหม หรือควรจะต้องปรับ
เปลี่ยนส่วนไหนให้เหมาะสมกับสภาพการ
เปลี่ยนแปลง หากท่านไม่ค่อยได้ทำอย่างที่ว่า
ก็อาจจะเป็นไปได้ว่าความรู้ความสามารถ
ความบากบั่นอุทิศสหายพยายามทั้งหลายแห่ง
ของท่านในการทำงานชิ้นหนึ่ง หรือหลาย ๆ
ชิ้นจะเป็นหมัน แล้วท่านก็ต้องไปนั่งเป็น
เพื่อนคุณมโนฯ ที่คลองถมในที่สุด

ดอกจำปาสีน้ำเงิน

ภักดี รตนผล.

แหวอตี๊ะ แปลว่าความนุ่มละไม เป็นเด็กสาวอายุสิบสี่ของหมู่บ้านกูวิง ตำบลบานา
เธอห่มคลุมร่างระหงไว้มีคชิดด้วยโสร่งสีเขียวขาบกรอมข้อเท้า
เสื่อลายปาเต๊ะแขนกระบอกจรวดข้อมือ
และซ่อนหน้าหวานคมไว้ใต้ผ้าคลุมสีขาว ประดับดอกจำปาสีน้ำเงิน

ใบหน้าหวานเข้มคมประดับดอกจำปาสีน้ำเงิน
โคคเค่นอยู่แถวหน้ากลุ่มเด็กสาวที่ยืนออกันอยู่ริมรั้ว
เธอยืนขม้อยตาแอบมองเรามาจนแล้ว
พอเราหันไปสบตา เธอก็หลบหน้าวูบวาบ
และกระชับผ้าคลุมหน้าให้มิดชิดเข้าไปอีก
แลเห็นแต่ดวงตาขดข้อยและดอกจำปาอยู่ไหว ไหว

หน่วยอำเภอเคลื่อนที่ของเราเดินทางมาถึงหมู่บ้านเวลาตีเก้า^{๑)}
โต๊ะอิหม่ามช่วยประกาศผ่านเครื่องกระจายเสียงของมัสยิด
ถึงการมาเยือนของเรา
เกษตรอำเภอมีต้นกล้า ป้อนตา และป้อนเต^{๒)} มาแจกจ่าย
อนามัยอำเภอมียาสามัญประจำบ้านมาบริการ
ฝ่ายปกครอง รับแจ้งเรื่องทะเบียนราษฎร
ฝ่ายสถิติ รับแจ้งขึ้นทะเบียนทหาร

ฯลฯ

---

๑) ๐๕.๐๐ น.

๒) ตะกั่วและมะละกอ

คนแก่กับเด็กเล็กพากันมาขอยากันมาก
 ยาพยาธิ ทางเดินอาหาร ทางเดินหายใจ
 ยาทากลาก เกื้อน ชันตุ ร้อยหรือลงอย่างรวดเร็ว
 ผัวเมียคู่หนึ่งพาลูกสาวอายุสองขวบมาแจ้งเกิด
 เมื่อถามถึงเหตุผลที่ละเอียดถึงสองปี
 เขาตอบว่า “ดอะ ตาฮู” – “ไม่รู้”
 เราใช้เวลาในหมู่บ้านนี้สี่ชั่วโมงเศษ
 ถึงเวลาตีหนึ่ง^{๓)}เศษ เราก็เตรียมตัวกลับ
 แต่กลุ่มเด็กเล็กและเด็กสาวยังยืนออกกันอยู่ริมรั้ว
 แวรอดตีปีะ ยังขม้อยตามองเราไม่วางตา

ก่อนที่รถจะเคลื่อนออกจากหมู่บ้าน
 แวรอดตีปีะ คงรวบรวมความกล้าหาญทั้งหมด
 ก้าวเข้ามาบอกว่า “มีเตาะออมะห์ มาโตะ” – “ขอยาแก้ไอ”
สี่ชั่วโมงสำหรับการตัดสินใจร้องขอยาแก้ไอเพียงขวดเดียว

ไม่ว่าแวรอดตีปีะ คอเลาะห์ รอกีฮะห์ หรือ แวรีฮะห์
ซึ่งเป็นตัวแทนของเด็กหนุ่มสาวของหมู่บ้าน
ก็ยังขลาดกลัวแม้แต่จะเรียกร้องสิทธิ์ขั้นมูลฐาน
ใครคนหนึ่งตอบว่า “มาอะห์ ออมะห์ มาโตะ ฮาบิสเคาะห์” –
“เสียใจด้วย ฮาแก้ไอหมดแล้ว”

ก่อนรถจะเลี้ยวกลับ ไปจากหมู่บ้าน
 เห็นคอกจำปาสีน้ำเงินปลิวไสว
 กูรวากับจะตึกปีกโบยบินไปจากโบหน้าและหลังไหล่ของเธอ

ปัตตานี ๒๕๒๕

๓) ๑๓.๐๐ น.

วินัยข้าราชการ

อุทาหรณ์ก่อนทำผิด

เอกศักดิ์ ตรีกรุณาสวัสดิ์

เวรยามรักษา สถานที่ราชการ

สถานที่ราชการย่อมเป็นสถานที่สำหรับประชาชนไปติดต่อและขอรับบริการจากทางราชการ ไม่ว่าจะเป็นในด้านธุรกิจหรือชีวิตประจำวันก็ตาม นอกจากนั้น สถานที่ราชการยังเป็นที่เก็บรักษาและรวมทรัพย์สินของทางราชการ รวมทั้งเอกสารสำคัญต่าง ๆ อีกมากมายนับประการ หากเกิดอัคคีภัยขึ้น หรือมีคนร้ายบุกรุกเข้าลักเอาทรัพย์สินของทางราชการ ก็จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของชาติบ้านเมืองเป็นส่วนรวม และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบต่อทรัพย์สินนั้น อาจจะต้องรับผิดชอบในทางแพ่งต่อความเสียหายของทรัพย์สินนั้น ๆ อีกด้วย

เพื่อที่จะป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้น คณะรัฐมนตรีจึงได้วางมาตรการให้ส่วนราชการต่าง ๆ จัดเวรรักษาราชการประจำ

สถานที่ราชการตลอดเวลาทั้งกลางวันและกลางคืนและให้ผู้บังคับบัญชาคอยสอดส่องตรวจตราเพื่อความปลอดภัย และเพื่อให้เวรได้อยู่ประจำด้วย ถ้าปรากฏว่า เวิร์งทั้งหน้าที่ให้ถือเป็นความผิดอย่างร้ายแรง และให้พิจารณาโทษอย่างน้อยให้ออกจากราชการ ถ้าปรากฏเสียหายเกิดขึ้นเพราะอัคคีภัยแล้ว นอกจากจะดำเนินคดีตามกฎหมายแล้วให้พิจารณาโทษทางวินัยด้วย (มติคณะรัฐมนตรีที่ น.ว. ๑๐๑/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๕)

ต่อมาวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๕ คณะรัฐมนตรีก็ได้วางระเบียบเกี่ยวกับการจัดเวรรักษาราชการประจำสถานที่ราชการในต่างจังหวัดไว้โดย

(๑) ให้สั่งกำชับเจ้าหน้าที่กวดขันการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงินให้เป็นไปตามระเบียบโดยเคร่งครัด

(๒) ให้จัดข้าราชการทำหน้าที่เวรเพื่อเฝ้ารักษาสถานที่ราชการแห่งนั้น ๆ เป็นประจำทุกวัน โดยจัดเวรคืนละ ๓ ผลัด แต่ละผลัดให้มีหัวหน้าเวร ๑ คน ผู้อยู่เวร ๑ คน

หากมีข้าราชการไม่พอก็ให้จัดตำรวจเข้าปฏิบัติหน้าที่การอยู่เวรร่วมด้วย

(๓) ต้องจัดทำหลักฐานกำหนด วัน เวลา และบุคคลผู้อยู่เวรไว้โดยแน่นอน การแก้ไขเปลี่ยนแปลงต้องได้รับอนุมัติจากผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ และปลัดกิ่งอำเภอ หรือผู้รักษาการแทน

(๔) หากมีการเสียหายเกิดขึ้น ผู้อยู่เวรจะต้องรับผิดชอบโดยตรงอย่างหนัก ส่วนผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ และหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด หรืออำเภอ หรือกิ่งอำเภอจะต้องร่วมรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นด้วยเสมอ (มติคณะรัฐมนตรี ที่ น.ว.๑๖๑/๒๔๙๕ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๔๙๕)

ปลายปี พ.ศ. ๒๔๙๕ เหตุการณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับอัครคิภย์เผาผลาญสถานที่ราชการ ชักชาลง และบางส่วนราชการก็มีปัญหาเกี่ยวกับตัวข้าราชการที่จะจัดให้อยู่เวรรักษา ราชการประจำสถานที่ราชการอีกด้วย คณะรัฐมนตรีจึงได้ผ่อนคลายความเคร่งครัดและเข้มงวดลง เป็นว่าการจัดเวรประจำสถานที่ราชการทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเพื่อป้องกันอัครคิภย์นั้น มอบให้อยู่ในดุลพินิจของเจ้ากระทรวงที่จะพิจารณาสั่งการไปได้ตามความจำเป็นและเหมาะสมแก่ภูมิประเทศและเหตุการณ์ (มติคณะรัฐมนตรี ที่ น.ว.๒๙๒/๒๔๙๕ ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๔๙๕)

ต่อมากลางปี ๒๔๙๖ ทางราชการได้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในจังหวัดชายแดนบางจังหวัด คณะรัฐมนตรีจึงสั่งให้กระทรวง

ทบวงกรมต่าง ๆ จัดข้าราชการอยู่เวรรักษา ราชการเพิ่มขึ้นให้เหมาะสมกับเหตุการณ์ และอย่าให้เกิดการเสียหายแก่ราชการขึ้นได้ (มติคณะรัฐมนตรี ที่ น.ว.๒๙๒/๒๔๙๖ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๔๙๖) หลังจากนั้นทางราชการก็ได้ประกาศยกเลิกการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในจังหวัดชายแดนบางแห่ง คณะรัฐมนตรีจึงมีมติให้ผ่อนคลายความเคร่งครัดลง โดยให้แต่ละส่วนราชการใช้ดุลพินิจพิจารณาสั่งการไปตามความจำเป็นว่าจะสมควรจัดให้มีข้าราชการอยู่เวรรักษา ราชการ หรือให้มีเวรยามเฝ้าสถานที่ราชการอย่างไร เพียงใด ให้เป็นการเหมาะสมของแต่ละแห่ง โดยมีให้เสียหายแก่ราชการ (มติคณะรัฐมนตรี ที่ น.ว.๙๑/๒๕๐๑ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๐๑)

ในด้านการดำเนินการทางวินัยกับข้าราชการที่ได้รับมอบหมายให้เป็นเวรรักษาสถานที่ราชการ แล้วมาเข้าเวรช้าหรือกลับก่อน หรือออกไปนอกสถานที่แล้วกลับมาอยู่เวรต่อ หรือไม่ไปอยู่เวรเลย และเกิดความเสียหายมากบ้าง น้อยบ้าง หรือไม่มีความเสียหายเกิดขึ้นเลยก็ตาม ผู้บังคับบัญชาจะต้องดำเนินการทางวินัยโดยพิจารณาลงโทษลดขั้นลงไปตามความร้ายแรงของกรณีตั้งแต่ไล่ออก ปลดออก ให้ออก ลดขั้นเงินเดือน ตักเงินเดือน และภาคทัณฑ์ แล้วแต่กรณีแล้วรายงานมายัง ก.พ.

ในการพิจารณาของ ก.พ. นั้น กรณี

ความผิดใด ควรได้รับโทษเท่าใด จะต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นแล้วนำไปปรับกับกฎหมายว่าเป็นความผิดตามมาตราใด และการกระทำนั้น ๆ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการอย่างไรร้ายแรงหรือไม่ เพียงใด ถ้าก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการอย่างไรร้ายแรงแล้ว กรณีดังกล่าวจึงจะเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงได้ สำหรับการกระทำผิดวินัยกรณีละทิ้งหน้าที่เวรนี้ ปรับได้กับมาตรา ๗๕ และตามมาตรา ๗๖ และตามมาตรา ๗๗ กรณีที่จะเป็นผิดวินัยร้ายแรง ซึ่งจะต้องได้รับโทษถึงให้ออกปลดออก หรือไล่ออก นั้น ตามมาตรา ๗๕ วรรคสอง ก็ได้กำหนดไว้ว่า จะต้องก่อให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างไรร้ายแรงด้วย ดังนั้น การละทิ้งหน้าที่เวร โดยไม่มีความเสียหายเกิดขึ้น จึงปรับบทเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงไม่ได้ นอกจากนั้น การที่ละทิ้งหน้าที่เวรนี้ ก็ไม่อาจจะนำมาปรับบทเป็นผิดวินัย ตามมาตรา ๘๑ วรรคสอง ในฐานะประพฤติก่อร้ายแรงได้อีกด้วย เพราะว่าเป็นเรื่องประพฤติก่อร้ายแรงนั้น จะต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงเป็นเรื่อง ๆ ไป โดยคำนึงถึงเกียรติของข้าราชการ ความรู้สึกของสังคมและเจตนาที่กระทำ แต่พฤติการณ์ในการกระทำผิดวินัยกรณีละทิ้งหน้าที่เวรนี้โดยไม่มีเหตุอื่น เช่น เสพสุราหรือเล่นการพนันเข้ามาแทรกด้วยแล้วส่วนใหญ่เท่าที่มีการลงโทษทางวินัยและรายงานมายัง ก.พ. นั้น ก็ยังไม่อาจจะนำมาปรับบทเป็นการประพฤติก่อร้ายแรงได้ถนัดนักแต่อย่างไร

โดยเหตุดังกล่าวข้างต้น จึงได้มีการวางแนวทางในการพิจารณาความผิด และกำหนดโทษสำหรับกรณีละทิ้งหน้าที่เวรเอาไว้อย่างกว้าง ๆ ดังนี้ คือ

๑. ละทิ้งหน้าที่เวรบางช่วงเวลา คือ มาเข้าเวรเช้าหรือกลับก่อน หรือออกไปนอกสถานที่แล้วกลับมาอยู่เวรต่อและ

๑.๑ ไม่มีเหตุผิดปกติ ระดับโทษ คือ ภาคทัณฑ์

๑.๒ หากมีพฤติการณ์ทำความผิดอย่างอื่นอีกด้วย เช่น มีอาการมึนเมา หรือ ปีนลั่น ระดับโทษ คือ ตัดเงินเดือน

๑.๓ ถ้าเป็นการละทิ้งหน้าที่เวรในห้องที่ชายแดนและอยู่ในเขตปฏิบัติการของ ผ.ก.ค. และเคยทำผิดเช่นนี้มาแล้ว ระดับโทษ คือ ลดขั้นเงินเดือน

๒. ละทิ้งหน้าที่เวรเต็มช่วงเวลา คือ ไม่ไปอยู่เวรเลยและเหตุการณ์ปกติโดย

๒.๑ อ้างเหตุว่าหลงลืมหรือเจ็บป่วย แต่ไม่ได้แจ้งผู้เกี่ยวข้อง ระดับโทษ คือ ภาคทัณฑ์ หรือตัดเงินเดือนแล้วแต่กรณี

๒.๒ มีพฤติการณ์ทำความผิดอย่างอื่นด้วย เช่น ผู้บังคับบัญชาสั่งให้ชี้แจงเหตุผลก็ไม่ชี้แจงและเคยทำทัณฑ์บนในเรื่องนี้มาแล้ว ระดับโทษ คือ ลดขั้นเงินเดือน

๓. ละทิ้งหน้าที่เวรและเกิดความเสียหายแก่ราชการ แต่ไม่ถึงกับเสียหายอย่างไรร้ายแรง เช่น ไฟฟ้าลัดวงจรเกิดเพลิงไหม้โต๊ะทำงาน แต่มีผู้ดับเพลิงได้ทัน หรือคนร้ายจัดแฉะลักเอาทรัพย์สินของทางราชการไป แต่ผู้ที่ละทิ้ง

หน้าที่เวรยินยอมชดใช้ค่าเสียหาย ระดับโทษ คือ ลดชั้นเงินเดือน

๔. ละทิ้งหน้าที่เวรและเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อทรัพย์สินของทางราชการขึ้น เช่น เกิดเพลิงไหม้สถานที่ราชการเสียหายมาก ระดับโทษ คือ ให้ออก ปลดออก หรือ ไล่ออกจากราชการแล้วแต่กรณีตามความร้ายแรงที่เกิดขึ้นของกรณีนั้น ๆ

ทำให้เห็นได้ว่า ระดับการลงโทษในกรณีละทิ้งหน้าที่เวร แต่ไม่เกิดความเสียหาย หรือเสียหายแต่ไม่ร้ายแรง จึงไม่เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี ที่ น.ว.๑๐๑/๒๔๙๕ ลงวันที่ ๑๔ เมษายน ๒๔๙๕ ซึ่งกำหนดระดับโทษไว้ถึงให้ออกจากราชการ ไม่ว่าจะเกิดความเสียหายแก่ราชการร้ายแรงหรือไม่ก็ตาม

ดังนั้น สำนักงาน ก.พ. จึงได้นำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขอทบทวนมติคณะรัฐมนตรีที่ น.ว.๑๐๑/๒๔๙๕ ลงวันที่ ๑๔ เมษายน ๒๔๙๕ ข้อ ๒ ในส่วนที่เกี่ยวกับการพิจารณาความผิดและกำหนดโทษจากข้อความเดิมที่ว่า “ถ้าปรากฏว่าเวรละทิ้งหน้าที่ให้ถือเป็นความผิดอย่างร้ายแรง และให้พิจารณาลงโทษอย่างน้อยให้ออกจากราชการ เป็น “ถ้าปรากฏว่าเวรละทิ้งหน้าที่ให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาลงโทษให้เหมาะสมกับความผิดตามความร้ายแรงแห่งกรณี” เพื่อให้สอดคล้องกับการปรับบทความผิดตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ให้เป็นการเหมาะสมต่อไป

คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาเรื่องนี้แล้ว เมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๒๘ มีมติอนุมัติตามที่สำนักงาน ก.พ.เสนอ และได้มีการออกหนังสือเวียนแจ้งไปยังส่วนราชการต่าง ๆ เพื่อทราบ และถือปฏิบัติต่อไปแล้ว (มติ ค.ร.ม. ที่ นร ๐๒๐๑/ว ๑๐๓ ลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๒๘) โดยสรุปแล้วการพิจารณาความผิดและกำหนดโทษกรณีละทิ้งหน้าที่เวรยามจึงเท่ากับว่าให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาไปให้เหมาะสมกับความผิดตามความร้ายแรงแห่งกรณีนั่นเอง จึงขอแนะนำแนวทางการลงโทษในกรณีนี้ รวมตลอดถึงการละทิ้งหน้าที่เวรปฏิบัติหน้าที่ราชการในกรณีอื่น ๆ มาบอกกล่าวกันให้ทราบไว้ เพื่อเป็นเครื่องเตือนใจด้วย

แนวทางการลงโทษกรณี ที่ผิดวินัยร้ายแรง เฝ้าสถานที่ราชการ (ไฟไหม้)

---

๑. เจ้าหน้าที่ธุรการ ได้รับมอบหมายให้เป็นเวรเฝ้าสถานที่ราชการเพื่อป้องกันอัคคีภัย ได้ละทิ้งหน้าที่เวร และเกิดเพลิงไหม้สถานที่ราชการขึ้นในระหว่างนั้นเสียหายมาก เป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร เป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง เป็นความผิดตามมาตรา ๗๔ วรรคสอง ไล่ออก

แพทย์เวร (ผู้ป่วยตาย)

---

๒. นายแพทย์ ๖ ทำหน้าที่แพทย์เวรได้ ละเลยหน้าที่ไม่สนใจรับผิดชอบในการรักษาผู้ป่วยหนักโดยออกไปทำคลินิกส่วนตัว แล้วสั่งการรักษาผู้ป่วยหนักทางโทรศัพท์ในขณะที่ตนกำลังทำงานอยู่ที่คลินิกส่วนตัวอยู่เป็นเหตุให้ผู้ป่วยถึงแก่ความตาย ผู้บังคับบัญชาเคยว่ากล่าวตักเตือนก็หาได้ปรับปรุงตัวให้ดีขึ้น อีกทั้งได้กล่าววาทจากักร้าวและพยายามทำร้ายผู้บังคับบัญชาก็ด้วย เป็นความผิดตามมาตรา ๖๘ วรรคสอง และมาตรา ๗๕ วรรคสอง ไล่ออก

เฝ้าเรือ (หนีภาษี)

---

๓. เจ้าหน้าที่ศุลกากร ได้รับมอบหมายหน้าที่ให้เป็นนายตรวจประจำเรือควบคุมการบรรทุกบนเรือสินค้าต่างประเทศรายหนึ่ง ปรากฏว่าขณะที่เรือทำการบรรทุกสินค้าอยู่ที่ท่าหน้า เจ้าหน้าที่ศุลกากรผู้นั้นได้ละทิ้งหน้าที่ไป เป็นเหตุให้มีการลักลอบนำไม้สักแปรรูปจำนวน ๑๗ มัด หนีศุลกากรบรรทุกลงในเรือออกไปนอกราชอาณาจักรได้สำเร็จ เป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร เป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง เป็นความผิดตามมาตรา ๗๕ วรรคสอง ให้ออก

แนวทางการลงโทษกรณี ที่ผิดวินัยไม่ร้ายแรง

เฝ้าสถานที่ราชการ (๒) (ไฟช็อต)

---

๔. พนักงานที่ดิน ๒ คน มีหน้าที่อยู่เวรรักษาสำนักงานที่ดินอำเภอ แต่ระหว่างอยู่เวรพนักงานคนหนึ่งได้กลับไปบ้านเพื่อดูอาการป่วยของบุตร และพนักงานอีกคนซึ่งในขณะนั้นอยู่เวรคนเดียวได้เกิดอาการปวดท้องจึงลี้ภัยกลับบ้านแล้วเดินทางไปขอยาคนรู้จักรับประทาน ระหว่างนั้นเกิดไฟฟ้าช็อตเพลิงไหม้โต๊ะทำงาน และสารบบเอกสารของสำนักงานที่ดิน เมื่อบุคคลทั้ง ๒ กลับมาอยู่เวรยามต่อ่นั้นปรากฏว่าชาวบ้านได้ช่วยกันดับเพลิงเรียบร้อยแล้ว เป็นความผิดตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง ลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น

เฝ้าสถานที่ราชการ (๓) (ของหาย)

---

๕. พนักงานที่ดิน ๒ และช่างรังวัด ๒ มีหน้าที่อยู่เวรรักษาสถานที่ราชการ แต่ได้ละทิ้งหน้าที่เวรไปเนื่องจากคนหนึ่งเกิดปวดท้องและท้องเดินหลายครั้ง เป็นเหตุให้มีอาการอ่อนเพลียจึงได้กลับบ้าน และอีกคนหนึ่งได้รับโทรศัพท์ทางไกลจากบ้านแจ้งว่าบิดาป่วยหนัก (และได้ถึงแก่กรรมในเวลาต่อมา) จึง

ได้รับเดินทางไปเยี่ยมบิดาด้วยความตกใจ จนลืมเรื่องจะต้องมาอยู่เวร เป็นเหตุให้คนร้าย ฆัดสำนักงานและลักสิ่งของทางราชการไป รวมหลายรายการ ซึ่งบุคคลทั้งสองได้ยินยอม ชดใช้ให้แก่ราชการแล้ว เป็นความผิดตาม มาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง ลดชั้นเงินเดือน ๑ ชั้น

เฝ้าลานบิน (หนีภาษี)

๖. เจ้าหน้าที่ศุลกากร ๑ ได้ละทิ้งหน้าที่ อยู่เวรรักษาการณ์ ณ บริเวณลานบินประจำ ช่องทางประตูข้างบริษัทการบิน มีผู้จะลักลอบ หนีศุลกากรออกไปทางช่องประตูดังกล่าว แต่ได้ถูกเจ้าหน้าที่ศุลกากรฝ่ายควบคุมลานบิน จับกุมไว้ได้ก่อนที่จะนำผ่านออกไป จึงยังไม่ เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง เป็นความผิด ตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง ลดชั้นเงินเดือน ๑ ชั้น

เฝ้าสถานที่ราชการ (๕) (ป่วย)

๗. เจ้าหน้าที่ธุรการไม่ได้มาอยู่เวร ณ ที่ว่าการอำเภอตามคำสั่ง เพราะป่วยเป็น โรคท้องเดินจนต้องเข้ารับการรักษาพยาบาล แต่ไม่ได้บันทึกเสนอผู้มีอำนาจให้ทราบ เพื่อจะ ได้พิจารณาให้บุคคลอื่นมาอยู่ในเวรแทนและ ในวันนั้นได้เกิดเพลิงไหม้ที่ว่าการอำเภอ เป็น ความผิดตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง ลดชั้น เงินเดือน ๑ ชั้น

เฝ้าสถานที่ราชการ (๕) (ไม่มา)

๘. ช่างรังวัด ๑ ไม่มาอยู่เวรรักษาความ ปลอดภัยสถานที่ที่ว่าการอำเภอ ๒ คืน โดย ไม่มีเหตุผลแต่ยังไม่เกิดความเสียหาย เป็น ความผิดตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง ตัดเงิน- เดือน ๑๐% ๖ เดือน

เฝ้าประตูเรือนจำ (ละทิ้งหน้าที่)

๘. เจ้าหน้าที่ธุรการ ๑ มีหน้าที่อยู่เวร รักษาการณ์ประตูชั้น ๓ เมื่อมาลงชื่อปฏิบัติ หน้าที่แล้วได้ถือโอกาสหลบออกไปทำธุระ ส่วนตัวภายนอกเรือนจำโดยพลการ โดยได้ บอกฝากหน้าที่ไว้กับเจ้าหน้าที่ธุรการอีกคน หนึ่งซึ่งทำหน้าที่รักษาการณ์ประตู ๑, ๒ เมื่อ เจ้าหน้าที่รักษาการณ์ประตู ๑, ๒ รับฝาก หน้าที่แล้วไม่ได้ใส่กลอนประตู ๓ ไว้ เป็น เหตุให้นักโทษ ๒ คน ผ่านออกไปบริเวณ ประตู ๓ ได้ แต่ไม่ปรากฏว่าได้หลบหนีไป แต่อย่างไรก็ตามเป็นความผิดตามมาตรา ๖๘ วรรค หนึ่ง, ๗๕ วรรคหนึ่ง ตัดเงินเดือนเจ้าหน้าที่ รักษาการณ์ประตูชั้น ๓ จำนวน ๑๐% ๖ เดือน และตัดเงินเดือนเจ้าหน้าที่รักษาการณ์ ประตู ๑, ๒ จำนวน ๑๐% ๒ เดือน

เฝ้าสถานที่ราชการ (๖) (ป็นลั่น)

๑๐. ปศุสัตว์อำเภอ มีหน้าที่อยู่เวรรักษาสถานที่ราชการ ตั้งแต่ ๑๖.๓๐-๐๘.๓๐ น. ของวันรุ่งขึ้น ครั้นเวลา ๒๒.๐๐ น. มีเสียงรถจักรยานยนต์ล้มที่หน้าประตูเข้า - ออก ที่ว่าการอำเภอ จึงออกไปตรวจดูพบอาวุธปืนลูกซองสั้นตกอยู่ ๑ กระบอก และได้เห็นวโกปิ่น เป็นเหตุให้ปืนสั้น ๑ นัด กระสุนปืนไม่ถูกผู้ใดเป็นความผิดตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง ตัดเงินเดือน ๑๐% ๔ เดือน

เวรรักษาการณ์ (นักโทษหนี)

---

๑๒. เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ ๒ มีหน้าที่เวรรักษาการณ์ แต่ได้ละทิ้งหน้าที่ออกไปนอกสถานกักขัง เป็นเหตุให้นักโทษชายคนหนึ่งถือโอกาสหลบหนีไปได้ แต่ต่อมาเจ้าหน้าที่ตำรวจได้จับตัวคืนมาได้ เป็นความผิดตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง ตัดเงินเดือน ๑๐% ๔ เดือน

เฝ้าสถานที่ราชการ (๗) (นอนผิดที่)

---

๑๕. เจ้าหน้าที่ธุรการ ๑ มีหน้าที่อยู่เวรรักษาความปลอดภัยศาลากลางจังหวัด และสำนักงานคลังจังหวัดด้วย ในการอยู่เวรนี้ทางราชการกำหนดให้ผู้อยู่เวรนอนที่ห้องคลังจังหวัด แต่ปรากฏว่าผู้ถูกลงโทษได้ไป

หลับนอนที่ห้องปศุสัตว์จังหวัดซึ่งอยู่ห่างไกลจากห้องคลังจังหวัดมาก เป็นความผิดตามมาตรา ๖๔ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง ตัดเงินเดือน ๑๐% ๓ เดือน

แพทย์เวร (๒) (รักษาโรคทางโทรศัพท์)

---

๑๗. นายแพทย์ ๖ (แพทย์เวร) ได้ละทิ้งหน้าที่เวรไปทำคลินิกส่วนตัว เมื่อพยาบาลเวรรายงานทางโทรศัพท์ให้ทราบว่าผู้ป่วยมารับการรักษา ก็ไม่มาดูผู้ป่วย แต่กลับสั่งการรักษาทางโทรศัพท์โดยที่ไม่เห็นผู้ป่วยเลยหลายครั้ง แต่ผู้ป่วยเหล่านั้นไม่เคยมีอันตรายถึงแก่ชีวิต เป็นความผิดตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง ตัดเงินเดือน ๑๐% ๒ เดือน

เฝ้าสถานที่ราชการ (๘) (ส่งหนังสือด่วน)

---

๑๘. เจ้าหน้าที่ธุรการ ๓ มีหน้าที่เป็นหัวหน้าเวรรักษาการณ์กระทรวง ตั้งแต่เวลา ๑๖.๓๐-๐๘.๓๐ น. ของวันรุ่งขึ้น ได้ดื่มสุรามาก่อนที่จะเข้าปฏิบัติหน้าที่ จึงมีอาการมึนเมาแต่ไม่ถึงกับไม่สามารถครองสติได้ เป็นเหตุให้ไม่ได้นำหนังสือด่วนไปส่งที่บ้านปลัดกระทรวงในคืนนั้นตามที่ได้เรียนให้ทราบไว้ล่วงหน้าทางโทรศัพท์ โดยได้นำส่งในตอนเช้า

เฝ้าสถานที่ราชการ (๙)
(อาบน้ำและรับประทานอาหาร)

๑๙. เจ้าหน้าที่สรรพากร ๑ มีหน้าที่
อยู่เวรรักษาสถานที่ราชการร่วมกับเพื่อนข้าราชการ
อีกคนหนึ่งระหว่างอยู่เวร (๑๙.๓๐ น.)
ได้ออกไปอาบน้ำและรับประทานอาหาร
โดยฝากเวรไว้กับคู่เวร และกลับมาอยู่เวร
อีกครั้งเมื่อเวลา ๒๒.๐๐ น. เป็นความผิด
ตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง ภาคทัณฑ์

ไม่ตรวจเวร (ละทิ้งหน้าที่)

๒๐. เจ้าหน้าที่งานทะเบียนการค้า ๕
ไม่มาปฏิบัติหน้าที่ตรวจเวรรักษาสถานที่
ราชการตามที่ได้รับมอบหมาย เป็นความผิด
ตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง ภาคทัณฑ์

๒๑. ผู้ช่วยพยาบาล ๑ ได้ละทิ้งหน้าที่
เวรไป ๒๐ นาที โดยไม่มีเหตุผล เป็นความผิด
ตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง ภาคทัณฑ์

ด้วยอภิธานนาการ

จาก

ห้างหุ้นส่วนจำกัด เทียนโป
(ประเทศไทย)

บริษัท เทียนโป จิวเวลรี่

จำกัด

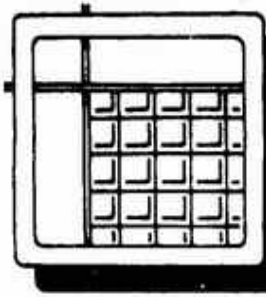
“ผู้ส่งออกชั้นนำทางด้านอัญมณีและเครื่องประดับ”

เลขที่ ๒๔๘/๒๗-๒๘ ถนนสีลม บางรัก

กรุงเทพ ๑๐๕๐๐

โทร. ๒๓๔๓๕๐๘ ๒๓๔๑๗๓๙ ๒๓๖๗๙๒๒

๒๓๔๒๔๕๒ ๒๓๓๔๙๔๘ ๒๓๕๙๗๖๑

กฎหมายและระเบียบกรม พร้อมคำอธิบาย

ที่ กค ๐๕๑๔/๒๓๐๒

กรมบัญชีกลาง

ในพระบรมมหาราชวัง ๑๐๒๐๐

๑๖ เมษายน ๒๕๒๔

เรื่อง ความรับผิดชอบของข้าราชการในทางแพ่ง

เรียน เลขาธิการ ก.พ.

อ้างถึง หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๔/๒๑๗๓๘ ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๒๔
สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงการคลังที่อ้างถึง

ตามที่กระทรวงการคลังได้เรียนขอความเข้าใจในเรื่องการปฏิบัติตามความในข้อ ๓ แห่งระเบียบความรับผิดชอบของข้าราชการในทางแพ่ง ในกรณีที่ผู้รับผิดชอบช้อ่นชำระหนี้เกินกว่าหนึ่งปี โดยขอให้ส่วนราชการเจ้าสังกัดหรือจังหวัดแล้วแต่กรณีพิจารณาคำเสนอขอช้อ่นชำระหนี้ของผู้รับผิดชอบให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์รวม ๔ ประการ ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือกระทรวงการคลังที่ส่งมาพร้อมนี้ นั้น

กรมบัญชีกลางใคร่ขอเรียนว่า ในการแจ้งขอทำความตกลงช้อ่นชำระหนี้ของผู้รับผิดชอบไปยังกระทรวงการคลังเพื่อพิจารณาดังกล่าว ส่วนราชการเจ้าสังกัดหรือจังหวัดบางแห่งมิได้แจ้งข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ (หมายถึง เงินเดือน หรือบำนาญ เงินอื่น ๆ ที่ผู้นั้นได้รับจากทางราชการ ตลอดจนรายได้อื่นที่ผู้นั้นได้รับเป็นรายเดือน) ของผู้รับผิดชอบและคู่สมรส (ถ้ามี) ของผู้นั้น และข้อมูลอื่น เช่น หลักทรัพย์ ฐานะทางครอบครัวของผู้รับผิดชอบ ไปยังกระทรวงการคลัง หรือกรมบัญชีกลาง เพื่อประกอบการพิจารณาด้วย ทำให้ไม่สะดวกแก่การพิจารณาการช้อ่นชำระหนี้อย่างเหมาะสม และจำต้องสอบถามข้อมูลดังกล่าวย้อนมายังส่วนราชการ หรือจังหวัด

วารสารข้าราชการ ๗๘

อีกครั้งหนึ่ง ฉะนั้น ในโอกาสต่อไปเมื่อจะขอให้กระทรวงการคลังพิจารณาให้ความตกลง
ผ่อนชำระหนี้ของผู้รับผิดรายได้ ขอได้โปรดแจ้งข้อมูลดังกล่าวของผู้รับผิดไปให้ทราบโดย
ละเอียดทุกรายด้วย เพื่อกรมบัญชีกลางจะได้นำไปประกอบการพิจารณาเสนอความเห็นต่อ
กระทรวงการคลังพิจารณาสั่งการโดยรวดเร็วต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไปด้วย จะขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

(นายนำ สมแก้ว)

รองอธิบดี รักษาราชการแทน
อธิบดีกรมบัญชีกลาง

กองกฎหมายและระเบียบการคลัง

โทร. ๒๒๑๓๘๑๙

ที่ กค ๐๕๑๔/๒๑๗/๓๘

กระทรวงการคลัง

ในพระบรมมหาราชวัง ๑๐๒๐๐

๗ พฤษภาคม ๒๕๒๘

เรื่อง ความรับผิดชอบของข้าราชการในทางแพ่ง

เรียน ผู้ว่าราชการ ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง อธิบดี เลขาธิการ

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วน ที่ นว.๑๕๕/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๐๓

ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ใช้ระเบียบความรับผิดชอบของข้าราชการในทางแพ่ง ดังปรากฏรายละเอียดตามหนังสือที่อ้างถึงข้างต้นแล้ว โดยเฉพาะความในข้อ ๓. แห่งระเบียบฯ กำหนดว่า “ในกรณีที่ผู้รับผิดชอบยอมชดใช้เงินแต่ไม่สามารถส่งใช้เงินทั้งหมดได้ในคราวเดียว ก็ให้กระทรวงหรือกรมเจ้าสังกัดหรือจังหวัดผ่อนผันให้ผ่อนใช้เป็นรายเดือนได้ โดยให้พิจารณาถึงจำนวนเงินที่ต้องรับผิดชอบให้ได้ส่วนกับจำนวนเงินที่ขอผ่อนและเงินเดือนหรือบำนาญของผู้รับผิดชอบ ด้วย แต่ตามปกติให้ผ่อนส่งเสร็จสิ้นโดยเร็วที่สุดหรือภายในเวลาไม่เกินหนึ่งปี เว้นแต่กระทรวง-การคลังจะผ่อนผันเป็นอย่างอื่น...” ความแจ้งแล้ว นั้น

โดยที่ปรากฏว่า ผู้รับผิดชอบทางแพ่งส่วนใหญ่ได้เสนอขอผ่อนชำระหนี้เกินกว่าหนึ่งปีต่อ ส่วนราชการเจ้าสังกัดหรือจังหวัดโดยระบุอัตราผ่อนชำระที่ต่ำกว่าความเหมาะสม ทำให้ กระทรวงการคลังต้องพิจารณาเพิ่มอัตราผ่อนชำระเพื่อให้ได้ส่วนกับจำนวนเงินที่ต้องชำระและ รายได้ที่ผู้รับผิดชอบพึงได้รับเป็นประจำ ฉะนั้น เพื่อความสะดวกแก่การที่ส่วนราชการหรือจังหวัด จะได้กำหนดอัตราผ่อนชำระของผู้รับผิดชอบเสียก่อนที่จะได้แจ้งเรื่องไปยังกระทรวงการคลังเพื่อ พิจารณาให้ความตกลงเกี่ยวกับการชำระหนี้ กระทรวงการคลังเห็นสมควรที่ส่วนราชการหรือ จังหวัดจะได้พิจารณาคำเสนอขอผ่อนชำระเงินของผู้รับผิดชอบดังนี้

๑. ผู้รับผิดชอบซึ่งมิใช่ผู้กระทำทุจริตหรือต้องโทษในคดีอาญาในหลักการให้ผ่อนชำระ เป็นรายเดือน โดยยึดถืออัตราผ่อนชำระไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ของรายได้ของผู้นั้น และถ้า ยอดเงินที่ต้องชำระเป็นจำนวนมากแม้ผ่อนชำระเป็นรายเดือนในอัตราร้อยละ ๒๐ ของรายได้ แล้ว ก็ยังมีระยะเวลาเกินกว่า ๑๐ ปี ก็ควรพิจารณาอัตราผ่อนชำระให้ผู้รับผิดชอบผ่อนชำระไม่ เกินกว่า ๑๐ ปีด้วย

๒. ควรพิจารณาว่าผู้รับผิดชอบมีรายได้ 외에เงินนอกจากเงินเดือนหรือค่าจ้างซึ่งพึงจะได้รับ จากทางราชการด้วยหรือไม่ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาอัตราผ่อนชำระด้วย ทั้งนี้ โดยสืบสวนหรือให้ผู้รับผิดชอบแสดงรายละเอียดของรายได้ที่พึงได้รับแต่ละเดือนถ้าผู้รับผิดชอบประสงค์ จะแสดงรายจ่ายซึ่งตนพึงต้องจ่ายแต่ละเดือนเป็นตัวประกอบด้วยแล้ว ก็ให้ผู้รับผิดชอบแสดงรายได้ของ

วารสารข้าราชการ ๘๐

คู่สมรส (เมื่อผู้รับผิดมีคู่สมรส) ให้ทราบด้วย

๓. การทำสัญญารับสภาพหนี้เพื่อผ่อนชำระเงินของผู้รับผิด หัวหน้าส่วนราชการ หรือจังหวัด หรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจ ยังไม่ควรลงลายมือชื่อในช่อง “ผู้รับสัญญา” จนกว่าจะได้รับความตกลงจากกระทรวงการคลังเสียก่อนแล้วจึงลงนามรับสัญญารับสภาพหนี้ได้

๔. สำหรับผู้รับผิดชดใช้เงินซึ่งเป็นผู้กระทำทุจริตหรือถูกลงโทษในคดีอาญา ไม่สมควรให้ผ่อนชำระเงินที่ขาดหายเพราะกระทำทุจริตดังกล่าวนี้

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และโปรดแจ้งให้หน่วยงานในสังกัดยึดถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไปด้วย
จะขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ
(ลงชื่อ) ไพจิตร โรจนวานิช
(นายไพจิตร โรจนวานิช)
รองปลัดกระทรวงฯ ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงการคลัง

กรมบัญชีกลาง

กองกฎหมายและระเบียบการคลัง

โทร. ๒๒๑๓๘๑๙

คำอธิบาย

หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค.๐๕๑๔/๒๓๐๒ ล.ว. ๑๖ เม.ย. ๒๕๔
เรื่อง ความรับผิดชอบของข้าราชการในทางแพ่ง

การออกหนังสือฉบับนี้มีเหตุผลอย่างไร

เหตุผลในการออกหนังสือฉบับนี้สืบเนื่องมาจากระเบียบความรับผิดชอบของข้าราชการในทางแพ่งได้กำหนดให้ผู้ที่ไม่สามารถส่งใช้เงินทั้งหมดให้กับทางราชการในคราวเดียว ก็ให้กระทรวง กรม หรือจังหวัดผ่อนผันให้ชำระเป็นรายเดือนได้แต่ระยะเวลาต้องไม่เกิน ๑ ปี หากเกินต้องให้กระทรวงการคลังเป็นผู้พิจารณาผ่อนผัน กระทรวงการคลังจึงได้แจ้งหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในการขอผ่อนผันให้ส่วนราชการต่าง ๆ ทราบว่าในการขอผ่อนผันนั้นจะต้องชี้แจงข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ ไปเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย แต่ปรากฏว่าส่วนราชการต่าง ๆ ยังชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับตัวผู้ขอผ่อนผันไม่ครบถ้วน ทำให้ต้องขอรายละเอียดเพิ่มเติมตลอดมา เพื่อให้การผ่อนชำระเป็นไปอย่างเหมาะสมและรวดเร็ว กระทรวงการคลังจึงได้ออกหนังสือฉบับนี้เข้าไปอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้ส่วนราชการหาข้อมูลต่าง ๆ ให้ครบถ้วนก่อนที่จะเสนอไปให้กระทรวงการคลังพิจารณา

สาระสำคัญของหนังสือฉบับนี้มีอย่างไร

สาระสำคัญของหนังสือดังกล่าวนี้ได้ขอให้ทุกส่วนราชการที่แจ้งขอทำความตกลงผ่อนชำระหนี้ของผู้รับผิดชอบรายได้ไปยังกระทรวงการคลัง ขอให้แจ้งข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ทั้งหมดไม่ว่ารับจากทางราชการ หรือจากที่อื่น รวมทั้งของคู่สมรส หลักทรัพย์ต่าง ๆ พร้อมทั้งฐานะทางครอบครัวของผู้ขอไปเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

วารสารข้าราชการ ๘๒

ด่วนมาก

ที่ นร ๐๒๐๔/ว.๖๙

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๘ เมษายน ๒๕๒๕

เรื่อง ปรับปรุงราคาเครื่องราชอิสริยาภรณ์

เรียน เลขาธิการ ก.พ.

อ้างถึง หนังสือที่ สร ๐๒๐๔/ว.๗๕ ลงวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๑๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย บัญชีราคาเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ต้องคืนตามพระราชบัญญัติ ๑ ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึง แจ้งราคาเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ปรับปรุงราคาคืนใหม่สำหรับ
ชดใช้ในกรณีที่ผู้ได้รับพระราชทานนำเครื่องราชอิสริยาภรณ์ส่งคืนไม่ได้ มาเพื่อถือเป็นระเบียบ
ปฏิบัติ ความแจ้งอยู่แล้วนั้น

บัดนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้พิจารณาเห็นว่า ในปัจจุบันราคาสร้างเครื่อง-
ราชอิสริยาภรณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป จึงเห็นสมควรปรับปรุงราคาคืนเสียใหม่ให้เหมาะสมดัง
บัญชีรายละเอียดซึ่งแนบมาพร้อมหนังสือนี้

ท่านรองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประจวบ สุนทรากร) สั่งและปฏิบัติราชการแทน
นายกรัฐมนตรี พิจารณาแล้ว เห็นชอบด้วยและให้ถือเป็นระเบียบปฏิบัติ ตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน
๒๕๒๕ เป็นต้นไป

อนึ่ง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ใคร่ขอความร่วมมือกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ
ได้โปรดสำรวจ และติดตามผู้ที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงขึ้น แต่ยังมีคืน
เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นต่ำ หรือผู้ที่ถึงแก่กรรม แต่ยังมีได้ส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้ส่ง
เครื่องราชอิสริยาภรณ์ดังกล่าวคืนสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อจักได้ใช้หมุนเวียน
แจกจ่าย แก่ผู้ได้รับพระราชทาน ถ้าผู้ได้รับพระราชทานนั้น ไม่สามารถส่งคืนเครื่องราช-
อิสริยาภรณ์ได้ ด้วยประการใด ๆ ภายในกำหนดวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๒๕ ก็ขอให้ส่งเงินชดใช้

ตามราคาที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีกำหนดข้างต้นด้วย มิฉะนั้น สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะไม่จ่ายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงให้

จึงเรียนมาเพื่อถือปฏิบัติ และได้โปรดแจ้งให้ส่วนราชการ และรัฐวิสาหกิจในสังกัดถือปฏิบัติต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายอนันต์ อนันตกุล)
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองประกาศิต
โทร. ๒๘๑๐๔๐๐

บัญชีราคาเครื่องราชอิสริยาภรณ์
ที่ต้องคืนตามพระราชบัญญัติ

ลำดับ	รายการเครื่องราชอิสริยาภรณ์	ราคาคืน/บาท
<u>ฝ่ายหน้า</u>		
๑.	ปฐมจุลจอมเกล้า	๑๐๕,๐๐๐
๒.	ทุติยจุลจอมเกล้าพิเศษ	๒๐,๓๐๐
๓.	ทุติยจุลจอมเกล้า	๑๖,๘๐๐
๔.	ตติยจุลจอมเกล้าพิเศษ	๑๒,๒๕๐
๕.	ตติยจุลจอมเกล้า	๖,๖๔๙
๖.	ตติยอนุจุลจอมเกล้า	๕๕๒
<u>ฝ่ายใน</u>		
๗.	ปฐมจุลจอมเกล้า	๘๔,๐๐๐
๘.	ทุติยจุลจอมเกล้าพิเศษ	๗,๐๐๐
๙.	ทุติยจุลจอมเกล้า	๖,๖๕๐
๑๐.	ตติยจุลจอมเกล้า	๔,๘๓๐
๑๑.	จตุตถจุลจอมเกล้า	๕๕๒
๑๒.	มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก บุรุษ	๒,๓๐๓
๑๓.	มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก สตรี	๓,๐๑๐
๑๔.	ประถมาภรณ์ช้างเผือก บุรุษ	๑,๑๙๐

ลำดับ	รายการเครื่องราชอิสริยาภรณ์	ราคาคืน/บาท
๑๕.	ประถมาภรณ์ช้างเผือก สตรี	๗๓๕
๑๖.	ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก บุรุษ	๘๓๓
๑๗.	ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก สตรี	๖๒๓
๑๘.	ตริตาภรณ์ช้างเผือก บุรุษ	๒๙๔
๑๙.	ตริตาภรณ์ช้างเผือก สตรี	๒๖๕
๒๐.	จัตุมภรณ์ช้างเผือก บุรุษ	๒๔๕
๒๑.	จัตุมภรณ์ช้างเผือก สตรี	๒๖๓
๒๒.	เบญจมาภรณ์ช้างเผือก บุรุษ	๒๓๘
๒๓.	เบญจมาภรณ์ช้างเผือก สตรี	๒๓๘
๒๔.	เหรียญทองช้างเผือก บุรุษ	๒๑๗
๒๕.	เหรียญทองช้างเผือก สตรี	๒๓๕
๒๖.	เหรียญเงินช้างเผือก บุรุษ	๒๑๐
๒๗.	เหรียญเงินช้างเผือก สตรี	๒๒๘
๒๘.	มหาวชิรมงกุฏ บุรุษ	๒,๘๘๘
๒๙.	มหาวชิรมงกุฏ สตรี	๓,๒๔๑
๓๐.	ประถมาภรณ์มงกุฎไทย บุรุษ	๑,๑๙๐
๓๑.	ประถมาภรณ์มงกุฎไทย สตรี	๗๓๕
๓๒.	ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย บุรุษ	๗๙๘
๓๓.	ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย สตรี	๕๘๑
๓๔.	ตริตาภรณ์มงกุฎไทย บุรุษ	๒๘๘
๓๕.	ตริตาภรณ์มงกุฎไทย สตรี	๒๐๔
๓๖.	จัตุมภรณ์มงกุฎไทย บุรุษ	๒๓๘
๓๗.	จัตุมภรณ์มงกุฎไทย สตรี	๒๕๖
๓๘.	เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย บุรุษ	๒๓๑
๓๙.	เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย สตรี	๒๕๐

ลำดับ	รายการเครื่องราชอิสริยาภรณ์	ราคาคืน/บาท
๔๐.	เหรียญทองมงกุฎไทย นุรุษ	๒๐๓
๔๑.	เหรียญทองมงกุฎไทย สตรี	๒๒๑
๔๒.	เหรียญเงินมงกุฎไทย นุรุษ	๑๙๖
๔๓.	เหรียญเงินมงกุฎไทย สตรี	๒๑๔
๔๔.	เหรียญจักรพรรดิมาลา นุรุษ	๒๑๗
๔๕.	เหรียญจักรพรรดิมาลา สตรี	๒๓๑
๔๖.	เหรียญจักรมาลา	๒๔๕
๔๗.	เหรียญพิทักษ์เสรีชน	๒๕
๔๘.	เหรียญราชการชายแดน	๓๕
๔๙.	เหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา ทหาร	๒๙๔
๕๐.	เหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา พลเรือนนุรุษ	๒๙๔
๕๑.	เหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา พลเรือนสตรี	๓๖๔

คำอธิบาย

หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๔/ว.๖๙

ล.ว. ๒๘ เม.ย. ๒๙

การออกหนังสือฉบับนี้มีเหตุผลอย่างไร

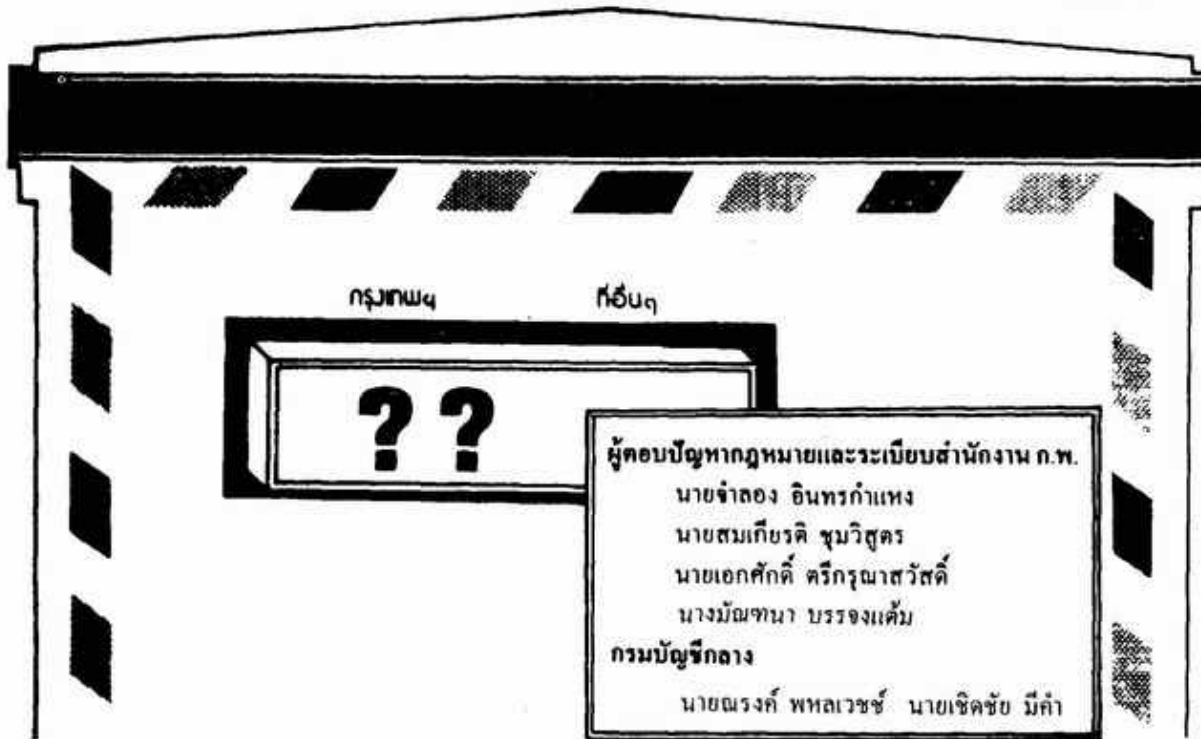
เหตุผลในการออกหนังสือฉบับนี้สืบเนื่องมาจากพระราชบัญญัติเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ได้กำหนดให้ผู้ที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงขึ้นไปจะต้องคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นต่ำ โดยที่ทางสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะต้องนำเครื่องราชอิสริยาภรณ์ใช้หมุนเวียนแจกจ่ายแก่ผู้ได้รับพระราชทาน และกรณีส่งคืนไม่ได้ผู้ได้รับพระราชทานจะต้องชดใช้ตามราคาที่กำหนดซึ่งครั้งสุดท้ายได้กำหนดราคาไว้ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๒ แต่ขณะนี้ราคาสร้างเครื่องราชอิสริยาภรณ์ได้เปลี่ยนแปลงไปมาก จึงได้ออกหนังสือฉบับนี้ปรับปรุงราคาเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่จะต้องชดใช้ใหม่เพื่อถือเป็นระเบียบปฏิบัติต่อไป

สาระสำคัญของหนังสือฉบับนี้มีอย่างไร

หนังสือฉบับนี้มีสาระสำคัญคือ ให้กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ สรรวจติดตามผู้ที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงขึ้นไป แต่ยังไม่ได้ส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นต่ำ หรือผู้ถึงแก่กรรมแต่ยังมีได้ส่งคืน ถ้าไม่สามารถส่งคืนได้ด้วยประการใด ๆ ภายในวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๒๙ ก็ขอให้ส่งเงินชดใช้ตามราคาที่กำหนดใหม่ด้วย มิฉะนั้นสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะไม่จ่ายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงให้

ปัญหาเปรียบเทียบข้าราชการพลเรือน

เรื่อง การเลื่อนขั้นเงินเดือน

ถาม : ลูกจ้างประจำ

๑. การเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการพลเรือนวิสามัญ และการเพิ่มขึ้นค่าจ้างของลูกจ้างประจำเกินกว่า ๑ ขั้น จะต้องพิจารณาจากหลักเกณฑ์อะไรบ้าง และกำหนดไว้ ณ ที่ใด

ตอบ

การเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการพลเรือนวิสามัญเกินกว่า ๑ ขั้น อนุโลมให้เป็นแบบเดียวกันกับการเลื่อนขั้นเงินเดือนของ

ข้าราชการพลเรือนสามัญ (ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๖๒ กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๘๗ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ข้อ ๙ และข้อ ๑๐ และกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๑๙) ข้อ ๗ และข้อ ๘) ซึ่งมีหลักเกณฑ์พอสรุปได้ว่า นอกจากจะต้องอยู่ในหลักเกณฑ์การเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการประจำปีตามปกติ (๑ ขั้น) แล้ว จะต้องเข้าหลักเกณฑ์ประการใด ประการหนึ่งดังต่อไปนี้ด้วย คือ

๑. ปฏิบัติงานตามหน้าที่ได้ผลดีเด่นจนถือเป็นตัวอย่างที่ดีได้

๒. ปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่มีการต่อสู้หรือที่ต้องเสี่ยงอันตรายเป็นกรณีพิเศษ

๓. ปฏิบัติงานเกินกว่าตำแหน่งหน้าที่ จนเกิดประโยชน์ต่อทางราชการเป็นพิเศษ และปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ของตนเป็นผลดีด้วย

๔. ปฏิบัติงานโดยมีความคิดริเริ่มในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือได้ค้นคว้าหรือประดิษฐ์สิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งเป็นประโยชน์ต่อทางราชการเป็นพิเศษ และทางราชการได้ดำเนินการตามความคิดริเริ่มหรือได้รับรองให้ใช้การค้นคว้าหรือสิ่งประดิษฐ์นั้น

๕. ปฏิบัติงานตามหน้าที่ด้วยความตรากตรำเหน็ดเหนื่อยเป็นพิเศษและงานนั้นได้ผลดียิ่ง

๖. ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้กระทำกิจการอย่างหนึ่งอย่างใดจนสำเร็จเป็นผลดียิ่งแก่ประเทศชาติ

สำหรับการเพิ่มขึ้นค่าจ้างของลูกจ้างประจำเกินกว่า ๑ ชั้น มีหลักเกณฑ์กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเพิ่มค่าจ้างลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๒๘ ตามข้อ ๘ และข้อ ๙ ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์ไว้เช่นเดียวกับกรณีของข้าราชการ ตามที่กล่าวแล้วข้างต้น

เรื่อง การพิจารณานำเงินของ
ผู้ที่ไม่อาจเลื่อนขั้นเงินเดือนไปเพิ่มให้คนอื่นใน
กลุ่มเดียวกัน

ถาม : ข้าราชการผู้สงสัย

๑. ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร ๐๒๐๑/ว.๕๕ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๑๘ ที่แจ้งให้ทราบว่าคุณคณะรัฐมนตรีได้มติอนุมัติให้ผู้มีอำนาจพิจารณาเลื่อนเงินเดือน นำเงินที่ไม่ได้ใช้เลื่อนเงินเดือน ข้าราชการซึ่งอาจเลื่อนได้ตามหลักเกณฑ์ของทางราชการว่าด้วยการเลื่อนอันดับและการเลื่อนขั้นเงินเดือน ไปเลื่อนให้ข้าราชการในกลุ่มอัตราส่วนเดียวกันเพิ่มขึ้นได้ และกระทรวงการคลังได้มีหนังสือที่ กค ๐๕๐๓/๒๖๖๖ ลงวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๒๒ ชักข้อความเข้าใจว่าเงินเลื่อนขั้นเงินเดือนที่ผู้มีอำนาจพิจารณาเลื่อนเงินเดือนจะนำไปใช้เลื่อนเงินเดือนเป็นกรณีพิเศษให้แก่ข้าราชการในกลุ่มอัตราส่วนเดียวกันเพิ่มขึ้นได้ตามมติคณะรัฐมนตรี ต้องเป็นเงินเลื่อนขั้นของข้าราชการในกลุ่มเดียวกันที่อยู่ในหลักเกณฑ์ได้รับการเลื่อนเงินเดือนตามกฎหมาย ก.พ. ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๑๙) แต่ผู้มีอำนาจพิจารณาเลื่อนเงินเดือนได้พิจารณาแล้วไม่เลื่อนเงินเดือนให้เท่านั้น และอธิบายเพิ่มเติมว่า สำหรับข้าราชการที่ไม่อยู่ในเกณฑ์ที่จะได้เลื่อนเงินเดือนตามกฎหมาย ก.พ. ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๑๙) เช่น ขาดหลักเกณฑ์ตามนัยข้อ ๗ (๑)(๒)(๔)(๕) ย่อมไม่มีเงินสำหรับเลื่อนขั้นของตนเองอยู่แล้ว ฉะนั้น จึงไม่อาจนำไปใช้เลื่อนเงินเดือนเป็นกรณีพิเศษให้แก่ข้าราชการผู้อื่นตามมติคณะรัฐมนตรี จึงใคร่ขอทราบดังนี้

(๑) ผู้ที่ไม่อาจเลื่อนขั้นเงินเดือนและไม่สามารถนำเงินไปเพิ่มให้คนอื่นนั้นมีเฉพาะ

ผู้ที่ไม่สามารถเลื่อนเงินเดือนตามข้อ ๗ แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๑๙) ใช้หรือไม่

(๒) ผู้ที่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะได้รับการเลื่อนขึ้นเงินเดือนตามข้อ ๗ แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๑๙) แล้ว แต่ปรากฏว่าข้าราชการผู้นั้นเป็นผู้ได้รับเงินเดือนเต็มขั้นแล้ว จะอยู่ในเกณฑ์ของมติคณะรัฐมนตรีที่จะนำเงินไปเลื่อนให้ข้าราชการในกลุ่มอัตราส่วนเดียวกันเพิ่มขึ้นได้หรือไม่

(๓) ข้าราชการผู้ที่จะได้รับการเลื่อนขึ้นเงินเดือนตามมติของคณะรัฐมนตรีจะต้องเป็นผู้ที่อยู่ในโควตาการเลื่อนขึ้นเงินเดือนเป็นกรณีพิเศษประจำปีหรือไม่

๒. การจ่ายบำเหน็จตกทอดของข้าราชการให้แก่บุตร ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๙ นั้น คำว่า “บุตร” จะหมายความรวมถึงบุตรบุญธรรมด้วยหรือไม่
ตอบ ข้อ ๑.

(๑) ผู้ที่ไม่อาจเลื่อนขึ้นเงินเดือนและไม่สามารถนำเงินไปเพิ่มให้คนอื่นตามปกติของคณะรัฐมนตรีมิได้หมายความว่ามิได้เฉพาะผู้ที่ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะได้รับการเลื่อนเงินเดือนตามข้อ ๗ แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๑๙) เท่านั้น ยังมีกรณีอื่น ๆ อีก เช่น ข้าราชการผู้ได้รับเงินเดือนเต็มขั้น เป็นต้น

(๒) ข้าราชการผู้ได้รับเงินเดือนเต็มขั้นแล้ว ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ของมติคณะรัฐมนตรีที่จะนำเงินไปเลื่อนให้ข้าราชการในกลุ่มอัตราส่วนเดียวกัน

(๓) ข้าราชการผู้ที่ได้รับการเลื่อนขึ้นตามมติของคณะรัฐมนตรีหมายถึงข้าราชการคนอื่นซึ่งไม่อยู่ในโควตาของการเลื่อนขึ้นเงินเดือนกรณีพิเศษประจำปี

๒. ทายาทชั้นบุตรที่จะมีสิทธิได้รับบำเหน็จตกทอด ตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ หมายความว่ารวมถึงบุตรบุญธรรมที่ถูกต้องตามกฎหมายด้วย

เรื่อง การลาพักผ่อนของลูกจ้างชั่วคราว

ถาม : ชื่ออ่านไม่ออก

ลูกจ้างชั่วคราวรายวันที่จ้างไว้ปฏิบัติงานในลักษณะประจำ จ้างครั้งละ ๔ เดือนหรือเดือนละครั้งตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๒๔ เป็นต้นไป เมื่อครบ ๖ เดือนแล้ว จะมีสิทธิลาพักผ่อนประจำปี ๑๐ ในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ได้หรือไม่

ตอบ

ตามระเบียบว่าด้วยการจ่ายค่าจ้างลูกจ้างของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๒๖ ข้อ ๒๗ กำหนดไว้ว่าการลาพักผ่อนประจำปีของลูกจ้างให้เป็นไปตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนดสำหรับข้าราชการพลเรือนโดยอนุโลม ซึ่งตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๐ กำหนดไว้ว่าข้าราชการมีสิทธิลาพักผ่อนประจำปีในปี

หนึ่งได้ ๑๐ วัน โดยไม่ถือเป็นวันลา สำหรับข้าราชการที่ได้รับการบรรจุเข้ารับราชการนับถึงวันสิ้นปีงบประมาณไม่ถึง ๖ เดือน ไม่มีสิทธิลาพักผ่อนประจำปี

ตามปัญหา ทางราชการได้จ้างลูกจ้างชั่วคราวให้ปฏิบัติงานในปีงบประมาณ ๒๕๒๙ โดยเริ่มปฏิบัติงานตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๒๘ เป็นต้นไป ซึ่งไม่ว่าโดยวิธีจ้างครั้งละ ๔ เดือนหรือเดือนละครึ่ง หากลูกจ้างชั่วคราวผู้นั้นได้ปฏิบัติงานต่อเนื่องมาโดยตลอดจนครบ ๖ เดือนแล้ว และได้มีการจ้างต่อเนื่องต่อไปอีก ลูกจ้างชั่วคราวผู้นั้นก็มีสิทธิลาพักผ่อนประจำปีในปีงบประมาณ ๒๕๒๙ ได้ ๑๐ วัน

เรื่อง คุณสมบัติทั่วไปตามมาตรา ๒๔ (๑๐) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘

ถาม : บุคลากร

นาย จ. ระดับ ๑ ได้รับการบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับ ๑ ซึ่งสอบแข่งขันได้ ในกรมแห่งหนึ่งตั้งแต่วันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๒๘ และกรมดังกล่าวก็ได้ส่งตัวนาย จ. ไปตรวจสอบสายพิมพ์นิ้วมือที่สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมือง ซึ่งเป็นภูมิลำเนาเดิมแล้วปรากฏว่า ก่อนที่นาย จ. จะเข้ารับราชการผู้นี้เคยถูกจับกุมในข้อหากกระทำ

ผิดพระราชบัญญัติรับราชการทหาร และศาลแขวงได้พิพากษาให้ลงโทษจำคุกมีกำหนด ๑ เดือนและปรับ ๑๐๐ บาท แต่โทษจำคุกศาลให้รอการลงอาญาไว้ ๑ ปี จึงมีปัญหาว่า นาย จ. จะเป็นผู้ขาดคุณสมบัติทั่วไปตามมาตรา ๒๔ (๑๐) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ หรือไม่

ตอบ

โดยที่มาตรา ๒๔ (๑๐) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้กำหนดคุณสมบัติทั่วไปของผู้ที่จะเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนว่า ต้องไม่เป็นผู้เคยต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ ซึ่งหมายความว่า ผู้ที่เคยถูกศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุกในความผิดที่มีโทษความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษนั้น บุคคลผู้นั้นจะตกเป็นผู้ขาดคุณสมบัติทั่วไปตามบทบัญญัตินี้ก็ต่อเมื่อบุคคลดังกล่าวต้องรับโทษจำคุกตามคำพิพากษาจริง ๆ โดยศาลไม่ได้ให้รอการลงอาญาไว้ ดังนั้น กรณีของนาย จ. เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าศาลแขวงได้มีคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก ๑ เดือน และปรับ ๑๐๐ บาท แต่โทษจำคุกศาลให้รอการลงอาญาไว้ ๑ ปี บุคคลดังกล่าวจึงไม่เป็นผู้ขาดคุณสมบัติทั่วไปตามมาตรา ๒๔ (๑๐) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘

เรื่อง การบรรจุกลับเข้ารับราชการ

ถาม : อดีตข้าราชการ

ข้าราชการผู้หนึ่งได้ขอลาออกจากราชการเพื่อไปสมัครรับเลือกตั้ง จึงสงสัยว่าเมื่อนุคคลดังกล่าวนี้ไม่ได้รับเลือกตั้ง และจะขอบรรจุกลับเข้ารับราชการ จะมีวิธีการอย่างไรบ้าง

ตอบ

การดำเนินการบรรจุผู้ที่ขอลาออกจากราชการเพื่อไปสมัครรับเลือกตั้งแล้วไม่ได้รับเลือกตั้งกลับเข้ารับราชการต้องปฏิบัติ

ทำนองเดียวกันกับการบรรจุกลับข้าราชการที่ขอลาออกจากราชการในกรณีอื่น ๆ กล่าวคือ กรมที่บุคคลดังกล่าวจะขอบรรจุกลับจะต้องมีความประสงค์จะรับผู้นี้กลับเข้ารับราชการโดยจะต้องมีตำแหน่งว่างที่ผู้ขอบรรจุกลับมีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง และผู้ขอบรรจุกลับต้องไม่ใช่ผู้ที่ออกจากราชการไปในระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ แต่สำหรับการบรรจุกลับผู้ที่ลาออกไปสมัครเลือกตั้งแล้วไม่ได้กลับเข้ารับราชการนี้มีข้อยกเว้นอยู่ประการเดียวก็คือ กรมที่จะบรรจุกลับไม่ต้องพิจารณาว่าจะมีบุคคลขึ้นบัญชีสอบแข่งขัน หรือขึ้นบัญชีสอบคัดเลือกการบรรจุหรือแต่งตั้งอยู่หรือไม่ ซึ่งรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องนี้ได้กำหนดไว้ในหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๐๗๑๑/ว.๘ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๒๓

พจนานุกรม

(เม่งสือ แซ่จิว)

รับเหมา ต่อเติม ซ่อมแซม อาคารต่าง ๆ
ปูน ไม้ เหล็ก กระจก ฝ้าม่าน ทาสีบ้าน ปูปาเก้ กระเบื้องยาง
ประปา เครื่องสุขภัณฑ์

๑๔๙๐/๑๒ ถนนนครไชยศรี

ดุสิต กทม.

๒๕๑-๓๑๕๒

ก่อนปิดปก

กรกฎาคมทั้งเดือนคือช่วงเวลาที่อยู่ในบรรยากาศของการเลือกตั้ง
วารสารข้าราชการนั้น นับตัวเองเข้าเป็นสิ่งพิมพ์ “ร่วมสมัย” อยู่กับเขาเหมือนกัน จึงได้
กำหนดทิศทางของหนังสือฉบับกรกฎาคม พอสองพันห้าร้อยสี่สิบเก้าเอาไว้ว่า **“ข้าราชการกับการ
เลือกตั้ง”**

หวังว่าแนวคิด ทศนะ ความเห็นหรือความรู้สึกบางอย่าง ซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องการเลือกตั้ง
ที่ผ่านการรับรู้ของท่านไปแล้วนั้นคงจะ “สื่อความหมาย” กับท่านผู้อ่านได้บ้าง

หวังต่อไปด้วยว่า คงจะทำให้ท่านอยากจะ ไปใช้สิทธิเลือกตั้งในครั้งนี่ ซึ่งท่านจะเลือกใคร
ไม่สำคัญ ขอให้เลือกสรรแต่คนดี

บรรณาธิการวารสารข้าราชการฉบับนี้ ก็ได้กล่าวเชิญชวนไว้ในกรอบหน้า **“จาก
บรรณาธิการ”** ไว้แล้ว โดยมองล่วงหน้าไปถึงวันพรุ่งนี้ด้วยว่า การไปเลือกตั้งผู้แทนราษฎรก็คือ
การไปเลือก **“นาย”** ของพวกเรานั้นเอง

ก่อนปิดปกนิยมชมชอบกับความเห็นนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงขออุปมาไว้ตรงบรรทัดนี้อีกหน
เพื่อจะเชิญชวนบรรดา **“ทบ”** ทั้งหลายให้ช่วย ๆ กันไปเลือก **“นาย”** ในวันอาทิตย์ที่
๒๗ กรกฎาคม ให้เป็นการพร้อมเพรียงกันด้วย

พ้นจากฤดูเลือกตั้ง ก็คงถึงฤดูกาลพิจารณาความคิดความชอบ

สิงหาคมเป็นเดือนที่ผู้บังคับบัญชาในเกือบทุกหน่วยงานกำลัง **“หนักอกหนักใจ”** กับการ
พิจารณาสองชั้น

และข้าราชการจำนวนมากก็กำลัง **“ลุ้น”** อยู่กับเรื่องนี้

วารสารข้าราชการจึงเห็นเป็นโอกาสที่น่าจะหยิบฉวยและ ไขว่คว้าสำหรับจะเสนอความเห็น
ในเรื่องนี้

เราเดินสวนคว้นปิ่นเข้าไป ด้วยการพาดหัวตรงหน้าปกว่า **เทศกาลพิจารณาความคิด
ความชอบ สองชั้น : ควรยกเลิกได้แล้วหรือยัง?**

ถ้าท่านผู้อ่านมีความคิดที่จะ **“เล่น”** อะ ไร ๆ กับเรา อย่าล้งเลใจที่จะเขียนต้นฉบับส่ง
มาให้เราบ้าง

เรื่องบางเรื่องนั้น ถ้าเราไม่ **“เล่น”** บางทีเราก็อาจจะ **“ถูกเล่น”** เสียเอง มิใช่หรือ

เราทำงานของเราอยู่ในความเงียบ

เขียนก่อนปิดปก แล้วลงมือฉบับถอยหลัง

๑๕ กรกฎาคม ๒๕๒๕